
శైవప్రచారిణీ గ్రంథమాలానుబంధః

సంపాదకః

కొడిమేల రాజలింగారాధ్యః

లింగధారణదీపికా

గ్రంథకర్తా

భవానీశంకరారాధ్యః

శైవ గ్రంథములు.

		గ్రంథమాల చందా దారులకు	ఇతరులకు
1	కాశీసారము.	0 1 3	0 2 0
2	భద్రాయూరు వ్యాఖ్యానము.	0 8 0	0 12 0
3	విద్యాస్థాన వినిర్ణయము.	0 8 0	0 12 0
4	శైవసిద్ధాంత దర్పణి.	1 4 0	1 8 0
5	ఉపదేశ కాండము.	3 0 0	3 8 0
6	సరస హృదయాను రంజనము.	1 8 0	2 0 0
7	స్కాంద మహా పురాణము సంభవకాండము సంస్కృతము తాత్పర్యముతో.	3 0 0	3 8 0
8	సంభవ కాండము వచనము.	1 4 0	1 8 0
9	సోమవార వ్రతకల్పము.	1 0 0	1 8 0
10	సర్వచుధురము.	1 0 0	1 0 0
11	వీరభద్రాష్టోత్తర శతనామావళి.	0 3 0	0 4 0
12	వీరభద్రస్తోత్రకదంబము.	0 8 0	0 12 0
13	భక్తపాలశతకము.	0 1 3	0 2 0
14	శంభాంక లింగశతకము.	0 3 0	0 4 0
15	గీతగౌరీశ కావ్యము.	0 8 0	0 8 0
16	అగ్నిముఖము జయాసులు.	0 3 0	0 4 0
17	విఘ్నేశ్వరపూజ పుణ్యాహ వాచనము.	0 2 0	0 3 0
18	శివయోగసారము 1 వ భాగము.	1 0 0	1 4 0
19	" 2 వ భాగము.	1 0 0	1 4 0
20	" 3 వ భాగము.	1 0 0	1 4 0
21	" 4 వ భాగము.	1 0 0	1 4 0
22	కేదారేశ్వర వ్రత కల్పము.	0 3 0	0 4 0
23	వరసిద్ధి వినాయక వ్రతకల్పము.	0 3 0	0 4 0
24	ధర్మసంగ్రహే ఆహ్నిక కాండః	1 0 0	1 4 0
25	" 2 వ భాగము.	1 0 0	1 4 0
26	[illegible]	1 0 0	1 4 0

[illegible] అని వ్రాయు వలయును.

శైవప్రచారిణీ గ్రంథ మాలానుబంధః ౪

భవానీ శంకర బిరుద ధారిణా మల్లికార్జున పండిత

వంశోద్భవేన వీరేశ్వరా రాధ్యేన

విరచితా

లింగ ధారణ దీపికా

విద్వద్బిరు దాంకిత

ముదిగొండ వీరేశ లింగా రాధ్యేన పరిశోధితా

గద్యవ్యాఖ్యాన

బ్ర॥ శ్రీ॥ కొనకమేల రాజలింగా రాధ్యస్య స్వకీయ

శైవప్రచారిణీముద్రాక్షరశాలాయాం ముద్రితా

వి[illegible]జతే.

గ్రంథసంఖ్యా 500

1909

మూల్యం 100

శైవ ప్రచారిణీ, ముద్రాక్షరశాల వరంగల్

శ్రీమేధా దక్షిణా మూర్తయేనమః.

పీఠికా.

శ్లో. చైతన్యం పరిపూర్ణమేకమచలం జ్యోతిర్మయం వ్యాపకం
తత్పంచాక్షరమంత్రమాద్య మమలం సూక్ష్మాతిసూక్ష్మాత్పరం
లింగం బ్రహ్మసనాతనం మునిజనా ధ్యాతవ్యరూపం సదా
బాహ్యాభ్యంతర సుస్థితం పరశివం ప్రాణేశ్వరం భావయే।

శ్లో॥ అజ్ఞాన తిమిరాంధస్య । జ్ఞానాంజన శలాకయా।
చక్షు రున్మీలితం యేన। తస్మై శ్రీగురవే నమః॥

అయిభో మహాశయాః!

నేద మవిదితచరం శ్రీమతాం ధీమతాం తత్రభవతాం భవతాం। యదియం లింగధారణదీపికా బహోః కాలా త్కర్ణపదవీ మధిరూఢా, నైతావ త్పర్యంతమప్యఖిల సహృదయ హస్త పంకజేష్వలంకుర్వాణా లోచనగోచరీ బభూవేతి॥

నిగమాగమేషు బహుధా ప్రతిపాదితో యం లింగధారణ విషయః। తథాపి దధీచ్యాది మహర్షి దత్త శాపోపహత చేతసః కేచన ముగ్ధాః శివచిహ్న న్యదధతః, శివమనభిజానంతః, శివోత్కర్షతా మసహంతః శివపూజా మకుర్వాణాః, శివ లింగ ధారిణా మారాధ్యతాం లోక గురుత్వంచ నలక్షయంతశ్శివోక్త శివాగమ వేదాదీనాం యథార్థ స్వరూప మవిదిత వంతో విపరీతార్థా న్వివిలిఖంతో వదంతో విచరంతో దరీదృశ్యంతే అహో! కలి రాజస్య మహతీ అధికార సంపత్తిః!

సత్స్వపి బహుషు గ్రంథరత్నేష్వస్య గ్రంథస్య విశేషాంశశాలితా పఠివ్యమాణానా మార్య మిత్రాణాం యుష్మాక మేవ మనసి ప్రతీయేత। నేయ మతిశయోక్తిః। నాప్యత్యుక్తిః। ప్రతి పాదితాశ్చ బహవోస్మిన్ విషయాః। కృతాచ విషయ చర్చా సులభయా శైల్యా అతి రమణీయా। ప్రదర్శితాశ్చ బాలబోధాయ పరిష్కారాః। కిం బహునా తార్కికీ పద గుంభ కతా శాస్త్రజ్ఞానాం మహతే మోదాయ

కల్పత ఇతి సంతుష్యామో వయం।

లింగధారణం

ఇదంచ లింగధారణం నహి మధ్యకాలికం నాపిచా నవీనం। యదా నిగమాగమాః ప్రాదురాసన్ తదైవ లింగ ధారణం సకల జగన్నాటక సూత్రధారేణ శివేన ప్రతిపాదితం। ఇదమేవ వ్యవహ్రియతే హ్యుపనయ నాదిషు శాంభవదీక్షా శివదీక్షే త్యాదినామభిః॥

లీయతే గమ్యతే యత్ర యేనసర్వం చరాచరం। తదేత ల్లింగమిత్యుక్తం లింగతత్త్వ పరాయణైరితి॥ లింగం బ్రహ్మ సనాతనం సుమనసా ధ్యాతవ్య రూపమితి లింగం తద్బ్రహ్మ సంజ్ఞిత మిత్యాది వచనైర్లింగం నామ పరబ్రహ్మేతి నిశ్చ ప్రచమేవ। ఇతి హాస పురాణాభ్యాం వేదార్థ ముప బృంహ యేదితి శ్రుతీనా మర్థ నిర్ణయే. ఉపబృంహణానిచ సాధనాని। వినాచోపబృంహణై శ్శ్రుత్యర్థ స్సర్వ యో రూఢితాం సముప గచ్ఛేత్॥

తథాహి. సర్వలింగగ్ స్థాపయతి పాణిమంత్రం పవిత్రమితి శ్రుతిః ఉపబృంహణం చైతస్యలింగ పురా ణోత్తర భాగే। యజురప్యాహ సర్వం వై లింగం స్థాపయ తీతిచ। తస్మాద్ధార్యం మహః లింగం పాణి మంత్రేతి మంత్రితః పాణౌ లింగం వినిక్షిప్య దీక్షా కాలే గురు శ్శివః। యేన స్తువతి తన్మంత్రం పాణిమంత్రం వదంతిహి ఇతి॥ ఏవ మేవ యశ్ఛందసామృషభో విశ్వరూపే త్యాది ప్రభృతిషు బహు శ్రుతయో లింగధారణమితిహాస పురాణాదిభి రుపబృంహితాశ్చ నిరూప యంతి॥

నహ్యేకా శ్రుతిః నాప్యేక ముపబృంహణం॥. తస్మా దవశ్యమాస్తికేన శైవేనపుంసా లింగం ధార్య మేవ। యద్యేతస్మిన్ వేదవాది నంది హాస స్యమూఢజన శిరోమణే రనేకేషు వేదవచస్సు కథం విస్రంభః విద్యేత తాదృశో నాస్తి కోవా ఉన్మత్తోవా భవేదితి మన్యామహే॥ అయం చ లింగధారణవిషయః బహుధా పూర్వపక్ష సిద్ధాంతపక్షైక యాభవానీ శంకరారాధ్యైర్నిరూపితః॥ అతో దీక్షావి చారః కించిత్క్రియతే

దీక్షా.

శ్లో॥ దీయతే లింగ సంబంధః। క్షీయతేచ మలత్రయం।
దీయతే క్షీయతే యస్మా। త్తస్మా ద్దీక్షేతి జ్ఞాయతే॥
ఇతి మలత్రియ క్షీణతా వచ్చిన్న లింగసంబంధపరికల్పనమేవదీక్షేతి వ్యవహ్రియతే॥

శ్లో. ఏకా వేధాత్మికా సాక్షా। దన్యా మంత్రాత్మికా మతా।
క్రియాత్మికా పరాకాచి। దేవమేవ త్రిధా భవేత్॥
అనేనైకైవ దీక్షా వేధా నుక్రియానా మభిస్త్రిధా విభక్తాత్ తల్లక్షణాంచ॥

వేధాదీక్షా.

శ్లో॥ హస్త మస్తక సంయోగా ద్దృష్టే ర్వేధేతి గీయతే॥

మను దీక్షా

శ్లో॥ గురుణో దీరితే కర్ణే యాసామంత్రేతి కథ్యతే॥

క్రియాదీక్షా.

శ్లో॥ శిష్యపాణి తలే దత్తా యాదీక్షా సాక్రియోచ్యతే॥
ఏత ద్దీక్షా త్రియ మేకైకం సప్తధా విభిన్నతా మవాప్నో తి। తద్యథా॥

ఆణవ మలాశ్రిత కారణ దేహాభి మాన కలిత ప్రాజ్ఞ సంజ్ఞకస్య తన్మల ధ్వంస కారణార్థం సప్త భేదా పన్న వేధా దీక్షయా భావలింగ ధారణంఖలు క్రియతే। తద్దీక్షానుగత సప్త భేదాహ్యుదాహ్రియంతే॥

సమయదీక్షా.

శివయోగతః అష్టాదశకులే భ్రాంతిం విహాయ। భావనయా శరణ కులేప్రీతి ధారణంవా ఉతబాధుషు ప్రీతిం విహాయ భక్తేషు ప్రీతి నిక్షేపణం వాసమయదీక్షా.

నిస్సంసార దీక్షా.

దేహేంద్రియాది సంసారం పరిత్యజ్య శివ పూజోపచార ఏవ సంసార ఇతి భావనా నిస్సంసారదీక్షా.

నిర్వాణ దీక్షా.

ఆధ్యాత్మికాధి భౌతికాధి దైవక నామక తాపత్రయ భయాంకు ల మలత్రయ సముద్భూత భవే ప్రయత్నతోపి మనః పరివృత్యభావః నిర్వాణ దీక్షా.

తత్వదీక్షా.

లింగాంగ తత్వ విజ్ఞాన పూర్వక లింగ సాయుజ్య ప్రాప్తి స్తత్వదీక్షా.

అధ్యాత్మ దీక్షా.

ప్రాణే లింగం లింగే ప్రాణంచ పరిజ్ఞాయ సదా లింగం నిరీక్షమాణః లింగ ప్రాణీతి భావనా అధ్యాత్మ దీక్షా.

తత్వ సంశోధనీ దీక్షా - (అనుగ్రహ దీక్షా)

జితేంద్రియ స్సంభూయ తత్తదింద్రియ గోచర శబ్దాది విషయా౯ ష ల్లిం గేభ్య స్సమర్పణం వా ఆహాహాస్వీత్ షల్లింగాంగ స్వరూపకః పరశివ స్స్వయమితి భావనావా తత్వసంశోధనీ దీక్షేతివా అనుగ్రహ దీక్షేతివా కథ్యతే॥

తత్వోపదేశ దీక్షా (సత్యశుద్ధ దీక్షా)

సచ్చిదానందాత్మక లింగరూపోహ మనుసీత్య వాసనావా సచ్చిదానందాత్మక బ్రహ్మాహమితి భావనావా తత్వోపదేశినీ దీక్షేతి సత్యశుద్ధ దీక్షేతి చకథ్యతే॥

మాయామలాశ్రిత సూక్ష్మశరీరాభి మానకలిత తైజస సంజ్ఞికస్య తన్మలధ్వంస కారణ సప్తభేదాపన్న మనుదీక్షయా ప్రాణలింగ ధారణం ఖలు క్రియతే॥ తద్దీక్షాగత సప్త భేదా హ్యుదాహ్రియంతే॥

ఏకాగ్రమతి దీక్షా.

ఇష్ట లింగా త్పరః వస్తు నావలోకయేతి ఏకాగ్రమతి ప్రధానం ఏకాగ్రమతి దీక్షా॥

దృఢవ్రత దీక్షా.

ఆశరీరంపాతా గృహీత పరిత్యాగా భావః దృఢవ్రత దీక్షా॥

పంచేంద్రియార్పణ దీక్షా.

అహం సతీ మత్పతిః లింగ మితిమనసి నిశ్చిత్య ఇష్టప్రాణ భావలింగేషు కాయస్య కరణానాం భావస్యచ సమర్పణం- పంచేంద్రియ సమర్పణదీక్షా॥

అహింసా దీక్షా.

సర్వభూతాన్ స్వాత్మానమివ భావయిత్వా జీవహింసా యామకరణం వా, కుత సితపరాధి జీవహింసాయా వికారకరణం వా అహింసా దీక్షా॥

లింగనిష్ఠా దీక్షా.

ఆదిమధ్యాంత రహిత తత్త్వా వచ్ఛిన్న పరశివ నామక లింగే నిరంతర నిష్ఠా ఉల సోహం భావనా వా లింగ నిష్ఠా దీక్షా॥

లింగ మనోలయ దీక్షా.

లింగరూపమభి ధ్యాయన్ అమనస్కః తన్మయత్వేన ప్రవర్తనం వా అహం శివోస్మీతి లింగే భావలయో వా లింగమనోలయ దీక్షా॥

సద్యోముక్తి దీక్షా.

సర్వ మేతత్సమ్యక్ జ్ఞాత్వా సంశయ రాహిత్యేన ప్రవర్తనం సద్యోముక్తి దీక్షా॥

కార్మిక మలాశ్రిత స్థూలదేహాభిమాన కలిత విశ్వ సంజ్ఞికస్య తస్మలక్ష్యం సకార సప్త భేదాపన్న క్రియాదీక్షయా ఇష్టలింగ ధారణా క్రియతే॥ తద్దీక్షాంగత సప్తభేదా వ్యాహ్రియంతే॥

ఆజ్ఞా దీక్షా.

సదాచారస్య అపరిత్యాగః ఆజ్ఞాదీక్షా॥

ఉపమా దీక్షా.

పురాతన కృతాచార సదృశీ కరణం ఉపమా దీక్షా॥

కలశాభి షేచనదీక్షా.

శిష్యదేహగత పంచభూత పరిశుద్ధ్యర్థం పంచబ్రహ్మ మంత్రైః జప్తైః పంచకలశోదకైః రభిషేచనం-కలశాభిషేచనదీక్షా॥

స్వస్తికా రోహణదీక్షా.

మాంసపిండ నివృత్తిఫలక షడధ్వ శోధనా, స్వస్తికా రోహణ దీక్షా॥

భూతిపట్ట దీక్షా.

అనాది మలసంహార ణార్థం భస్మస్నాన భస్మోద్ధూళన భస్మ రుద్రాక్ష ధారణాదీనాం కరణం భూతి పట్టదీక్షా॥

ఆయత్త దీక్షా.

పంచసూత్ర ఘటిత లింగం యథావిధి సంపూజ్య స్వహస్తతలే నిక్షిప్య శిష్యస్య ప్రదర్శన మాయత్త దీక్షా॥

స్వాయత్తదీక్షా.

శిష్యహస్తం సప్తవార మభిమంత్ర్యతస్య హస్తేలింగ నిక్షేపణం స్వాయత్త దీక్షా॥

ఏవంవిధ శైవదీక్షా దీక్షితస్య కర్మజ్ఞానభక్తిరూపక పరశివోపాసనావిధిః పూర్వాగమేభ్య స్సముద్ధృత్యసముదాహ్రియతే సంగ్రహేణ॥

కర్మజ్ఞానస ముచ్చయవాదః.

శ్రు॥ విద్యాంచా విద్యాంచయస్తద్వేదో భయగ్ం సహేతిశ్రుతిశేవ కర్మకాండ ఇతిబ్రహ్మకాండ ఇతిద్వధాసిద్ధికాయ॥ విద్యానామ,జ్ఞానం।అవిద్యా నామకర్మ త్యుచ్యతే। భక్తిపరవశాః శేవసమహాత్మానః కర్మకాండ ఇతిభక్తి కాండ ఇతి జ్ఞానకాండ ఇతి త్రేథావిభాగంచక్రురిస్తదుక్తంశివానుభవ సూత్రే।అష్టమాధ్య రణే॥

కర్మకాండః

శ్లో॥ అహం కర్తా సమస్తస్య ధర్మాధర్మస్య కర్మణః॥
ఇత్యనేనాభి మానేన। కర్మకాండ ఇయ ముచ్యతే॥

జ్ఞాన కాండః

శ్లో॥ నాహం కర్తాస్య కర్మాత్వం। నైవ సాక్షీ స్వభావతః
ఇత్యనేనాభి మానేన జ్ఞానకాండోఽయ ముచ్యతే॥

భక్తి కాండః

శ్లో॥ నకర్తాహం నసాక్షీ చ। శివపవేతి కర్మణః।
ద్వాయూభిమానరాహిత్యా। ద్భక్తి కాండోఽయముచ్యతే॥

ఏనమేవ తత్రితత్ర్ కాండత్రయం ప్రతిపాదితం। ఏతేషాం విష యేపూర్వాచార్యాణా మాశయాః విలిఖ్యంతే॥

శంకరాచార్యాశయః.

శంకరభగవత్పాదాః కర్మోపాసనా జ్ఞానానాం పరస్పర భేదముర రీకుర్వాణాః ఉపాసనాం కర్మాంగ త్వేన ప్రతిపాద యంతః కర్మ జ్ఞానయోః పరస్పర నైరపేక్ష్యమేవ సిద్ధాంతయాంతః బ్రహ్మప్రాప్తిః జ్ఞానేనైవ భవతినకర్మణేతి తచ్చ జ్ఞాన మనుభవాత్మక మితిచ నిశ్చిక్యుః॥

యదా అనుభవ జ్ఞాన మేవ బ్రహ్మప్రాప్తి సాధనం బభూవ త దాకర్మణః బ్రహ్మప్రాప్తి సాధనత్వా భావః నిశ్చీయతే! తస్య జ్ఞాన న్యాపినస్సన్యాసిన ఏవాధికారిణః గృహస్థాస్తు కర్మణ ఏవాధి కారిణ ఇతి॥

నీలకంఠా చార్యాశయః.

నీలకంఠ భగవత్పాదాః విద్యానామ. ఉపాసనైవ। అయూప జ్ఞాన విశేషః తస్మాదేవ జ్ఞానశబ్దేనవ్యవహ్రియతే। పరమేశ్వరసాక్షా త్కారస్య ఉపాసనైవ సాధనంభవతి॥ నహ్యవిద్యతే హ్యనుభవజ్ఞానమ న్యత్। కర్మ సహితోపాసనైవ ఈశ్వర సాక్షాత్కారస్య సాధనంభవ తి॥ సర్వేషాం కర్మాధికారస్య సత్వాత్ సర్వే మోక్షాధి కారిణ ఇత్యవాదిషుః॥

బసవేశ్వరా శయః

మహాత్మాయంబసవేశ్వరః జ్ఞానకర్మణోః నైర పేక్ష్యాప్రతిపాదయన్ ఉ పాసనా సాధనీభూత శైవదీక్షాం గృహీత్వా వర్ణాశ్రమాచారా న్వర

స్యాత్, కలియుగే సర్వాశ్రమ ధర్మ సంరక్షణ మతీవ దుష్కర మితి తస్య కర్మాచరణేనాపి జ్ఞానస్య అవరోధః ప్రసజ్యేత ఇతిచ సంభావ్య వర్ణాశ్రమ ధర్మనిరాసం ప్రత్యపాదయదివ। తథాజ్ఞాన సాధనస్య కర్మాచరణం ప్రతిబంధకమితి సంభావ్యేవశంకరాచార్యః।

కర్మజ్ఞానా సఖ్య కథా.

శివోపదిష్ట వర్ణాశ్రమ ధర్మానుష్ఠానాత్మిక కర్మాచరణమపి పరమేశ్వరోపాసకత్వేన ఫలతి। యథా రాజసేవా, రాజాజ్ఞాపరిపాలనా నా సచివాదీనాం సేవాచ భృత్యస్య రాజసేవకత్వేన పర్యవస్యతి। తద్వదీశ్వర సేవా, శివోక్త దేవతాంతర సేవాచ తదుపాసకత్వే నైవ ఫలతి। తతః ఈశ్వర పరతంత్రాణాం జీవానాం కర్మాచరణ మీశ్వరోపాసనంచ పరిగ్రాహ్య మేవ। అన్యత్రోక్తం గ్రంథాంతరే।

శ్లో॥ అపశ్య న్నంధకో దగ్ధః పశ్య న్దహాతి పంగులః
అంధపంగున దన్యోన్య సాపేక్షే జ్ఞానకర్మణీ॥

అత్ర పంగుసాదృశ్యం జ్ఞానస్య అంధకసాదృశ్యం కర్మణః॥ దహతో గృహాత్ పంగుః అంధస్య గృహాద్బాహ ఏవ యాంకద ఉత్వా తస్య భుజావాహ్యా మార్గం దర్శయన్ స్వయం ప్రాణాపాయాదపగచ్ఛతి। రక్షతిచ మిత్రం, తద్వత్ జ్ఞానకర్మణోః పరస్పరలోపే ప్రసక్తే హ్యన్యోన్యం మిళిత్వా రక్షతస్తే ప్రాణిన ఇతి భావః।

అపిచ శ్లో॥ జ్ఞానం ప్రధానం నతు కర్మహీనం
కర్మ ప్రధానం నతు జ్ఞానహీనం
తస్మా ద్వయో రేవ భవే త్ప్రసిద్ధిః
నహ్యేకపక్షో విహగః ప్రయాతి॥

ఏకపక్ష సహితో విహంగో యథా ఉత్పతితు మసమర్థః తథా జ్ఞానకర్మణో రేకమేవ గృహీత్వా ముక్తి సౌధారోహణం నామ ముముక్షూణామపి కష్టా మకల్పతే। అతః కర్మోపాసనే ద్వే అప్యవశ్యం తేషాం పరిగ్రాహ్యే భవత ఇవ।

శైవదీక్ష

వినా శైవదీక్షయా శివోపాసనా నాయామధికారో నవిద్యతే యథా యజ్ఞోపవీతేన వినాగ్నిజన్యం నసిద్ధ్యతి। యథా నాయాగాది కర్మాచరణ మపి నసంగచ్ఛతే। విద్యమానా స్వపిబహ్వీషు శైవదీక్షాసు శాంభవ వ్రత మేవా వశ్యం స్వీకరణీయ మపు నర్భవకాంక్షిభిః।

ఇదమేవ శిరో వ్రతం పాశుపత వ్రత మిత్యాదినా మథి రుద్రాహ్రియతేహి సిమత్సు ధర్మశాస్త్రేషుచ।

"అత్యాశ్రమ శిరోవ్రత పాశుపత శాంభవ వ్రతా నామే కార్థతా నిశ్చీయతే। అన్యథా ముండకే అధికారి విశేషణత్వేన నిర్దిష్టస్యశిరోవ్రతస్య ఇతి ప్రతిక్షేపక ప్రతీతేః। పాశుపతస్యా పరథా వినిగమకాభావా దష్ట దోష వికల్పాపత్తే స్తత్పరి హారా యాధికార్యై క్యాన త్యాది నాకాళ హస్తీశ్వర భాష్యే కాళహస్తి దీక్షితేనచ। స్కాందే కుమార సంహితాయాం తీర్థయాత్రా ఖండే। మహాతపస్వి నామిత్యారభ్య, శ్లో। లింగధారణ కంనామ వ్రతం మాహేశ్వ రాభిధంయేధారణం ప్రకుర్వంతి తేయాంతి పరమంపదం వ్రతం పాశుపతం నామ శివలింగార్చనం శుభం। పాట్కాలిక త్రికాలం వాచైక కాలం మహేశ్వరం యేపూజ యంతి విప్రష్లేతే యాంతి శివమందిర మితి। లింగం శివోభవే త్క్షేత్రమంగం సంయోగ ఆశ్రయః। తస్మాల్లింగాంగ సంయుక్తో హ్యాపిసోత్యా శ్రమీ భవేదితిచ నందికేశ్వరా వతారేణచవిభూతిరుద్రాక్షలింగధారణ రూపపాశుపత వ్రతస్య అత్యాశ్రమ శిరోవ్రత శాంభవవ్రతనామభిస్సామానాధికరణ్యాన్యనిర్థారితత్వాత్। నహిభేదముత్ప శ్యామః।

వినావేన వ్రతేన నమోక్ష సాధనాహ్లతా ప్రతిపాద్యతే నిగమైరేవ। అత స్సర్వైరపి యథాఽగ్ని హోత్రాదికం కర్మా చరితుం యజ్ఞోపవీతం, తథాశివోపాసనా మాచరితుం పాశుపతవ్రతంచ గ్రహీతవ్య మేవ।

లింగ విచారః

శ్లో॥ శివ ఏవ స్వయం లింగమితి లింగస్య వైభవం।

ఇతి లింగం నామ శివఏవేతి సర్ణితం శివానుభవ సూత్రాదిషు। లీయతేస్మిన్నంతి కాలే జగత్సర్వం సృష్టికాలే బహిర్గచ్ఛతీతిభిం గమితి భాష్యకారైరపి వ్యాఖ్యాతిం॥ తాదృశ మహా లింగమేవా చారలింగాది భేదేన షడ్విధతాం ప్రాప్య సేవ్యతే హ్యనిశం పాసు పత ప్రతపరాయణైః॥

ఆచారలింగం

సతతరశివోపాసనయాశివసాయుజ్య ప్రతిపాదకలింగధారిణః,శివభక్తైరాధార భూత స్థూల బింద్వాశ్రిత భస్మ రుద్రాక్ష ధారణాది శైవ ధర్మ సంపత్తి రేవాచార లింగ మిత్యుచ్యతే॥

గురులింగం.

తత్సదా చారాశ్రిత వాగ్రూప శైవ షడక్షరీ మంత్ర మేవ గురు లింగ మిత్యుచ్యతే॥

శివలింగం.

తన్మంత్రాశ్రిత తేజో రూపార్థ ఏవ శివ లింగ మిత్యుచ్యతే॥

చరలింగం.

తదర్థాధార భూత మంత్ర మయ సూక్ష్మ బింద్వాశ్రిత ప్రాణరూప స్థూల నాద ఏవ చరలింగ మిత్యుచ్యతే॥

ప్రసాద లింగం.

తత్థ్సూల నాదోత్పత్తి స్థాన భూత కారణ బింద్వాశ్రిత జ్ఞానరూప సూక్ష్మ నాద ఏవ ప్రసాద లింగ మిత్యుచ్యతే॥

మహాలింగం

తత్సూక్ష్మ నాదావసాస స్థల మూలకారణ చిద్బింద్వాశ్రితాత్మరూప చిన్నాద ఏవ మహా లింగ మిత్యుచ్యతే।

షల్లింగాని.

ఆచార లింగం విష్ణ్వబ్రహ్మా గురులింగ మక్షరబ్రహ్మ॥ శివలిం

గం మాయా సంబంధతః పరిచ్ఛిన్న బ్రహ్మ। చరలింగ మనాహత శబ్దబ్రహ్మ। ప్రసాదలింగం మహా శబ్ద బ్రహ్మ। మహా లింగం సశబ్దార్థ బ్రహ్మ। మహాలింగాభిధానచిన్నాదాంత స్థిత సర్వాధార సర్వాతీతచిత్కళైవ నిశ్శబ్ద బ్రహ్మేత్యుచ్యతే। ఆచార లింగాది మహా లింగాంతాని షడ్విధ లింగాన్యేవ ముక్తాని।

షట్స్థలాని.

భక్తస్థలం.

సద్విచారావృత స్థూల బిందురేవ ఆచార లింగ స్యాంగ భూతం భక్తస్థల మిత్యుచ్యతే।

మాహేశ్వరస్థలం.

తత్స్థూల బిందు సమాయోగేన ప్రవర్తితమంత్రోచ్చారణమేవ గురు లింగ స్యాంగ భూతం మహేశ్వరస్థల మిత్యుచ్యతే।

ప్రసాది స్థలం.

తన్మంత్రావృత సూక్ష్మ బిందురేవ శివ లింగ స్యాంగ భూతం ప్రసాది స్థలం।

ప్రాణలింగి స్థలం.

తత్సూక్ష్మబిందు సమాయోగేన ప్రవర్తిత ప్రాణ స్థైర్య మేవ చరలింగ స్యాంగ భూతం ప్రాణ లింగిస్థలం।

శరణ స్థలం.

తత్ప్రాణ విశ్రాంత్యావృత కారణ బిందురేవ ప్రసాద లింగ స్యాంగ భూతం శరణ స్థలం।

ఐక్యస్థలం.

తత్కారణ బింద్వధిష్ఠిత విజ్ఞానాగత భావావృత చిద్బిందు రేవ మహా లింగ స్యాంగ భూతం భావ యోగ సంయుక్త మైక్య స్థలం।
ఇతి భక్తస్థలాద్యైక్యస్థలాంతాని షడ్విధాన్యంగ స్థలాని నిరూపితాని।

ముఖం	హస్తః	లింగం
ఘ్రాణముఖం	చిత్తగమ్యం	ఆచార లింగం
జిహ్వా ముఖం	బుద్ధి గమ్యం	గురు లింగం
చక్షుర్ముఖం	అహంకార గమ్యం	శివలింగం
త్వఙ్ముఖం	మనోగమ్యం	చరలింగం
శ్రోత్ర ముఖం	జ్ఞానగమ్యం	ప్రసాదలింగం
హృదయ ముఖం	భావ గమ్యం	మహాలింగం

ఉపాసన విధిః

అథాభక్తః చిత్తహస్తే ఆధారచక్రస్థిత నకారాత్మక ఆచార లింగం ధృత్వా సద్భక్త్యా తదుపాసనాం కరోతి।

తతో మాహేశ్వరో బుద్ధిహస్తే స్వాధిష్ఠాన చక్రస్థిత మకారాత్మకం గురులింగం ధృత్వా నిష్ఠాభక్త్యా తదుపాసనాం కరోతి॥

తతః ప్రసాదీ అహంకారహస్తే మణిపూరక చక్రస్థిత శికారాత్మకం శివ లింగం ధృత్వా అవధానభక్త్యా తదుపాసనాం కరోతి॥

తతః ప్రాణ లింగీ ప్రాణముఖే మనోహస్తే అనాహత చక్రస్థిత వకారాత్మక చరలింగం ధృత్వా అనుభవభక్త్యా తదుపాసనాం కరోతి॥

తతశ్శరణః జ్ఞానహస్తే విశుద్ధ చక్రస్థితం యకారాత్మకం ప్రసాద లింగం ధృత్వా అనుభవ భక్త్యా తదుపాసనాం కరోతి॥

తతః ఐక్యః భావహస్తే ఆజ్ఞా చక్రస్థితం ఓంకారాత్మక మహా లింగం ధృత్వా సమరస భక్త్యా తదుపాసనాం కరోతి॥

తత స్సహస్రార స్థిత తచ్చిత్కళా సంయుక్తః జంగమః జీవన్ముక్తో భవతీతి క్రియా జ్ఞాన సమాయోగ సామ్యం షట్స్థల బ్రహ్మాత్మక వి శైవ లక్షణం॥ చిత్కళై వోపాధిభేదేన షడ్విధా భవతి॥ తద్యథా॥

లింగం	శక్తిః	కళా
ఆచారలింగస్థిత	క్రియాశక్తిః సంజ్ఞా	నివృత్తి కళేత్యుచ్యతే
గురులింగస్థిత	జ్ఞానశక్తిః సంజ్ఞా	ప్రతిష్ఠా కళేత్యుచ్యతే॥

శివ లింగ స్థితే చ్ఛా శక్తి సంజ్ఞా విద్యా కళేత్యుచ్యతే।
చరలింగ స్థితా ది శక్తి సంజ్ఞా శాంతి కళేత్యుచ్యతే।
ప్రసాదలింగస్థిత పరాశక్తిసంజ్ఞా శాంత్యతీతాకళేత్యుచ్యతే।
మహాలింగ స్థిత చిచ్ఛక్తి సంజ్ఞా శాంత్య తీతోత్తరాక
ళేత్యుచ్యతే।

సైవ సపాధికా సతీ చిత్కళా భవతి॥ సర్వత్రైషా పరమశివ శక్త్యైవోపాస్యా జంగమేన॥

సమాహేశ్వరస్స హస్రారస్థితాయామస్యాం కళాయాం మేవా త్మాన మేకీకృత్య తదూర్ధ్వే శిఖాచక్రే భావలయం కృత్వాతిదూరస్థిత పూర్వోక్త దాసోహంభావ లయాదాగతే పశ్చిమపదే సుస్థిరోఽముక్తో భవతి॥

చంద్ర మండలం.

తచ్ఛిఖా చక్రాదారభ్య విశుద్ధ చక్రపర్యంతం చంద్ర మండలం స్థితం

సూర్యమండలం.

తత్సహస్రార చక్రాదారభ్యానాహత చక్రపర్యంతం సూర్య మండలం స్థితం॥

అగ్నిమండలం.

తదాజ్ఞా చక్రాదారభ్య మణిపూరచక్ర పర్యంతం వహ్నిమండలం స్థితం॥

ఆచార లింగోపాసనా.

తదధోభాగ స్థితాధార చక్రే భూమితత్వం స్థితం॥ ఏత చ్చతుర్దళాధార చక్రస్థిత భూతత్వం స్వాధిష్ఠాన పర్యంతం వర్తతే। తస్మిన్నేవ శైవ ధర్మరూపం ఆచారలింగం సేవ్యతే॥

గురు లింగోపాసనా.

షడ్దళ స్వాధిష్ఠాన చక్రస్థిత జలతత్వం మణిపూరక చక్రపర్యంతం విద్యతే। తస్మిన్నేవ షడక్షరీ మంత్రరూపం గురులింగం భావ్యతే।

శివలింగోపాసనా.

దశదళ మణి పూరక చక్ర స్థిత దశకళా సమేతాగ్ని తత్త్వం పశ్చిమ చక్రా దాగత చిత్కళా వృత(స్థ)జ్వలన సమాగమేన జాతరా ఖి ధానంసత్ అనాహత చక్రపర్యంతం వర్తతే। తస్మిన్నేవ తేజోరూ పం శివలింగం ధ్యాయతే।

చరలింగోపాసనా.

ద్వాదశ దళా నాహత చక్ర స్థితవాయో తదగ్నిస మాగమే న తదూర్ధ్వ విశుద్ధ చక్రస్థితచంద్ర మండలా త్సవిత్సుధా యోగేనచ పూర్వోక్త చిత్కళైవ ద్వాదశకళా సంయుక్త సూర్యోభూత్వా తత్ర స్థితా చైవానిల నాదరూప చరలింగత్వేన సంస్తూయతే। సర్వేంద్రి య ముఖద్వారా ప్రకాశతేచ।

తత్ప్రదేశస్థిత వాయు చూర్ధ్వాంగే సంచర త్ప్రాణ రూపస్సన్ శివయోగిభిః మనసా సహ ఏకీకృతస్సన్ విశుద్ధి చక్ర పర్యంతం వర్తతే।

ప్రసాదలింగోపాసనా

షోడశదళే విశుద్ధ చక్రస్థిత భూతాకాశే తద్వాయు సమాగమే న చిత్కళా స్వయమేవ షోడశకళా సంపూర్ణ చంద్రో భూత్వా తత్ర సంస్థితా చైవ సూక్ష్మనాదరూప ప్రసాదలింగ త్వేనోపభుజ్యతే।జ్యో తిర్మయాకారేణ వ్యాప్యతేచ।

తత్ప్రదేశ స్థితభూతాకాశ సూక్ష్మనాదస్వరూప తాదాత్మ్యనా మక చైతన్యాకృతిత్వేన ఆజ్ఞాచక్ర పర్యంతం స్థితః విద్యోతతే।

మహాలింగోపాసనా.

ద్విదళాజ్ఞా చక్రస్థిత చిదాకాశే తదూర్ధ్వాలా కాశ సమాగ మేనచ చిత్కళైవ శీర్షద్వయ సంయుక్తా బైందవాగ్నిర్భూత్వా తత్రతి ష్ఠతి॥ చిదగ్ని రితి తదేవోచ్యతే।

తత్ప్రదేశ స్థిత చిదాకాశః చిన్నాదస్వరూప కేశ్వరనామక చై తన్యాకృతిత్వేన సహస్రార చక్రపర్యంతం వర్తతే।

ద్వాదశాంతం.

తత్సహస్రార చక్రస్థిత చిదాకాశే తన్మహదాకాశ సమాయోగేన సా చిత్కళా సహస్రకిరణ చిదాదిత్య స్వరూపేణ సర్వాంతర్వ్యాపిత్వేనావభాసతే చ।

అస్య నిత్యసర్వస్య అనాహత చక్రస్థిత ద్వాదశ కళాత్మకత్వేనైతత్సహస్రార పర్యంతం స్థితత్వాత్ తత్సహస్రారచక్రం ద్వాదశాంతాభిధానమిత్యుచ్యతే।

చిత్కళా నిర్గమన మార్గః

తత్ప్రదేశ స్థిత చిదాకాశః ప్రమాణాతీత ప్రభాకారేణ శిఖాచక్ర పర్యంతం స్థితః। తచ్ఛిఖా చక్రస్థిత నిశ్శబ్దపరాకాశే తచ్చిదాకాశ సమాయోగేన సైవ చిత్కళా హ్యపరిమిత సదానందచంద్ర స్వరూపేణ విరాజతే తత్రైవ చంద్రమండలమస్తి తదేవ చిత్కళా నిర్గమనమార్గః।

కైలాసం.

తద్బహిరవకాశం పరమశివ పరబ్రహ్మ సౌజ్ఞికసన్మాత్రం పశ్చిమ పదం సర్వాతీతం నేతి నేతీతి శేషితం దాసోహం భావలయాగతం చిత్కళా రూపేణ సర్వగతం ప్రభాసతే హి। తదేవ కైలాసాభిధానం పరాత్పరం పదమితి శ్రీ వీరశైవాచార్యాః ప్రవదంతి।

షట్చక్రాణాం— వర్ణదళ స్థానాన్యేవం ప్రతిపాదితాని పృథక్పృథక్।

శ్లో॥ మూలాధారం గుదస్థానం స్వాధిష్ఠానం తు మేహనం,
నాభిస్తు మణిపూరాఖ్యం హృదయాబ్జ మనాహతం.
తాలుమూలం విశుద్ధాఖ్య మాజ్ఞాఖ్యం నిటలాంబుజం,
సహస్రారం బ్రహ్మరంధ్ర మిత్యాగమ విదో విదుః।

శ్లో. ఆధార స్తు చతుర్దళో రుణరుచి ర్వాసాంత వర్ణాశ్రయః
స్వాధిష్ఠాన మనేక వైద్యుత నిభం బాలాంత షట్పత్రకం,
రక్తాభం మణిపూరకం దశదళం డాద్యం ఫకారాంతకం
పత్రైర్ద్వాదశభి స్త్వనాహతపురం హైమం కఠాంతస్వరైః।

శ్లో॥ దృష్ట్వారం స్వరషోడశైశ్చ సహితం జ్యోతిర్వి శుద్ధాంబుజం
హం క్షేత్యష్టిరపద్మ షట్రయుగళం రత్నోపమాజ్ఞాపురీ,
తస్మా దూర్ధ్వ మధోముఖం వికసితం పద్మం సహస్రచ్ఛదం
నిత్యానందమయీ సదా శివపురీ శక్తేః సమ శ్శాశ్వతం॥

ఏవం ప్రకారేణ అనుభవ సూత్ర పరమ రహస్యాది శైవగ్రంథేషు శైవ సాంప్రదాయాగతామూల్య విషయాః బహవః బహుధా ప్రపంచితాః। విస్తరతస్తు తత్రైవ ద్రష్టవ్యం॥ శైవ భేదా నధి కృత్య వి చార్యతే సాంప్రతం దిఙ్మాత్రం॥

శైవ మతం

శ్లో॥ శైవంచ వైష్ణవం శాక్తం। సౌరం గాణాపతం తథా।
స్కాందం చ భక్తిమార్గస్య। దర్శనాని షడేవహి॥

ఇత్యాదినా సర్వమతేషు శైవ మతస్యైవా గ్రేసరతా తన్మూలా శ్రేష్ఠతాచ ప్రతిపాదితా। విష్ణుశక్త్యా దిత్యగణపతి స్కాందానాం శివస్య భక్తత్వ పత్నీత్వ నేత్రత్వ కుమారత్వ ప్రతిపాదనాత్, సర్వ ప్రపంచ స్యాష్టమూర్త్యాత్మక పర శివాత్మక త్వాచ్చ, ఏతాదృశ శివో పాసనా పరాయణానాం శైవానాం మతమేవ పరాంకోటి మధి తిష్ఠతీత్యత్ర నాస్తి విచికిత్సాలవః॥

శైవ భేదాః

శైవమతే బహవో భేదాః దృశ్యంతే। ప్రోచ్య తేచ సామాన్యత స్తేషు కేషాంచన లక్షణాని॥ ఆదౌ శైవం శ్రౌతమిత్యశ్రౌతమితి ద్వివిధం॥

శ్రౌత శైవం

వేదవిరుద్ధ ధర్మాచరణా భావవత్త్వే సతి వేదశాస్త్ర ప్రామాణ్య పూర్వక తదుక్త ధర్మాచార వత్త్వం శ్రౌత శైవ లక్షణం॥

అశ్రౌత శైవం

వేద రుద్ధ ధర్మాచరణ వత్త్వే సతి వేదేష్వ ప్రామాణ్యేన త్యక్త ధర్మాచార వత్త్వ మశ్రౌత శైవం॥

శ్రౌత శైవ భేదః

పూర్వశైవ మిత్యుత్తరశైవ మితి శైవం ద్వివిధం॥

పూర్వ శైవ లక్షణం

నిగమాగమ ప్రామాణ్య పూర్వక తదుక్త కర్మాచరణ వత్వే సతి, భస్మ రుద్రాక్షధారణ మంత్రోపదేశ లింగార్చనా కలితత్వం పూర్వశైవలక్షణం॥

ఉత్తర శైవ లక్షణం

వేదానురోధి శివోక్త సకలాగమప్రామాణ్యవిశిష్టత్వేసతి వేదాగమోక్త కర్మాచార వత్వేసతి భస్మరుద్రాక్ష స్వేష్ట లింగధారణ షట్స్థలాత్మిక శివపూజా పరాయణత్వేసతి దేహావసాన సమనంతర, సంప్రాప్త కేవల సమాధి ధర్మవత్వం ఉత్తరశైవ లక్షణం॥

ఆశ్రమాః

లోకేఖలు బ్రహ్మచారి, గృహస్థ వానప్రస్థయత్యాశ్రమనామభిర్వ్యవహ్రియంతే ఆశ్రమాః, తథైవ శైవమతే- వీరశైవ- సామాన్య వీరశైవ- విశేష వీరశైవ-నిరాభారవీరశైవాశ్రమనామభిర్వ్యవహ్రియంతే॥ మతేస్మిన్ శైవే, శైవ- అత్యాశ్రమ- పాశుపత- ఉత్తరశైవ- వీర శైవాది సంజ్ఞా ప్రతిబోధ్యమానే, బ్రాహ్మణ క్షత్రియ- వైశ్య- శూద్రాది జాతయః వర్తంతే॥ తాశ్చసర్వాఅపి- తత్తదాచార కలితా విద్యోతంతే, ఆసేతు హిమాచల పర్యంతం॥

బ్రహ్మచార్య పరనామక వీరశైవ లక్షణం

కర్మాధికారిత్వేసతి, లింగధారణ మాత్రత్వంవీరశైవలక్షణం॥

గృహస్థ పరనామక సామాన్యవీరశైవ లక్షణం

వేదోక్త కర్మాచరణత్వే సతిభస్మరుద్రాక్షలింగధారణ పరతంత్రత్వేసతి శివపూజా పరాయణత్వం॥ సామాన్య వీరశైవ లక్షణం॥

వానప్రస్థపర నామక విశేష వీరశైవ లక్షణం

కర్మాచరణ పరాయణత్వేసతి అష్టావరణ పంచాచారేషు విశేషాను

త్యాగిత్వేసతి! షట్స్థల శివపూజా పరాయణత్వం॥ విశేషవీర శైవల క్షణం॥

వాక్యపరనామక నిరాభారి వీరశైవలక్షణం

సంసార విషయ పరాఙ్ముఖత్వేసతి అష్టావరణ పంచాచారనీ రపేక్షబద్ధదృఢానురాగి త్వేసతియతిధర్మవత్వం।

వాతూలాం తర్గ త భేద శమపటలే క్రియా శై వేష్వతి పాది తేష్వు భేదేషు చతుర్షు వీరశైవ నామ్నా ఇద మేవ శైవ మనూదితం।బహవో భేదాస్త త్రతత్ర ప్రతిపాదితాః గ్రంథ విస్తర భయా దత్ర నలిఖ్యం తే।

అస్మిన్నే వగ్రంథే సూత సంహి తాది ప్రతి పాదిత కేవల వై దిక- కేవల తాంత్రిక వైదిక తాంత్రిక- తాంత్రిక వైది కవిభాగం కృ త్వాస్య మతం శైవ లక్షణ పరిష్కారేణా వేదితం భవానీ శంకరేణ॥

శైవనామధేయం

త్రిలోక గురు, జగద్గుర్విత్యాది బిరుదాంకితానాం షట్స్థలవిధి కలి త శివపూజా పరాయణానాం విశ్వారాధ్య (ఉద్భటారాధ్య) కోటిప ల్యారాధ్య- వేమనారాధ్య- శ్రీపతి పండిత మంచన పండిత మల్లికా ర్జున పండితాద్యాచార్య పీఠస్థానా మారాధ్య శిరోమణీనాం శైవా ఇ త్యేవ నామధేయం పూర్వాచార పరంపరా సముపాగతం జోఘుష్య తే గ్రంథాంత రేషు॥

బ్రాహ్మణ నామోచ్చారణ మాత్రేణ యథా వైది కానా మేవ పురతో ర్థావబోధః తథైవ విద్య మానేష్వపిబహుషు- పూర్వ శైవాది నామధారిషు శైవ శబ్ద ప్రవృత్తి ని మిత్తకత్వం లింగధారి బ్రాహ్మణానేవాభిధత్తే॥

యౌగిక నామ ధేయాని.

అస్యశైవమతస్య బహూని యౌగిక నామ ధేయాని సంతి॥ తేష్వు శివపూజా పరాకాష్ఠయా కేనాపి కారణేన వ్రతపరి పూర్త్యభావేన ప్రాణానాంత్యజనీయ మస్య మాన త్వేనచ ఏతేషాం శైవానాంవీరశై

పత్రినామ సముపాగతః॥

ఆశ్రమచతుష్టయాతిరిక్తత్వేన అత్యాశ్రమ ఇతి లింగధారణా-దిలోకోత్తర ధర్మాణాం జ్ఞానవతామేవ కర్తవ్యత్వేన నిర్ణీతసమాధ్యాది పూజ్యధర్మాణాంచ ఏతస్మిన్ శైవమతే విద్యమానత్వాత్, ఉత్తరశైవా ఇతి– లింగస్య ధృతత్వాత్, బ్రాహ్మణత్వాచ్చలింగధారి బ్రాహ్మణా ఇతి పాశుపతదీక్షా కలితత్వాత్, పాశుపతా ఇతి ఏవమేవ యౌగిక నామాన్యాగతాని, పరంతు(యోగిర్యోగమ పహరతి) యోగాద్రూఢిర్బలీయసీ తిన్యాయానురోధాత్, శైవమిత్యేవ నామ ఏతేషామాగాఖ్యాతానాం సుప్రసిద్ధతయా అనాదితయా నిశ్చీయతే।

ఏతద్గ్రంథకర్తౄణాం భవానీశంకరారాధ్యానామప్యాశయఃఅయమేవేతి నిశ్చినుమః॥ కింనామ శైవత్వమిత్యారభ్య మహేశ్వరప్రణీతాగమానుసారిణ ఇత్యంతేన అష్టావింశతితమే పృష్టేన తత్వాత్, శైవానామేవ లక్షణ పరిష్కారస్య కృతత్వాచ్చ గ్రంథకర్తృరాశయోఽప్యయమేవేత్యలం విస్తరేణ॥

భవానీశంకరారాధ్య చరిత

సంభావయామో వయం సుగృహీతనామధేయస్సుజనవశం సోఽయంస్వజన్మనాదక్షవాటీపురీమేవాలంచకారేతి।ఏతస్యభవానీశంకర ఇతిబిరుదం। నామధేయన్తు వీరేశ్వర ఇతి। మల్లికార్జున పండిత వంశే ఝషేవ బాలకస్యాస్య జన్మ। అంతర్వాణి కుల తిలకస్యైవ తస్య జనకస్య నామ గౌరారాధ్య ఇతి। నైతస్య జనన్యాః నామ, ఉత, నిహాసస్య వా నామనిశ్చేతు మయం సమయః దుర్విధ దశామనుభవతి।

జనకస్య నామధేయంత్వధః ప్రదర్శయిష్యమాణాద్వంశవృక్షాదవగమ్యతే।

మూర్ణవక్రోఽయం ఘటీవసుందరః। సువర్ణచ్ఛాయాయాః కళంకమాపాదయత్యేతస్య శరీరప్రభా। విధి వశాద్వయస్య ల్పీ

యస్మై వై తస్య బాలకస్య జనకః కైలాసపురవాసమకార్షీత్। గతేష్వస్సరే శ్రీమతాం వీరేశ్వరారాధ్య శిష్యాణాం గృహేషు వివాహః ప్రవర్తత। అహూతోఽయం వీరేశ్వరః జనన్యాసహ శిష్యైః తద్గృహం గతవాన్।

సోఽపి శిష్యాగ్రేసరః గురూనతి ప్రేమ్ణా భక్త్యా చాద్రియతే స్మ। యదా సుముహూర్త సమయః, తదా సర్వాన్ విప్రజనాన్ సంభావయామాస భూరి సత్కారేణ। గురవే దాతుం సహస్ర రూప్యాణి సమానేతుం వార్తాంచ ప్రాహిణోత్ శిష్యాగ్రణీః।

ఏతదంతరే మహాన్ వివాదస్సమభూత్ పండిత ప్రకాండానాం మధ్యే। యతోఽవిద్యా గంధవిహీనస్యాపి బాలకస్య గురువంశోద్భవస్య రూప్యాణాం సహస్రం దాతుమైచ్ఛత్ శిష్యః।

సర్వేషాణ ఏకంశిష్యంచమూఢ ఇత్యాపాదిషుః। శిష్యస్యాపి మనసి మహాన్ పరితాప స్సమజని। తథాపి సత్క్రియాంచ మహతీంచకార। తాదృశ మవమాన లేశ మప్యసహమానో వీరేశ్వరః, అవిజ్ఞాతస్వాగమ నవృత్తాంతః కాశీపురీ మయాసీత్।

యదా కాశీ వీథీషు గచ్ఛతిస్మ తదా సౌధోపరి స్థిత వాగీయకాంతామణి రపుత్రవతీ దేహకాంతి మేతస్య పశ్యంతీ పరదేశ వాసీ బాలకోఽయ మితిమనసి భావయంతీ తమానేతు మేకాం పరిచారికాం ప్రాహిణోత్, తయా సాకంవీరేశ్వరఃవంగీయకాంతాయాః గృహాన్ ప్రావిశత్। తయాచ పృష్టః, స్వోదంత మావేదయామాస తస్యై సర్వమపి విద్యా వ్యసనీ వీరేశ్వరః।

అపుత్రవతీ సానారీ మణిః " బాలక! త్వం కుత్రాపి మాగమః తవాహమేవ విద్యా మధ్యాపయిష్యామీత్య వోచత్। తతో వీరేశ్వరస్తత్రైవ న్యవాత్సీత్।

సాపిరమణీమణిః బాలకస్య సౌశీల్యాకార సౌందర్యాదికం దృష్ట్వా సంతుష్యంతీ స్వప్రాసాదసమీపవర్తి మహామహోపాధ్యాయాభిరుద్రాంకిత విశ్వేశ్వర భట్టారక సమీపే విద్యాభ్యాసకృతే ప్రేషయామాస బాలకం వీరేశ్వరం॥ ప్రేమయుతా స్మిత సుత సర్వ శేషం।

విశ్వేశ్వర భట్టారకస్య విద్యాశాలాయాం బహవో బాలకా అధీయతేస్మ తర్క వ్యాకరణాది విద్యాః। అభ్యస్యమానేషు తేషు సర్వేష్వపి వీరేశ్వర ఏవ మందధీః. ఆకారపుష్టిః విద్యానష్టి శ్చైవమే [illegible] శ్రేయతాం, సర్వే బాలకం మూఢధీరిత్యా నిందకా। నహ్యేనం సరస్వతీ కటాక్ష ప్రసాదలేశేనాపి సంతోషయితుం మనసి సంభావయామాస। అధ్యాపకోపి మహాత్మ్యా చ మహాపుణ్యానోపి ధనకాంక్షయా శ్రద్ధయా తేనాస్మై అలాభిన విద్యా ప్రారంభ దశాయామేవానయా మహద్ధనం సంగ్రహీతి స్మ తేన హేతునా॥

సర్వమేతత్పశ్యతో వీరేశ్వరస్యాపి హృదయ ముకురః మాలిన్య మవాప। ప్రవృత్తి మేతాం శ్రుత్వా తీవ్రాగీయ కాంతామణిః సిద్ధలక్ష్మీనీ మేతస్యైతత్స్యాదితి అన్నపూర్ణేశ్వరాలయే తపస్తప్తుం మాదిదేశ। తదాజ్ఞాను సారేణ సోపి మణికర్ణికాయాం స్నాత్వా, అన్న పూర్ణాలయే తపస్తేపే నిరాహారః॥

నిరశనవ్రత ధారిణః వీరేశ్వరస్యాదృష్ట చిత్త తామాకలయ్య తస్యాపరతః విశ్వనాధ సమేతా ప్రత్యక్షమాసీదన్నపూర్ణా। తత్పాదర్శన మాత్రేణ సమస్తే ఖిద్యమానస్య రాణి జహ్యాసుః। తతః క్రమశస్తస్యాదిర కాల ఏవ సర్వా అపి విద్యాస్సమాగతాః। తర్క వ్యాకరణాది ష్వపూర్వం పాండితీ మహతీ। గురవస్సముత్సుకాః మాత్రు[illegible] పశ్యమానా నాచవ నితా మణి [illegible] ప్రాప్తా మధిరోహా।

తదారభ్యైవ సంధ్యా పస్థిత పంక్తి [illegible] నిశేషు జయపత్రికాస్సంప్రాప్య కాశీస్థ పండితానామపి జిగీషయా, ప్రేమరామాస్మిః శృతి [illegible] సర్వే [illegible] శ్రుత్వా [illegible] మంభీతాశ్చ సాంచక్రిరే. విశ్వేశ్వర భట్టారకోపి బహుం మవాప। స్వప్నే చ తస్య విశ్వనాథః ప్రోవాచ

వాదాయ ప్రేషయ తవశిష్యాగ్రేసరం మదనుగ్రహపాత్రమితి। ఉన్నిలితన్నే తస్య తదానీం వపురతః కమప్యపశ్యత్ ।కింతు నమశ్చకార మనసి విశ్వనాథం॥

ఆగంతుం ప్రేషితాః పత్రికాః నవద్వీప పండితానాం। సమాగతాస్తే మహా వైభవేన। నియమితా మహాసభా। గ్రథితాని పండితరత్నాని। స్థాపితాని నవరత్నఖచితానిపీఠాని। ఆరబ్ధో వివాదః కాశీస్థానాం నవద్వీప స్థానాంచ పండిత శిరోమణీనాం। తస్మిన్వివాదే కాశీ పండితానాం లఘుతాం పశ్యన్నభియయౌ విశ్వేశ్వర భట్టారకః। సోపిస్వలఘుతా మపిందత। తదానీమే వాస్తంజగామ భానుమండలం। విరమిత స్సభా వ్యవహారః॥

అన్యస్మిన్దినే సభాక్రమః ప్రారభ్యత తదధికారిభిః। విశ్వేశ్వరాజ్ఞావశాత్ విశ్వేశ్వరభట్టారకః వీరేశ్వరం ప్రాహిణోద్వివాదాయ।ఉభయోరపి మధ్యేజవనికా బద్ధా। మహతీ శాస్త్ర చర్చా బభూవ। నవద్వీపపండితా అపి పరాజితా అభూవన్।కోయమితితే జవనికా మున్ధృత్య వీరేశ్వరం యదాదదృశుస్తదా తస్యశిరోహి భవానీ-శంకరశ్చ తేషాం దృష్టిపథ మవాపతుః॥ ఇతోవయం ధన్యాస్మః ధన్యాస్మః। ఇతివదన్తస్య పాదపద్మయోః పతిత పండితశ్రేయః। కాశీనగరస్థాః నవద్వీపస్థాః బహవః పండితాః మహాంతం విభ్రమ మాపేదిరే। స్తువంతి స్మబహుధాతం వీరేశ్వరం భవానీ శంకరా నుగ్రహ పాత్రమితి ॥ తతస్సర్వే పండితాః మిళిత్వాతస్య"భవానీశంకర " ఇతిబరుద మదదుః।

తతో వీరేశ్వరః పతివ్రతాలలామభూతాయాః మాతృసదృశాయాః వాగ్దాంతాయాః నమస్కృత్యాశీర్వచనం తదనుజ్ఞాం గృహీత్వా గురోశ్చసఖానాంచ, భవానీ శంకర యోర్నమస్కృత్య ప్రాప్యచ తదనుగ్రహం స్వగృహానాగతవాన్॥ స్వశిష్య గృహే భర్తృవియోగేన పుత్రవిరహేణ చ విలపంత్యా అంధాయాః స్వజనన్యాః విశ్వేశ్వర మహిమ్నాన్నేత్రే ప్రసాద్య మహాంత మానంద మకరోత్। తతస్సశిష్యైరన్యైశ్చకృతాం డోలికాది మహిమాత్మనః విజయ తేతమాంభవానీశంకరః॥

ఏతాదృశ వైభవము సహమానై స్సన్తైః కైశ్చన కృత లిం

గద్యార్థవిషయకప్రశ్నానాం సర్వేషాం నిగమాగమ పురాణేతిహాసాగమాదిప్రదర్శయన్ శ్రీ గద్యారత్న దీపికేతి నామ్నా అలంకృత మిమం గ్రంథ మరరచత్ భవానీశంకరః॥ శ్రుతిసార నామక గ్రంథాంతర మప్యేతేన కృతమితి "శృత్యాది సార గ్రంథేన మయా కించిత్ప్రకాశితః" ఇత్యేతద్వచనే నావగమ్యతే॥

కాల నిర్ణయః। క్రీ॥ ౧౬౮౦-౧౭౨౦

అయం చ భవానీ శంకరః స్వగ్రంథే సోమనాథ్య కాళహస్తి దీక్షితం చ అస్మార్షీత్। తస్మాదయ మేతాభ్యామర్వాచీన ఇతి విజ్ఞాయతే। సోమనాథారాధ్యస్తు క్రైస్తీయ ద్వాదశ శతాబ్ద్యాం వర్తతే। ఏతస్య సమకాలికో వా, కించిత్పూర్వ కాలస్థో వా భవతి మల్లికార్జున పండితారాధ్యః। పండితారాధ్య కాలనిర్ణయస్తు శివతత్త్వసారే కృతః కీ। శే। కవిచిత్రాకల శ్మ్రణ రాయబహా॰ శర్మైశ్చరితోపశోభితైః॥

అయం చ భవానీశంకరః ప్రధాన పురుషస్య షట్సప్తత్యుత్తరైకాదశ శతతమే వత్సరే విద్యమానస్య మల్లికార్జున పండితారాధ్యస్య ఏకోనవింశతి తమః పురుషః। మల్లికార్జునపండితారాధ్యప్రభృత్యేతావత్పర్యంతం పంచ వింశతితమాని పురుషాంతరాణ్యభూవన్।

ఏకైకస్య పురుషాంతరస్య త్రింశద్వత్సరగణనాయాం కృతాయాం సత్యాం పండితారాధ్య కాలనిర్ణయః సుష్ఠుకృత ఇతి విజ్ఞాయతే। ఏవమేవేదానీమారభ్య సప్తమ పురుషస్య భవానీ శంకరస్యాపి గణనా యది క్రియతే చేదయం భవానీ శంకరః క్రైస్తీయ సప్తదశ శతాబ్ద్యా ఉత్తర భాగే వా అష్టాదశ శతాబ్ద్యాః పూర్వ భాగే వా వర్తత ఇతి దృఢతరమా నిర్ణేతుం శక్నుమః।

పండితప్రకాండస్య తస్య వంశావళీ మత్ర ప్రదర్శయామః

వంశవృతః

శ్రీమన పండితః — గౌరాంబా
(శ్రీహావపండితస్య జాయా)

|

మల్లికార్జునపండితః

|

కేదారపండితః

|

కామపండితః

ఏత త్స్యాం కామపండిత సంతతౌ, విద్యమానా, అధునాతనాః అనా, ఆరాధ్యాః పశ్చిమ శాఖీయ నిజసంజ్ఞః రాజాపుర, నిర్మల జగిత్యాల కోరుట్ల, కాఖుర గృహనామభిః వ్యవహ్రియంతే॥

భీమనపండితః

అస్యాం భీమనపండిత సంతతౌ విద్యమానా, పురుషాః చప్పరపల్లి పాటి గృహనామభిః ప్రథమ శాఖీయా విభక్తాః

పశ్చాత్ చప్పరిగృహనామ సంకలితాః ఆరాధ్యాః ఇంకొల్లు, కోటచర్ల గృహనామభిః ద్వివిధ ద్వైవిధ్యావిభక్తాః। ఇంకొల్లు గృహనామ గ్రామవాస్తవ్యాస్తేషు మధ్యే తేషు నాగంపూడి మడిపెల్లి గృహనామ సంకలితాః ఇంకొల్లు గృహనామ ధేయాః ఆరాధ్యాః ద్వివిధ నామ సంజ్ఞ యాతాః।

యాశాఖా కోటచర్లగృహనామ్నా వ్యవహృతా తాదృశ్యాః కుడిపాటి నామధేయ సంకలితాః శేషప్రతిష్ఠితాః।

అథాపరా చప్పరపల్లి పాటి నామధేయా తస్య ప్రతి పాటి శాఖాయాం కోట చర్ల శాఖా గడ్డమాఖా ఇతి వ్యవహ్రియమాణాః॥

మహాదేవ పండితః

|

మల్లనారాధ్యః

|

కేదారపండితః

|

మహాదేవారాధ్యః

|

భీమారాధ్యః

|

కేదారపండితః

|

మహాదేవ పండితః

|

వీరనారాధ్యః

|

భోగనారాధ్యః

|

సోమనారాధ్య

|

వీరనారాధ్య

కేదారపండితః

చెన్నపండితః

అస్యాం చెన్నపండిత సంతతౌ నిధనా .. .. నాగేశ్వర రామగిరి ప్రవాహ మ ధారణ ప్రవర్తంతే। తేషు నాగేశ్వర శాఖాయాం పండితా భా- వెలగపల్లి శాఖేతి ఖ్యాతాశ్చ

రామగిరి శాఖాయాః ముప్పిపల్లి- అంబాల పల్లెతి ఖ్యాతాః సమాగతే భవతః॥

కేదార పండిత పుత్రస్య వంశః

మహాదేవ పండితః

పండితారాధ్యః విద్యాగర్వ [illegible] స్యాత్త్వేన [illegible] గర్వేణ గృహస్థా నాం [illegible] సహ్య [illegible] సంతేస్య। తేషాం [illegible] త్రాపి దృశ్యంతే

భోగలింగారాధ్యః అఖండ కొడిమేలు గ్రామే బహుకాల నివాసేన ఏతస్యైత వంశస్య కొడిమేల ఇతి వ్యవహారః॥

కేదార లింగారాధ్యః ఏతస్యానియమాన్ మూర్ఖం చేటు. కోడూరు గ్రామ కో[illegible] నూరు విశ్వపతి [illegible] నూరు మాటకోనూరు ఇతి గృహనామ ఖ్యాత్రే [illegible] వాసిత్వేన ప్రసిద్ధ పురుషానాం [illegible] భేదత్వేన వస్య [illegible] ంతేః

కొండవీరారాధ్యః

గంగారాధ్యః

వీరేశ్వరారాధ్యః ఏతస్యసంతతిర్నాస్తి

(భవానీశంకర బిరుద ధారి లింగ ధారణ దీపికా శ్రుతిసారాద్యగ్రంథకర్తా అయం మే పతి వ్యవహ్రియతే।

చెన్నారాధ్యః

సోమనారాధ్యః

మల్లనారాధ్యః ఏతస్యసంతతిర్నాస్తి

భోగలింగారాధ్యః

కాశీపతిః ఏతస్య వంశః మ[illegible] వ్యాంకతి తమేష్వ ప్రేదర్శి ప్రవ్యః।

అమృతలింగః ఏతస్య వంశ సప్త పంక్తి తమే పృష్ఠే ద్రష్టవ్యః।

కాశీపతిః

- భోగయారాధ్యః
  - పెద్దమల్లింగారాధ్యః (చెన్నారాధ్యస్య జ్యేష్ఠకుమారః)
    - మల్లనారాధ్యః
      - భోగయారాధ్యః
        - మల్లనారాధ్యః (అయంచ గణాధ్యక్షానిబహూని చకార। శంకరాచార్యేణ సాకం మహాంతం వివాదంచకార। గణాధిక్యమహ్యమహారా వైభవేన శిష్య బృందా కలిగామ। మహాంతం వసతి మాణ్ణయా మాస)
          - భోగసోమలింగారాధ్యః
      - కాశీపతిః కాశయారాధ్యస్య దత్తతా
    - కాశయారాధ్యః
      - కాశీపతిః
        - భోగయారాధ్యః ఏతస్య సంతతిర్నాస్తి
- వీరనారాధ్యః
  - చెన్నవీరయారాధ్యః
    - మల్లనారాధ్యః ఏతస్య సంతతిర్నాస్తి
  - బక్కయారాధ్యః
    - రాజలింగారాధ్యః అపుత్రకః
    - శేఖరారాధ్యః
      - కాశీపతిః అపుత్రకః
- చెన్నారాధ్యః
  - పెదమల్లింగారాధ్యః భోగయారాధ్యస్య దత్తతా దత్తః
  - చినరాజలింగారాధ్యః
    - పెద్దనారాధ్యః
      - కుమారస్వామిః ఏతస్య సంతతిర్నాస్తి

అమృతలింగారాధ్యః

- శివనారాధ్యః — ఏతస్య సంతతిర్నాస్తి
- లింగణారాధ్యః
  - రాజవీరారాధ్యః
    - రాజయారాధ్యః (అయం చ జగ్గయ్యపేటాది బహుషు దేశేషు మహా వైభవేన గణార్చనాని చకార. కీటకానాం శంకరార్కునా మపూపానిచ దత్వా మహతీం కీర్తిం మార్జయామాస)
      - లింగనారాధ్యః
        - రాజయారాధ్యః — ఏతస్య సంతతిర్నాస్తి
        - బసవారాధ్యః — ఏషః వరంగల్ ప్రాన్తమధ్యే మహాంత ప్రదేశం సంపాద్య గణార్చనాని బహూని నిత్యం మహావైభవేన, పండిత సమ్మానంచ సదా కుర్వన్ వర్తతేస్మ। కూనవ్వి సింహాసనం బంధయామాస। మాహేశ్వర బృందం గృహీత్వా కాశీయాత్రాంచ చకార।
          - రాజలింగారాధ్యః
          - గంగనారాధ్యః
          - సోమనారాధ్యః
          - మల్లనారాధ్యః
- మల్లయారాధ్యః
  - నాగయారాధ్యః — ఏతస్య న సంతతిః
  - వీరమల్లనారాధ్యః
    - రాజయ — ల్లయారా — ర్యః నసం — తిః
    - రాజన్న — సంతతి — నాస్తి
    - అమృత — లింగం — సంతతి — నాస్తి
    - లింగమూర్తిః
      - వీరమల్లయ్య స సంతతిః
      - నాగయ్య స సంతతిః
      - రాజవీరయ్యః
        - [illegible] అయం చ ముక్త్యాల పేట శాఖాయాః దత్త పుత్రతయా స్వీకృతః అమృతపేట (గా) వర్తతే।

అయం చ మాహేశ్వర బృందం సేనపాకం శ్రీశైలయాత్రాంచ శ[illegible] శైవపరిభాషణీగ్రంథమాలాం

శైవపరి భాషణీ [illegible]

ఉపసంహారః.

ఏతాదృశైః పండిత శిరోమణిభిః విరచితాః కాలగర్భే విలీనతాం ప్రాప్తు మభిముఖం గ్రంథ సంచయం పశ్యతా మస్మాకం నేత్రాభ్యా మశ్రుబిందూని పతంతి। అహో కాలస్య మహిమా?

ఏతాదృశానాం గ్రంథ రత్నానాం ముద్రణవిషయే దత్తదృష్టిభిః శ్రీ శైవమహాజనైః। మహతా ప్రయాసే నాస్మాకం కలాశాలావిద్యార్థిభిః తదధ్యాపకశాలిభీ రాజలింగారాధ్యైః సదయుజైశ్చ-పూర్వాపరశుభ శుభ సంపాదితగణద్రవ్య సాహాయ్యేన ముద్రితమే తద్గ్రంథ రత్నం। అతస్తే షాం కృతజ్ఞతా మావేదయామః॥ అల్లూరు గ్రామవాస్తవ్యాః శ్రీ లో. పులిపాకమహానంది శాస్త్రిణః-జగ్గయ్యపేట గ్రామవాస్తవ్యాః శ్రీ లో. ములుగువీరభద్రశాస్త్రిణః। యామిని గ్రామవాస్తవ్యాః శ్రీ లో. కొడికొండ పూర్ణయ్య శాస్త్రిణశ్చ తేషాం సకాశే విద్యమానా లిఖిత గ్రంథాన్ తాళపత్ర గ్రంథాంశ్చ ప్రేషయిత్వా స్మాక మహతీ ముపకృతి మకార్షుః। తేభ్యోనేకశః కృతజ్ఞతా పూర్వకా న్ధన్యవాదాన్ సమర్పయామః।

హంస క్షీర న్యాయేన సుగుణ పక్షపాతిభిః స్వకీయ వివేకైః పండిత మణిభిశ్చ గుణ సంతతి రేవ గ్రాహ్యా! ముద్రిత స్యాపి దోష లేశాః ప్రమాదపతితా వర్తేరన్ ప్రమాదోధీమతామపీతి న్యాయానుసారేణానుగృహ్ణాన్తి వేదయంతి, తాన్ ద్వితీయము[illegible]ణే సంస్కరిష్యామః।

ఏతాదృశ గ్రంథరత్నం గ్రంథ మాలానుబంధన [illegible]కారిష యుః శ్రీ. లో. కొడిమేల [illegible]లింగారాధ్యాన్ [illegible] ప్రత. సం శోధ్య స్వయం దృష్ట్వా మహా[illegible] ప్రయాసేన, [illegible] నివార్య వినా కేవల [illegible] మాత్రేణ బహు [illegible]

స్నాకంసో దరాన్ రామలింగ శాస్త్రి ణశ్చ పాఠకానాం స్మృతి పథ
మారోప యామః॥

ఇతః పూర్వం భవానీ శంకర చరిత్రే వంశ వృక్షేచ లిఖిత మ
స్మాభిః వీరేశ్వరా రాధ్యా పరనామక భవానీ శంకరస్య పితా గౌరా
రాధ్య ఇతి। అస్మిన్ గ్రంథే ద్వావింశే పృష్టే " భీమా రాధ్య ఇతి ప్రసి
ద్ధి మగమద్వా రాధ్యవంశే హియః॥ ఛాత్రేణ పుత్రేణ గిరీశమంత్ర పా
త్రేణ మిత్రేణ చతస్య జేత్రా" ఇతి, గ్రంథాంతే భీమారాధ్య పుత్రభ
వానీ శంకరా రాధ్య కృత ఇతిచ భవానీశంకరస్య భీమారాధ్య పుత్ర
తయా కథితత్వాత్ అస్య జనకః భీమారాధ్యః గౌరారాధ్యోవా ఇతివి
చికితా జాయతే। కేచిచ్చ ఇమమేవ భవానీశంకరం కాచా పురం వీ
రేశ్వర ఇత్యవదన్।

విచార్య మాణేసతి నహికాచా పుర గృహనామ ధారిణాంవం
శే వీరేశ్వర శాస్త్రీతినామదృశ్యతే। తస్య జనకః గౌరారాధ్య ఇతివాభీ
మారాధ్య ఇతివానప్రతి పాదితః। అతోయం కాచాపురవంశస్థోనభవతి।

కాళేశ్వర ఇతి గృహనామ ధారిణాం వంశేఽపరః గౌరారాధ్యః వర్త
తే। తస్యసుత చతుష్టయే, తృతీయపుత్రః భీమన్నా పరనామక భవానీ
శంకరః ఏకః వర్తతే తస్యపుత్రోః భవానీ శంకర ఇత్యపరశ్చ దృశ్యతే।
గౌరారాధ్యస్య చతుర్థ పుత్రస్య భీమారాధ్యస్య సుతః భవా
నీశంకర ఇత్యస్యాః పరిదృశ్యతే। మహాదేవ పండిత సంతతౌచ కశ్చిద్ భ
వానీశంకరః ప్రతి పాదితః। ఏతేషు చతుర్షు భవానీ శంకర నామధారిషు
కోవాగ్రంథకర్తా భవేదితిన్నినా ప్రమాణ సామగ్రీమయమేవేతి నిశ్చేతు
నపాంప్రభవః। అస్మిన్ గ్రంథే ఛాత్రేణ పుత్రేణేతి కథనేన అయం భీమా
రాధ్యః నహి కేవలం భవానీశంకరస్య జనకః కింతు లింగధారణ దీక్షా
గురురపి ఇతివయం మన్యామహే। ప్రాయశః గౌరారాధ్యస్యైవ భీమా
రాధ్య ఇతి నామాంతరం భవేత్। తథాపి ఏత గ్రంథ కర్తృ రచిత

శ్రుతి సార గ్రంథ ప్రాప్తే రనంతర మేవ జనక నివాసాది నిర్ణయో న్యాయ ఇతి మత్వాసాం ప్రతం లేఖి న్యాః విశ్రాంతిం ప్రదద్మః॥

యతోఽయం గ్రంథః పరమేశ్వర రానుగ్రహేణ ముద్రితస్తతో వయం మహదానంద మాపన్నవానాః వినతి వితతి మర్పయంతో సర్వేశ్వరాయ, తతో విరమామః॥

విద్వాన్
ముదిగొండ వీరేశలింగ శాస్త్రి.
శైవప్రచారిణీ సంస్కృత విద్యాశాల.

వరంగల్
26-1-29

ఈలింగ ధారణ దీపికను ముద్రించుటకు శుభాశుభ సమయము లందు గణతాంబూలము లిచ్చిన వారి నామములు.

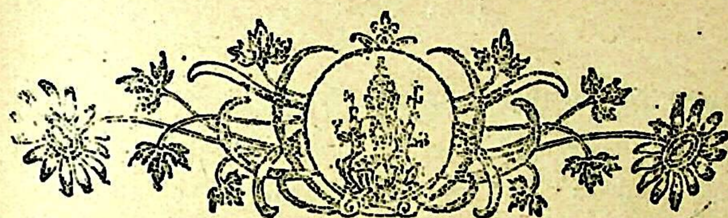
దాతల నామములు.	గ్రామములు	రు. అ. పై
1 "బ్ర॥ శివపురం వీరయ్యా గారు	వరంగల్	1 0 0
2 "బ్ర॥ చాగంటి భాస్కర లింగం గారు	"	2-0-0
3 "కీ॥ శే॥ అన్నదేవర బాలలింగయ్యా గారు	"	1-0-0
4 "కీ॥ శే॥ కాడిమేల మల్లయ్యా అయ్యాగారు	"	1-0-0
5 "బ్ర॥ శ్రీ॥ అన్నదేవర రాజశేఖరయ్యాగారు	"	1 0-0
6 "బ్ర॥ శ్రీ॥ శిరిపురం శంకరయ్యా గారు	మహాబూబ్‌పేట	5 0 0
7 "కీ॥ శే॥ శివదేవుని వీరేశలింగంగారు	వరంగల్	1 0 0
8 "మ॥ రా॥ వెలగందుల వీరమల్లు గారు	కమలాపురం	3 0 0
9 "మాడిశెట్టి వెంకయ్యా గారు	"	1 0 0
10 "గుండాబుచ్చయ్యాగారు	వరంగల్	1 0 0
11 " భూపతి రాజలింగం గారు	"	1 0 0
12 " పాలకుర్తి మల్లయ్యా గారు	"	1 0 0
13 " బొల్లం గౌరయ్య గారు	"	1 0 0
14 " భూపతి రాజక్క గారు	"	1 0 0
15 " బొల్లం సర్వయ్యాగారు	"	1 0 0
16 " కొమిర వెల్లి ముసలయ్యా గారు	"	3 0 0
17 "కొమరవెల్లి బాలరాజు గారు	"	1 0 0

18	మః రాః పెద్దిరామయ్య గారు–	రాజాపేట	8 0 0
19	" పబ్బాసిద్దయ్య గారు–	జనగాము	7 0 0
20	" దిడ్డిగలక్ష్మయ్యగారు	"	9 0 0
21	" ధర్మశాలలో	"	4 0 0
22	" ఉప్పలసోమయ్య గారు	దమ్మన్నపేట	7 8 0
23	" పబ్బాకొండయ్య గారు	పెండేః	1 0 0
24	" భూపతి రత్నం గారు	వరంగల్	2 0 0
25	" పబ్బాలింగయ్య గారు	వంగపాడు	1 0 0
26	" పబ్బాభద్రయ్య గారు	"	1 0 0
27	" పబ్బారాజయ్య గారు	"	1 0 0
28	" పబ్బానాగయ్యగారు	"	1 0 0
29	పేర్లు వ్రాయక గణ తాంబూలము ఖాపతుగా వచ్చిన జమ రూపాయలు		9 0 0
	విభవ సంః పుష్య శుః ౧ లవరకు గణ తాంబూలము జమ మొత్తము–		82 12 0

లింగధారణ దీక్షకైన చార్జీల వివరము		రు అ పై
పోజుచార్జి	...	72 0 0
గీతముచార్జి	...	24 0 0
బంగవ సైరా	...	18 0 0
ఇతర	...	2 0 0
	మొత్తము	116 0 0
ఇందులో గణతాంబూలము ఖాపతు. కన్పు		82 12 0
	పోగా బాకీ	33 4

సమాప్తము

శ్రీరాజేశ్వ రాయ నమః

లింగధారణదీపిక.

శ్లో. శ్రీకం మోదపదం పరా1 త్పరతరం। ధ్యానాధి రూఢం2చయ।
ద్వేదాంతైః ప్రతిపాద్యమానమమలం। వేద్యంసదాయోగిభిః।
పాదధ్యానవివేకినాంతు సులభం। విశ్వేశ తే సర్వదా।
3త్ర్రరూపంపరమాత్మసంజ్ఞకమిదం। భాత్యేవ4చాద్యంమహః॥ ౧

శ్లో. తదేవ మాయోప హితం శివాభిధం।
విద్యాది భేదాద్గుణ భేదత స్తథా।
శివాత్మకం లిం గశరీర భేదా।
త్సర్వాత్మకం సర్వ పదార్థ భేదాత్॥ ౨

శ్లో. భక్తానుగ్రహ వాంఛయానిజమహః5 భావేనస ర్వేశ్వరః।
కైవల్యాది సమస్త వేదశిఖరైః। ప్రోక్తం దధానో వపుః।
పంచాస్యం త్రివిలోచనం శశికళా। భాస్వజ్జటామండితం।
వామాంగాంకిత శైలరాజతనయం। శ్రీనీలకంఠంపరం॥ 3

శ్లో. సర్వాలంకారసారో। 6ద్యతకరదశకం।పాద7రంనాగహా8రం।
కాంచీరాజన్నతం9బాహునజసుసయు10తః।రమ్యచా11దంసమోదః।
సేవ్యో దేవైశ్చ సర్వైః। ర్విదితభవ శివే శాది శబ్దాభిధేయః।
హృత్పద్మే సంవసన్మే। శృణు మమవచనంమద్ధృ తేత్వాంచలింగే॥ ౪

శ్లో. త్వాం సత్యవాక్పరమ కారుణి కస్త్వమేవ।
త్వాం విశ్వ నాథ ఇతి సర్వ జన ప్రసిద్ధః।

---

1 త్మకమిదం 2 ధృ ... 3 త్వ 4 మా 5 హ 6వ్య 7రో 8 రు 9 భో 10 త్రో 11 దః

జ్ఞాత్వాపి చైవ మధికాః పురుషా భ్రమంతి।
త్వన్మాయయాః హత ధియో కృత పుణ్య సారాః॥
శ్లో. లింగోపాధిక చైతన్య। మంగోపాధిక సంవిదాః
అభిన్న మితి చాఖ్యాతం। 1సయోగోహ్యంగ లింగయోః॥
శ్లో. ఇతి స్కంద పురాణాద్యా। స్ఫుట మేవావధిదర్శివ॥
తథాప్యవిదితాః కేచి ద్విపదంతి త్వదీరితం॥
శ్లో. తన్నిరాస ప్రకారార్థం। సాహాయ్యం కురుశంకర।
శృత్యాది సార గ్రంథేస। మయా కించిత్ ప్రకాశితః॥

ఇహ ఖలు అనేక భవ సంచిత సుకృత విశేష శోధి తాంతఃక రణ దర్పణాః। శివ వాక్య 4 ప్రమా5 ణై కశరణాః6।అంత ర్జ్యోతిర్లింగ ధారణ మాత్రాపరితుష్ట బహి ర్లింగ ధారణాః।నిర్వాణ ప్రాప్త్యైకకా రణాః। లింగార్పి తోప భోగ సమస్త మలాప హారిణః। విభూతిరుద్రా క్ష శివ సామ్య విహారిణో మహేశ్వరైక భక్తి విశేషాను సారిణోలింగ ధారిణో దృశ్యంతే॥ తత్రే దం చింత్యతే॥

లింగధారణస్య నిత్యత్వాది విచారః

కిం లింగ ధారణం*నిత్యం నైమిత్తికం కామ్యం వా। నాద్యః। ప్రత్యవా యాశ్ర వణాత్॥ నను సర్వ లింగగ్ స్థాప యతిపాణిమంత్రం పవిత్ర మిత్యాది శ్రుతిభి ర్లింగధారణస్య విహిత త్వేన। విధ్యన్యథాను పపత్యా యశ్ఛందసా మృషభో విశ్వరూపః ఛందోభ్యో ధ్యమృతాత్సంబభూవ సమేంద్రో మేధయా స్పృణోతు। అమృతస్య దేవధారణోభూయా సం శరీరంమే విచర్షణం। జిహ్వామే మధు మత్తమా। కర్ణాభ్యాంభూరివి శ్రువం। బ్రహ్మణః కోశోసి మేధయా పిహితః। శ్రుతం మేగోపా యే॥

---

1 సం 2 చ్ఛినః 3 తాప్స స్త్వేః జానంతి తపేహితాః। [తం] 4 పారిమాణ్యైకశరణాః 5నవ శీకరణాః 6 తత్వాన్ని స్వైక కరణాః॥

* అకరణే ప్రత్యవాయాజనక త్వే సతికరణే ఫలాజన కత్వం నిత్యత్వం॥ అకరణే ప్రత్యవా య జనక త్వే సతి కరణే ఫల జనకత్వం నైమిత్తికత్వం॥ అకరణే ఫలాజనక త్వే సతిక రణే ఫలజనకత్వం కామ్యత్వం॥

శ్రుతౌ దేవ ధారణో భూయాస మిత్యత్ర దేవ శబ్దస్య పర మేశ్వర ఏ వ బహుశః ప్రయోగా దితర దేవతా ధారణ కర్తవ్యతా ప్రతిపాదక వచనా 2 భావాత్॥ ధారణ శబ్దస్య కర్తరి ల్యుట్ప్రత్యయాంత త్వేన సిద్ధాంతితత్వాత్॥ దేవం ధరతీ త్యర్థే న స॥ యతః కారణాత్।అ మృతస్య మోక్షార్థం దేవధారణో భూయాసం తతో మామాం మేధయా స్పృణోతు సంయోజయత్విత్యాదినా దేవధారణ ప్రతిపాదక పరాయాం, భూయాసమిత్యత్రాపి లిజోపి సత్వేన విధ్యర్థస్యావశ్యకత్వాత్॥ తదన్య థానుపపత్త్యా తదకరణే ప్రత్యవాయస్యావశ్యకత్వాత్॥కించ।పిండతాపిం డవిజ్ఞానం।సంసారగుణ హేయతా।దీక్షాలింగధృతిశ్శైవవిభూతేరపి ధారణం। రుద్రాక్ష ధారణం చైవ। పంచాక్షర జప స్తథా।భక్తి మార్గ క్రియా చైవ గురో ర్లింగస్య చార్చనం। యోగినశ్చ తథాహ్యేషాం ప్రసాద స్వీకృతి స్తథా। ఏతాని శివ భక్తస్య। కర్తవ్యాని ప్రయత్నత ఇతి॥ భక్త స్యాభిహితో లింగం। యావ త్ప్రాణవిధారణం।శ్వమాస భక్షణం తావ। దన్నేన రచితం భవేత్॥ ఇత్యాది సిద్ధాంత శిఖామణి వాతూలాగమాది వచనై రకరణే ప్రత్యవాయస్య స్పష్ట ముక్తత్వాత్॥

లింగ ధారణం నిత్య మేవేతి చేత్ న। స్థాప యతీతి లడం తత్వేన లిజ్ లోట్తవ్య ప్రత్యయాంత త్వాభావేన విధ్యర్థా సంభవాత్। భూయాస మిత్యత్రా ప్యాశీ ర్లిఙ్త్వేన విధ్యభావాత్। తదథాఽసంభవాత్॥నహి వ్రీహీన్ప్రోక్షతి।వ్రీహీనవహంతీత్యత్ర విధ్యర్థసంభవః తథాసతి।కో విధి రాశ్రియతే। అపూర్వవిధిః నియమవిధిః।పరిసంఖ్యావిధిర్వా। నాద్యః॥ వక్ష్యమాణోక్త రీత్యా పాణ్యాధి కరణక లింగ పూజా ప్రతి పాదక పాణి మంత్ర మితి విశేషణా న్యథానుపపత్త్యా తద్ధారణస్య ప్రాప్తే। కాల త్రితయేపి కథ మప్యప్రాప్త స్య ప్రాప్తి ఫల కత్వా సంభ వాత్॥ నేతరా లింగ ధారణ మేవ కర్తవ్యం। అన్యం నకర్తవ్య మిత్యర్థ ఫలి తత్వేన విభూతి రుద్రాక్ష యజ్ఞోప వీత ధారణస్య

1 & 2 నాభా [illegible]

కర్తవ్యతా పహాత్। నచ॥ లింగ ధారణం కర్తవ్య మేవేతి నియమో స్తు॥ పూజాది కరణాభావ ప్రసంగాత్। నచలింగధారణస్య కర్తవ్యత్వే వా నత్వకర్తవ్య తాస్యస్యే తీతరనివృత్తి ఫలక పరిసంఖ్యావిధిర్వాస్త్వితి వాచ్యం। కర్తవ్యతా కర్తవ్య తయో శ్చేకదా అప్రాప్తత్వేన ఏకస్మిన్ ద్వయో ప్రాప్తౌ శేష్యంతరస్య శేషాంతరస్య వా నివృత్త్యై నివృత్తి ఫలక పరిసంఖ్యా విధిత్వా సంభవాత్। పూర్వోదాహృత వచనానాంచాధికార భేదేన నియతత్వాత్॥

కించ॥ ఊర్ధ్వాయ నమః ఇత్యాదినా లింగస్య సర్వాత్మతారూపేణార్థవాదముక్త్వా ఏతత్తో నమస్యసూర్యస్యేతిఏతత్ప్రకృత నమస్కార పరామర్శాత్। నమశ్శబ్దయోగేన।సూ॥నమ స్వస్తి స్వాహా స్వధా లంవషడ్యోగా చ్చేతి చతుర్థ్యభావేన షష్ఠ్యం తప దాభి ధేయసోమ సూర్య నమస్కారం చోక్త్వా శ్రుతి ర్వదతి॥సర్వ లింగస్థా స్థాపయతీతితథాచ స్థాపయతీతిశబ్దస్వారస్యేన భూమ్యాదావేవ లింగ స్థాపనం। తచ్చ లింగం పాణినా అభి మంత్రితం పవిత్రమిత్యగ్రే లాభా ల్లింగ ధారణ విచారో గగన భిత్తి చిత్రాయ మాన ఇతి యత్। కించిదేతత్॥

నను భూమ్యా మేవేతి విని గమకా భావాత్। శ్రుతే స్సంకోచాసహిష్ణుత్వాచ్చ ఉభయ త్రాపి సత్వే నచ భూమి శరసాధారణ్యేన లింగ స్థాపనం విధీయతే॥ కించ। సంధే హేపి సందిగ్ధే తు వాక్య శేషాదితి న్యాయేన అగ్రే తత్ర[1] స్థ తత్ర శబ్ద వత్ [2]అచ్ఛత్య లాంతత్వేన పురాణాదౌ మాన్య ఇత్యాదౌ పూజార్థకత్వేనప్రసిద్ధధాతు నిష్పన్నస్య మను శబ్దస్యాపి పూజార్థ కత్వేన పాణా మననత్పూజనాత్రాయత ఇతిపాణి మంత్రమితి[3]। పూర్వోక్త సువర్ణాది లింగం వా పాణ్యాదౌ శరీరే స్థాపయే దిత్యనేన ధారణ విధానేన ధారణవిధాన పర్యవసాయినా[4]శరీరే లింగ స్థాపనం విధీయతే॥ పాణ్యాదౌ తచ్చ యజ్ఞోప వీతం పరమం పవిత్రమితివత్ శౌచాచమనాది శాలా

1 తుత్ర తత్ర 2 విచ 3 త్రం 4 న 5 నాద్యసః

పాపితాన్ని భావాయ పవిత్ర మితి లింగ విశేషణ బలేన పావిత్ర్య మితి విధీయతే॥

నచానేక విధానే వాక్య భేదః। ఆక్షేయ మష్టా కపాల మితి వత్। సర్వేషా మప్రాప్తత్వేన విధీయతే॥ అప్రాప్తత్వే విధీయంతే బహవో ప్యేక యత్నతః ఇత్యుక్తత్వాత్॥ నచ పాణినా మనసా త్వాజనా తాడియతఇత్యర్థ సంభవేన కథ మేవ మితి వాచ్యం। పాణి శబ్ద వైయర్థ్యాత్॥

నచేతర కరణానా మపి సంభవేన పాణి శబ్దో వ్యావర్తక ఇతి వాచ్యం" పాణి నేవేతి నియమే మానసా దీనాం పూజా కరణత్వా సంభవేన అనిష్టాపత్తేః తూష్ణీ మనువాదే వైయర్థ్యా తాదవస్థాత్। యదపి పాణినా అభిమంత్రిత మితి తదపి నమంత్ర పదస్య గౌణార్థ స్వీకారే ఈశు త్యధికరణ విరోధా పత్తేః॥ ఈశుతే ర్నాశబ్ద మిత్యత్ర తత్తేజ ఐక్షత ఆప ఐక్ష తేత్యాదౌ గౌణార్థ గ్రహణేన ప్రాయః।ప్రాదీక్షితృత్వ మపి గౌణ మితి పూర్వ పక్షీ కృత్య క్వచి ద్గౌణ శబ్దో ద్యశ్యత ఇతి శబ్ద ప్రమాణ కేర్ధేః సర్వత్రాపి తత్వం వక్తుం నయుక్త మితి ముఖ్యే క్షితృత్వే మాదాయ బ్రహ్మపరత్వేన సిద్ధాంతితంముఖ్యార్థ సంభవేన లాక్షణి కత్వా యోగాచ్ఛ్రుతిః॥ అయం మేహస్తో భగవా౯ అయం మే భగవత్తరః। అయం మే విశ్వ భేషజో ఽయం శివాభి మర్శనః॥ అయం మాతా ఽయం పితా ఽయం జీవాతు రాగమత్। ఇదం తవ ప్రసర్పణం సుబంధ వే హి నిరీహి॥ అయం హస్తః శివ మభిత స్సర్వ దా స్పృశతీతి శివాభి మర్శనః॥ తథాచ సార్వ కాలీన స్పర్శా న్యథానుపపత్యా హస్తాదౌ ధారణాం లభ్యతే।

నచాభితః। సర్వ భాగే నేత్యర్థే సతి భూమ్యా దావేవ ప్రతిష్ఠిత లింగస్య తథా స్పర్శ ఇతి వాచ్యం॥ అభిత ఇతి వాస్త్వన్వయే పృష్ఠ భాగా ద్యవచ్ఛేదే నస్పర్శా సంభవాత్। తస్మా త్సర్వ దేత్యర్థే సర్వ భాగే నేత్యర్థే హస్తాదౌ ధారణం లభ్యతే॥

అత ఏవ॥ ధారయే ద్యస్తు హస్తేన లింగాకారం శివం సదా తస్య హస్త స్థితం విద్ధి మత్పదం సంపదాం పదం। ఇత్యాది వాతూలాగమా ద్యుప బృంహణాని సంగతాని॥ యతః కాతరా దయం శివాభి మర్శనః। జీవాతు ర్జీవ నౌషధం। మే హస్తః॥ హే సుబంధో పరమేశ ఇదం తవ ప్రసర్పణం అగమత్। ప్రాప్తః॥ తస్మా న్మే హస్తం ఏహి నిరీహీతి సర్వదా వసేత్యర్థః॥ ఏవంచ వామ హస్తస్య పూజా స్థలత్వేన దక్షిణ హస్తస్య శివపూజా కరణత్వేన శివాభి మర్శనః కరః ప్రశస్త ఇతి కృత్వా భగవత్వ భగవ త్పరత్వ మాతృత్వ పితృత్వాది వైశిష్ట్యం ప్రతిపాదితం॥

శరీరస్య శివాభి మర్శకత్వ పూర్వోక్త ధర్మ వైశిష్ట్యం శివ రూపత్వంచ కైముతిక న్యాయ సిద్ధం॥ అత ఏవ। రుద్రో భూత్వా యజే ద్రుద్రం నారుద్రో రుద్ర మర్చయేత్। ప్రాణ లింగాంగ సంబంధీ సరుద్రో నాత్ర సంశయః॥ తస్మా ల్లింగాంగ సంబంధీ నిత్య నైమిత్తి కార్యయోః। సంస్కృత్య గురుణా దత్త మిష్ట లింగ మతంద్రితః॥ నిత్యం స్వ వామ హస్తాబ్జే సావధానేన పూజయేత్॥ ఇత్యాది శంకర సంహితా వచనాన్యపి సంగతాని భవంతి॥

ద్వితీయర్చి హి॥ నిరీహీతి॥ సర్వదా వస్థానం ప్రార్థితం॥ యద్యపి సంహితాయా మేవ మానుపూర్వ్యం నాస్తి తథా ప్యర్థ క్రమాత్తథా మంత్రత్వేన పాఠా త్తథా లిఖితం॥ అహో లింగ ధారణ మహిమా। వామ హస్తస్య శివ పూజా స్థానత్వేన ఇతర హస్తస్య శివ పూజా కరణత్వేన చ సర్వం శరీరం పర మేశ్వరార్థం ప్రశస్త మితి తాత్పర్యం॥

కించ। జాబాలోపనిషది॥ త్రిపుండ్ర ధారణ ప్రస్తావే॥ త్రిపుండ్రం యే వినిందంతి నిందంతి శివ మేవ తే। ధారయంతితు యే భక్త్యా ధారయంతి తమేవ తే॥ ఇత్యత్ర శివ నిందాయాః అత్యంత పాప హేతుత్వం నిష్పత్య తత్సాదృశ్యం త్రిపుండ్ర నిందాయాః ప్రతిపాదితం॥ ఏవ

మేవాత్యంత శుద్ధి హేతు లింగ రూప శివ ధారణ స్యాత్యంత పుణ్య హేతుత్వాం నిశ్చిత్య। తత్రాన్వదృశ్యం తద్ధారణస్య ప్రతిపాదితం॥

నచైత స్యావిధాయకత్వాత్। అప్రయోజక మితి వాచ్యం॥ దృష్టాంతతానుపపత్యా ఏత।దర్థస్యైవ విధాయక శ్రుత్యంత రానురూపత్వాత్॥ అత ఏవ తత్సమానార్థ కాలాగ్ని రుద్రోపనిషది॥ అథేహ భగవన్ త్రిపుండ్ర విధి మిత్యాది సనత్కుమారం ప్రశ్నోత్తరీ భూత తిర్యక్తిస్రో రేఖాః ప్రకుర్వీ తేతివాక్యా నంతరం॥ త్రిరేఖానాం త్రివేదాత్మకత్వం।అకారోకారమకారాత్మకత్వం।రుద్ర మాహేశ్వర సదాశివాత్మకత్వం చోక్త్వా। లింగధార ణావశ్యకత్వం ప్రతిపాదయతో వాక్య స్యాయ మేవార్థో గమ్యతే॥

కించ॥ ఋగ్వేదే॥ పవిత్రంతే వితతం బ్రహ్మణ స్పతే ప్రభు ర్గాత్రాణి పర్యేషి విశ్వతః॥ ఇత్యత్ర బ్రహ్మ శబ్దేన లింగస్య పర బ్రహ్మ స్వరూప చిత్కళాభివ్యక్తి హేతుత్వేన। లీన మర్థం గమయతీతి తథా వచన శతాను సారేణ। లింగం తద్బ్రహ్మ సంజ్ఞిత మిత్యపరాథ స్తవాదా ఆచార్య ప్రయోగాను సారేణ।బ్రహ్మశబ్దేన లింగ ముచ్యతే। తస్యాధిష్ఠాతృత్వేన ఈశ్వరత్వం॥ తథాచ॥ బ్రహ్మణస్పతే లింగాధిష్ఠాన కలింగ రూపకేతి యావత్॥ తే తవ వితత శబ్దస్యాపి తను విస్తారేతి ధాతు నిష్పన్నత్వాచ్చ లింగ రూప శరీర మిత్యర్థః॥ తత్పవిత్రం తతశ్చ తాదృశ శరీరస్య ప్రభు ర్భుక్తి ముక్తి ఫల ప్రదాతా గాత్రాణి భక్త శరీరాణి పర్యేషి ప్రాప్నోషి ధృతస్సన్ సర్వదా తిష్ఠతీ త్యర్థః॥ తథాచ॥ తాదృశ శరీరాణి లింగరూప శరీరకః పరమేశ్వరో ధార్యత ఇతి భావో భిహితః॥

కించ। యజుర్వేదే। యాతే రుద్ర శివా తనూ రఘోరా పాపకాశినీ। ఇతి అపాపేషు శమ దమాది సంపన్నేషు భక్తేషు ప్రకాశతే। లింగ రూప శరీరం పుణ్యా భక్తేషు సర్వదా ప్రకాశమానం స ద్వర్తత

1 దర్థస్యైవ

ఇత్యర్థః॥ అతస్తద్ధారిణః పుణ్యాత్మానః శిష్టా ఇతి గమ్యతే॥ నచానయా శ్రుత్యా ధారణం నప్రతి పాద్యం॥ కింత్వంతః ప్రకాశత ఇత్యేవం పరతయా యోజ్య మితి వాచ్యం॥ అధ్యాహార దోషా పత్తేః॥

కించ॥ అంతః ప్రకాశ శ్చైతన్యస్య తనోర్వా॥ నాద్యః॥ చైతన్యస్య బహిరపి ప్రపాత్రస్వపి ప్రకాశత ఇతి శ్రుతేః తాత్పర్యా భావ ప్రసంగాత్॥ నద్వితీయః॥ తనో రంతర సత్వాత్॥ భావనయా వర్తత ఇతి చేన్న॥ తథా సతి గౌణార్థ స్వీకారే ఉత్తు త్యధికరణ విరోధాపత్తేః॥ న చ పాపం కాశత ఇతి పాప కాశిని॥ సా నభవతీ త్యపాప కాశనీతి పాప కాశ కత్వం నిషిధ్యత ఇతి వాచ్యం॥ అప్రసిద్ధస్య నిషేధా యోగాత్॥ ప్రసక్తే శ్చాభావాత్॥ నహి శివ తన్వాః పాప కాశికత్వం ప్రసక్తం॥ వ్యాప్తి ద్వయ స్వీకారే గౌరవాచ్చ॥ అపాప శబ్దస్య పుణ్యాత్మసు స్వప్రసిద్ధత్వే నోక్త బాధకా భావాత్॥ కించ శ్వేతా శ్వత రోపనిషది॥ క్షరం ప్రధాన మమృతా క్షరం హరః క్షరాత్మనా విశతే దేవ ఏకః॥ తస్యాభిధ్యానా ద్యోజనా త్తత్వ భావా ద్భూయ శ్చాంతే విశ్వ మాయా నివృత్తిః॥ ఇత్యత్ర తస్య హరస్య అభి ధ్యానా దంత రనుసంధానాత్॥ యోజనా త్సంయోగాత్ బాహ్యధారణా దిత్యర్థః॥ తత్త్వభావా త్తత్వ సాక్షా త్కారాత్॥ సకల మాయా నివృత్తి ర్భవతీతి॥ తత్సంయోగా త్సర్వదా కర్తవ్య ఇతి ప్రతీయతే॥

శ్లో॥ వేద శాస్త్ర పురాణేషు కామికాద్యాగమేషుచ॥ లింగధారణ మాఖ్యాతం వీరశైవస్య నిశ్చయాత్॥ ఇతి వేద ప్రోక్తత్వ ప్రతిపాదక సిద్ధాంత శిఖామణ్యాది వచనాను సారేణాపి తాదృశా ర్థోంగీకరణీయః॥ నచ విద్యారణ్య స్వామ్యాదిభి రన్యథార్థ ముక్తత్వాత్॥ అనుపపన్న మితి వాచ్యం॥ [1]పండితా రాధ్య జ్యోతిర్నాధ పర్వతనాధ సోమనాథ కాళహస్తి దీక్షితాది శైవై ర్లింగ ధారణ పరత్వేన వ్యాఖ్యానా

1 శ్రీమద్వేదాగమ బోధయ వేదాంత సిద్ధాంత విశేషాద్వైత స్థాపన పండిత భగవత్పా దారాధ్య శ్రీపతి

త్॥ అపిచ లింగ ధారణ జాబాలోపనిషది లింగధారణ పరత్వేన స్ఫష్టం ప్రతిపాదితం॥

తస్మాదుదాహృత శ్రుతి కదంబక పర్యాలోచనయా స్థాపయతీతి శ్రుతే ర్లింగ ధారణ విధాయక 1 త్వా స్నిత్యత్వంవాస్వీతి చేన్న॥ పాణౌ మనసా త్రాయత ఇతి సాపేక్షత్వేన సమాసానుప పత్యా ముఖ్యార్థా సంభవే పాసినా అభి మంత్రిత మితి లాక్షణికార్థస్యైవ స్వీకార్యత్వాత్॥ యదుక్తం అధికరణ విరోధ ఇతితన్న।తత్రచేతనపరత్వేన ముఖ్యార్థ సంభవే ప్యత్ర తద భావాత్॥ యచ్చోక్తం। 2 అనుచి స్థలే తల్లాన్సప నస్యానర్హత్వేన్నశ్రుతే స్సంకో చావశ్యకత్వాత్॥ కించ విద్యారణ్య స్వామ్యా దిభి రవ్యాఖ్యాతత్వాచ్చ శృతిత్వ 3మేవవివాదాచ్చ॥

నచ వేదమధ్య పాఠా ద్వేదత్వం రావణాది కృత తత్సంకేత గ్రా హకవాక్యా నామపి శృతిత్వ ప్రసంగాత్। దేవ ధారణో భూయాస మిత్యత్రాపి గోపాయే త్యత్రా ప్యన్వయార్థం దేవేతి పదచ్ఛేదేన అమృతస్య ధారణో భూయాస మిత్యత్రార్థ లాభాత్। నచ అమృతస్య ధారణ యోగ్యతా సన్నిహితా స్వత్రయం పరిత్యజ్య వ్యవహితాన్వయస్వీకరణమయుక్తమితి వాచ్యం।అమృతస్య ప్రణవార్థపరత్వేన వాయోజ్యత్వాచ్చ సన్నిహితాన్వయేపి వ్యవహితాన్వయ స్యాప్యావశ్యకత్వాత్॥ అయం మేహస్తో భగవానిత్యత్రాపి హస్త ఇత్యేక వచనస్వారస్యేన శివపూజా సమయే స్పర్శ మాత్రేణదక్షిణహస్తస్య।పాశస్త్యపరత్వేన శివపూజా ప్రాశస్త్య పరత్వాత్॥

యచ్చోక్తం।వికల్ప్యం దూషణ మితి చేన్న ఆభిముఖ్యేన స్పృశత్యర్థాత్। యదపి కైముతిక న్యాయ సిద్ధే స్సర్వదా లింగస్పర్శఇతితన్న। తన్న్యాయేన6 హస్త కృతపూజా ప్రాశస్త్యపరత్వాత్॥ కించ॥ శరీరే సర్వదా లింగ ధారణే శౌచాచమనాది కాలేపి7తద్వర్తత ఇతివామ హస్తోని

1 త్వంనిత్యమేవా 2తధాన 3 త్వాస్యైవవిహితత్వాచ్చ4 యమప 5 యస్యవ్యజ్ఞ నీయతే 6 హస్త స్యపూజా ... ప్రాశస్త్య ... 7 వ

షిద్ధ స్థల విఃశిహేతునా జాతకాదా పూజాకరణా వశ్య కర్త్వే నరజన్మ లాయూఅపి లింగ సత్వావశ్య కర్త్వేనచ లింగధారణ పరత్వం శ్రుతీనా మనుప పన్న మేవ॥

నను వాతూలాగమే॥ ఉత్తమాంగే గళేవాపి। కక్షే వక్షస్థ లేపి వా। తథా హస్త తలే వాపి ప్రాణ లింగం ధరే త్సుధీః। ఉత్త మాంగే గళే కక్షే సర్వదా ధారయే ఛ్చివం। మూత్రా ద్యుత్సర్జనే యానే భోజ నేచ సదా శుచిః॥ గచ్ఛన్ తిష్ఠన్ స్వపన్ జాగ్రన్ ఉన్మిష న్ని మిషన్నపి। శుచి ర్వాప్య శుచిర్వాపి లింగం సర్వత్ర ధార యేత్॥ ఇత్యాదినా ప్రకారేణ ప్రతిపా ద్యాన్య త్రాప్యేవ మేవ ఉక్తత్వాత్॥

సిద్ధాంత శిఖామణౌ॥ లింగధారీ సదా శుద్ధో నిజ లింగం మనో హరం। అర్చయ ద్గంధ పుష్పాద్యైః కర పీఠే సమాహితః॥ బాహ్య పీ ఠార్చనా దేత త్కర పీఠార్చనం వరం। సర్వేషాం వీర శైవానాం ము ముక్షూణాం నిరంతరం॥ ఇతి శంకర సంహితాయాం॥ యో హస్త పీ ఠే నిజ లింగ మిష్టం విన్యస్య తల్లీన మనః ప్రచారః। బాహ్య క్రియాసం కుల నిస్పృహాత్మా సంపూజయ త్యంగ స వీర శైవః॥ ఇతి॥ తదేవ హ స్తాంబుజ పీఠ మధ్యే నిధాయ లింగం పర మాత్మ చిహ్నం సమర్పయే దైక్య ధియోప చారై ర్నరస్తు బాహ్యాంతర భేద భిన్నైః॥ ఇత్యాదిభిః కర పీఠ ప్రాశస్త్యవివర్ణ నాత్। ఉక్త రీత్యా సర్వస్యాపి శరీరస్య పరమే శ్వ రార్థే నయుక్తియుక్తత్వాచ్చ॥ నతస్య సూతకం వత్స ప్రాణలింగాం గ సంగినః। జననోర్ధ్వం మృతోర్ధ్వం వా విద్యతే పరమార్థత ఇతి॥ శైవం దేవార్చనం యస్య యస్య చాస్తి పరిగ్రహః। బ్రహ్మ చారీ యతీనాం చ శరీరే నాస్తి సూతకం॥ జాతకే మృతకే వాపి నత్యాజ్యం శివపూజ నం॥ ఇత్యాదిభి శంకర సంహితాది త్య పురాణ స్మృతి వచనై ర్నిత్య సంకల్పిత బ్రహ్మ యజ్ఞాధ్యయనస్యానధ్యయనాదిదోషాభావాత్తత్స కల్ప ప్రాధాన్యేన తత్తత్కర్మ కరణవచ్చ నిత్య సంకల్పిత ధృత లింగ పూజాదేః కర్తవ్యతా యుక్తై వేత్యాది యుక్తి సహస్రైః జాతకాదావ

1 ప 2 పరతా.త్ 3 దనా 4 చక్ర

పి పు[1]జాయాః కర్తవ్యతా ప్రతిపాదనాత్॥

సిద్ధాంత శిఖామణౌ॥ గృహేయస్మిన్ ప్రసూతాపి సూతకం నా
త్ర విద్యతే। లింగార్చన రతాయాశ్చ ఋతౌనార్యాన సూతకం। తథా
ప్రసూతి కాయాంశ్చ సూతకం నైవ విద్యతే। లింగార్చన రతానాం సూ
తకీతు రజస్వలా। రవి రగ్ని ర్యథా వాయుః కోటి కోటిగుణై శ్శుచిః॥ ఇ
తి యథోచ్ఛిష్ట కాష్ఠాదే రగ్ని స్పర్శేన శుద్ధి ర్భవతి॥ తథాత్రాపి యుక్తి
పురస్సరం రేణుకే నాగస్త్యం ప్రత్యుక్తత్వాత్॥

యథా హ్యగ్ని సమావేశాన్నాయో భవతి కేవలం। తథైవ మమ సా
న్నిధ్యా న్నతే ప్రకృతి మానుషా॥ ఇతి॥ తైల యుక్తంతు కార్పాసం। జ్యో
తి స్ప ర్శా త్తద్దైవతత్। స్నేహయుక్తస్య భక్తస్య లింగ స్పర్శేన లింగ
తేత్యాది పద్మ పురాణ శివ రహస్యాది వచనై స్తథైవ ప్రతిపాదనాచ్చ॥

కామికా ద్యాగమే ష్వే వమేవ నిరుక్తత్వాచ్చ సూత కాదా స
ర్వదా లింగ ధారణ పూజాది కము ప్రపన్న మేవ॥ నచతర్హి సర్వ కర్మ
సాంకర్య మితి వాచ్యం॥ యథా జల ది నోచ్ఛిష్ట మలముఖ శుద్ధి ర్మూ
త్రా ద్యుచ్చారణాను కూలా 2 న స్పర్శా ద్య3ను కూలా ఏవ మేవ
తాదృశ స్థలే పితథా విధశుద్ధిః పూజాద్యను కూలాన 4 స్పర్శాద్యను కూ
లాఽపిచ న్యాయ సిద్ధత్వాత్॥

వచన సత్వేపి తాదృశ కుళంకా 5 శౌచాచమనాది కాలేపిధా
రణం త్రిమూర్త్యాత్మక పరమ6శివాశ్రయ గ్రంధి సం యుక్తా త్యంత
శుద్ధి సాధ్య గాయత్రీ ధారణ యజ్ఞోప వీత ధారణ వత్। తథాశి
వాత్మ కకర్ణకంఠ ధృతరుద్రాక్షధారణ వత్ ఆహి తాగ్ని స్థితాగ్ని
ప్రహోత్ర వత్॥ ఈశ్వర స్సర్వ భూతానాం హృద్దే శేర్జున తిష్ఠతి॥
ఆధారే కనక ప్రఖ్యం। హృదయే విద్రుమ ప్రభం। భ్రూమధ్యే స్ఫా
టిక చ్ఛాయం। లింగం యోగీ విభావయేత్॥ ఇత్యాది ప్రతిపాదిత తా
ధారా ద్యత్యంత నికృష్ట మల స్థానేషు భావనామయ పరమేశ్వర ధా

1 జాక 2 స్ప 3 నను 4 స్ప 5 వకా 6 తత్ర ద తి3

రణ వదుపపన్న మేవ.

వామహ స్త విషయక కు శంకాపివామహస్త కృతార్ఘ్య ప్రదాన వత్। యజుశ్శాఖీయ తర్పణ వత్। తత్కృత భక్ష్యాది వత్ వామ హ స్తాదా పూజాదిక మనుపపన్న మేవ భవతీతి పరిహరణీయా॥ య స్తు హృదయాం తర్వర్తిత్వేన పరమేశ్వరం జానాతి భావయేచ్చ। సత్వే వంసవదేత, ఏవం వక్తా మూర్ఖః। యజ్ఞాదా పశు విశసన ఖండనహావీ రూపమాంస ఖండన పచన భక్షణాదికం। దృష్ట్వా ప్రత్యక్ష విరుద్ధ మిదమనుపపన్న మేవేతివదే దితి యత్కించి దేతత్॥

కించ శౌచాచమ నాది కాలే లింగ ధారణే శరీర స్యాశుద్ధి రుచ్యతే॥ అహోస్విల్లింగస్యవా, నాద్యః। మలాలయ శరీరస్య స ర్వత్రా శుద్ధి సత్వేన సర్వ స్యాపి అకర్తవ్యత్వ ప్రసంగాత్॥

విశేషాశుద్ధా మృత్తికా శౌచాదినా విశేష శుద్ధి కర్తవ్యతా యాః। అస్మదీయై రప్యంగీ కృతత్వాత్॥ నద్వితీయః॥ తత్ర స్ఫటికాదిశి లాయా ఆపద్యతే చిత్స్వరూప పరమ శివస్య వా ఆపాద్యతే। నాద్యః శిలాత్మ కత్వేన తస్యా పూజ్య కత్వాత్॥ నద్వితీయః శివ చైతన్యస్య సర్వ దావిశుద్ధత్వాత్। అన్యథాశుద్ధత్వ ప్రతిపాదక శ్రుతి శత విరోధాపత్తేః॥ న చమంత్రాది సంస్కృతలింగ చిత్కళా దాయక శక్తి రశు ధ్యాదినాని వృత్తిత్వేనా పూజ్యత్వ ప్రసంగ ఇతి వాచ్యం॥ తాదృశ శక్తేః సర్వ త్రావస్థిత చిదప నాయకత్వా భావాత్॥ అవిద్యమాన చిదాదాయక త్వాభావాచ్చ॥ నచ। సర్వత్రావస్థిత చిద మేవ విశేషా కారేణాభి వ్యంజయతి శక్తి రితి వాచ్యం॥ తాదృశ శక్తిర్లింగంస్వభావేన అభి వ్యంజయతీతి యది। తథా తురుష్కాదీనా మప్యప్పి శివ చైతన్య మభివ్యంజయే దితి నిత్య శుద్ధ స్వభావః పరమేశ్వరః పరమ కారుణి కో భుక్తి ముక్తి ఫల ప్రదాతా లింగే విశేషాకారేణ సర్వదా వర్త త ఇతి భావనా తత్పురుష స్వభావేన అభివ్యంజయేదితి వక్తవ్యత్వే

1 ప్రత్యా 2 కే 3 గస్య

సశక్తే ర(ప్రయోజకత్వాత్॥

నచ లింగస్య సంస్కారాదికం వినాపి పూజ్యతా ప్రసంగః॥జా నుస్తన శిలామాత్రాదా లింగ స్వరూపత్వేన పూజితః పరమేశ్వరః ఫల మదాదితి గాథా రూపేణ సర్వపురాణేషు వర్ణనాత్॥ నచ॥ తర్హి లింగ సంస్కార (ప్రతి పాదకస్య సంస్కృత లింగస్య తత్త్వ దశుద్ధి పరిహారార్థ సంస్కార ప్రతిపాదకస్య (శ్రుతిస్మృతి పురాణాగమశాస్త్రస్యజీవస్య శుద్ధి ప్రతి పాదక శాస్త్రస్యైవ స్వవా1చ్య వైయర్థ్య ప్రసంగఇతి వాచ్యం॥

సంస్కార ప్రతి పాదక శాస్త్రస్యేతర శిలా వైలక్షణ్యేన జ న్మాంతర సంపాదిత భావనోద్బోధ కత్వాల్లిం 2 గ శుద్ధి (ప్రతిపాదక శాస్త్రస్య జీవత్వ వాసనయా కల్పితాశుద్ధి పరిహారార్థత్వాత్॥ తథా చ॥ కళాహ్వాన ప్రాణ ప్రతిష్ఠా దినా సంస్కృతేత్యగుర్వాది దత్త లిం గే సర్వఫల ప్రదాతా భక్తా శుద్ధి పరిహార కారణశరీరక స్సచ్చిదా నంద విగ్రహో నిత్య శుద్ధస్సర్వదా వర్తతే॥తాదృశ చైతన్యాధి ష్ఠాన నిత్య శుద్ధలింగ సంయుక్త శరీరోపాధి కోహమపి నిత్య శుద్ధ ఇతి భావనా లింగ ధారిణా మావశ్య 4 కీ సావస్తు స్వరూపాను రోధినీ నవేతి భవంత ఏవవేదాంత రీత్యా విబుధాశ్చే ద్విమృశంతు॥

పరంతు॥ ఏత ద్విపరీ తత్వేన అహమ ప్యశుద్ధః॥ అశుచి పదా ర్థ సంబంధా దీశ్వర స్యాప్య శుద్ధత్వం వదతా మూర్ఖేణ 5 లింగా దికం శిలాత్మ కత్వేన భావయతా లింగ పూజేవ లింగ ధారణాం నకర్త వ్యమేవ॥ ఇద మప్యశుచి పదార్థ సంబంధా ల్లింగ 7 స్యాశుచిత్వం శుచి లింగ సంబంధా దశుచి పరిహార ఇతి॥ భవద్భి రేవ విచారణీయం॥ శుచి లింగ సంబంధా దశుచి పరిహారో నేతి॥ *వక్త్రా పరమేశ్వరాప్త మూర్త్యం త ర్గ 8 తో ము 9 ఖ స్పర్శకస్య పీత జలస్య శుద్ధాచమనాది రూపేణ పీతస్య పంచ గవ్యాదే రపి శోధకత్వానంగీ కారేణ తచ్ఛుద్ధి ప్రతి

1 చో 2 గస్యశు 3 తగు 4 కతావస్తు 5 లింగధారణం 6 ణమక *ఏవ మేవ రజస్వ లాస్త్రీ దర్శన [illegible] రజస్వలా [illegible] వైదిక మంత్రమే వ మేవ 7 స్యాశుచి పరిహారః 8 గతో 9 ఖోచ్ఛిష్ట

పాదక శాస్త్ర మపి నాంగీ కుర్యాదితి యత్కించి దేతత్॥

నచ తత్సంయోగే శరీరస్య శుద్ధత్వేన స్నానాదికం నకర్తవ్య మితి వాచ్యం। శోధిత సుఖాదికం కించి త్కార్యా ప్రతీవ లింగ సంయుక్త శరీర మపి కించి త్కార్యం పరిత్యైవ శుద్ధమితి వక్తవ్యత్వాత్॥ భక్తి తారతమ్యేన భావనా తారతమ్యేన చ వేదాంత జ్ఞానవతా మిన లింగధారిణాం తత్త త్కర్మ[1]కర్తవ్యతాకర్తవ్యతయోః మత్కృతశ్రుత్యాది సారాఖ్య గ్రంథే భక్తి భేద నిరూపణావసరేబహుధా ప్రపంచిత త్వాచ్చ॥

కించ లింగ ధారణ మాఖ్యాతం ద్విధా సర్వార్థ సాధకైః। బాహ్య మాభ్యంతరం చేతి మునిభి మోక్షకాంక్షిభిః॥ ఆధారే హృదయే వాపి భ్రూ మధ్యే వానిరంతరం। జ్యోతి ర్లింగాను సంధానం తదిదాంత రముదాహృతం॥ అంత ర్ధారయితుం లింగ మశక్త శ్శక్త ఏవహి। బాహ్యేచ ధారయే ల్లింగం తద్రూప మితి నిశ్చయాత్॥ ఇతి తద్రూప మినాంత ర్లింగ ధారణ రూపత్వేన బాహ్య లింగ ధారణం కర్తవ్య మితి॥ సిద్ధాంత శిఖామణ్యాదా ప్రతిపాదనాత్॥

యో వాశుచి కాలే తద్ధారణ శంకాపంక కళంక స్సోంత ర్లింగ ధారణ దృష్టాంత జలేన క్షాళనీయః॥ తస్మా ల్లింగ స్పర్శేన దేహస్య శుద్ధత్వాత్॥ తద్ధారణం కర్తవ్య మితి చేన్న॥ నను వచనానామధికార భేదేన వ్యవస్థాప్యత్వాత్॥ శౌచాచమనాది కాలేపి తద్ధారణం కర్తవ్య మితి శ్రుత్యుక్తత్వాత్॥ నామ హస్త మధ్యే లింగ పూజాకరణే ఏక హస్త కృత పూజా నిరర్థకీ స్యాత్॥ తత్త దశుచి పదార్థ సంబంధేన దేహ స్యాశుచి త్వాంగీ కారేణ తదానీం లింగ స్పర్శాభావ ప్రతి పాదక వచనాను సారేణ లింగస్యా ప్యశుచిత్వ ప్రాప్తే భావనా యా స్సార్వత్రికత్వా త్సాక్షా ల్లింగ సంబంధా భావేన రజత పేటికాదినా వ్యవహిత తత్సంబంధ ఇతి పరంపరా సంబంధ విశేషా త్సర్వ

[1] కర్తవ్యతాయాః మత్కృత్య ద్వైత వేదాంత శ్రుత్యాశ్రిత ధా

దేహానా మపి తాదృశ సంబంధేన సర్వేషా మపి శుద్ధి మత్త్వ సంగాత్॥ శ్రుతీనాం లింగధారణే తాత్పర్యా నంగీకారాత్॥ అత ఏవ పూర్వోక్త ఋగ్వేద యజుర్వేద సామ వేదా థర్వణ వేద వాక్యా దీనాం విద్యారణ్యాద్యుక్త ప్రకారే ణార్థ స్వీకార్యత్వాచ్చ॥

నచ। వేద ప్రోక్తత్వ ప్రతిపాదక వచనానుసారేణ తాత్పర్యా॥ తద్వ్యాఖ్యానా మంగీ కరణీయ మితి వాచ్యం॥ జ్యోతిష్టోమేన స్వర్గ కామో యజే తేత్యాది వాక్యానా మపి లింగ ధారణ ఏవ తాత్ప ర్యాంగీకార్యతాపత్తేః॥ తస్మా దుదాహృత శ్రుతీనాం లింగ ధారణ పరత్వాసంభ[1]వేన చ నిత్యత్వం నాస్త్యేవ॥

ఏతేన నైమిత్తిక కామ్య పక్షావపి నిరాకృతౌ [2]తన్నిమిత్త నుప యో ర[3]శ్రవణాచ్చ॥ కించ నిషేధ వచనత్వా దనుప పన్న మేవ॥ తథాహి॥ శైవాన్ పాశుపతాన్ చైవ లింగినో వ్రతిన స్తథా। విశాల వ్రతిన శ్చైవ పాషండాన్ పరివర్జయేత్॥ యస్తు సంతప్తచక్రాది లింగాంకిత తను ర్ద్విజః। నాధి కారీ పరిజ్ఞేయ శ్శ్రౌత స్మార్తేషు కర్మసు॥ ఇతి శంఖ బృహ న్నారదీయాది ప్రోక్తత్వాత్॥ శ్రాద్ధ భోక్త్రధికారి నిరూపణావసరే॥ మునే రన్నం నభోక్తవ్యం యోగినాం, లింగ ధారిణా మితి స్మృత్యంతర వచన సత్వాచ్చ॥ పాషండం పతితం వ్రాత్యం చక్రిణాం లింగ ధారిణాం। తథా దేవలకం దృష్ట్వా సవాసా జల మావిశేత్॥ ఇతి ప్రతి స్మృతి వచన సత్వా చ్చానుపపన్న మేవ॥ యద ప్యేత ద్వచన స్య మూలా శ్రవణాత్॥ [4]అనుట్టంకిత మేవోట్టంకితం నచాత్ర పాషండా స్సర్వ లింగినః॥ ఇత్యమర కోశాను సారే ణోర్ధ్వ పుండ్రాది సర్వ లింగానాం స్మార్తేషు ప్రసిద్ధత్వేన పరిశేష బలేనచ స్మార్తస్యాపి ప్రవేశాపత్త్యా చ శబ్దార్థ సముచ్చయ కాభా [5]వేన తథా శబ్దస్య స్సన్నిహితా భేద విశిష్టాన్వయాచ్చ సర్వ విశేషణ విశిష్ట స్యైక స్యైవ పతిత్వేన శం[6]ఖాది ధార ణ వ్రాత్యస్య పర్వే ర్వైదికై ర్బహిష్కార్యత్వాత్॥

---

1 భవేనిత్య 2 నిమిత్త 3 త్వైక 4 అనుట్టంకిత్వమ 5 వేక 6 ఖధారణ

శాస్త్ర దసత్త్వ మితి వాచ్యః। అతచ శబ్దాద్యభావేపి వచ నాంతరేష్వ
తత్సత్త్వాత్। 1 తత్పూ 2 ర్వోక్త శ్లోకే స్మృతా వేవ ముని లింగ శబ్ద
యో ర్వా నప్రస్థ సన్యాసి పాశు పత ముద్రాది ధారి పరత్వేన వ్యా
ఖ్యానాత్। నచ నిషేధ వచనేష్వపి సన్యాసి తుల్య తా 3 స్యా
వాచ్యం। శ్వయు వమ భూనామ తద్ధితేతి సూత్ర వత్ ప్రాయః ప
ర స్యాప్రయోజ కత్వాత్। నచ తత్పూర్వ వచ నేనేత్యేక వచనాను
సారేణ చక్రాంకిత స్యైవ లింగాంక ననిషేధః। ప్రత్యేక వచనానా
పి సత్వాత్। శ్రుత్యనిషేధా దప్రయోజక మితి వాచ్యం। ఏతద్వచనా
ను సారేణ తాదృశ శ్రుతే రనుమేయత్వాత్। నచ శరీరాది వియోగా
దిషు మరణాంతః ప్రాయశ్చిత్తాది యుక్తా త్యంత కష్ట సాధ్య లిం
ధారణాది ప్రతస్య సంప్రాప్తస్య నిషేధో నన్వర్థ ఇతి వాక్య ప్రాప్తస్య
నిషేధ ఇతి। ఇతి నిషేధ శ్రుత్యనుసారే ణైవ విధాయక శ్రుతే రప్యేక
అనుమేయా। ఇతి వాచ్యం। సామాన్యతో విధాయక శ్రుతే ర్బ్రాహ్మ
ణ స్య సపేధక శ్రుతే రప్యనుమేయత్వాత్।

నచ నిషేధ వచనేష్వపిద్విజాతి శబ్ద ప్రయోగ సత్వేన ద్వి
త్వేన ప్రసక్త శ్రౌత స్మార్త కర్మాది నిషేధాచ్చ ఏత దనుసారేణై
శ్రుతే రనుమేయత్వాత్। విధాయక శ్రుతేరపి ద్విజ విషయత్వే
వాంగీ కరణీయ మితి వాచ్యం। శ్రౌత స్మార్తా నధికారి ద్విజ విష
త్వం విధాయక శ్రుతేః తదధి కారి ద్విజోత్తము విషయత్వే నిషేధక శ్రు
తే రితి తాత్పర్య కల్పనాత్। నచాంధపరం పరా 4 శ్రయసూచనా
సారేణ తదధిక స్థ 5 దీక్షా తద్గురుత్వేన ఉత్తమ ఏవాంగీ కరణీయ
ఇ వాచ్యం। వ్యవస్థా భావ ప్రసంగేన గురు రపి తాదృశ ఏవేత్య
కార్యత్వాత్।

నచ షోడశి గ్రహ ణాగ్రహణ వద్వి కల్పో స్త్వితి వాచ్యః।
కేన ద్వయ మపి కర్తు మశ 6 క్యత్వాత్। పురుష భేదేతు వినిగమ
వాత్। నచ సర్వజ్ఞ ... ప్రణీత ... తాగమాది

1 నచ 2 ర్వశ్లో 3 సిద్ధి 4 పర్య 5 కద్దీక్షా 6 క త్వా

న్నై రసర్వజ్ఞ స్మృతికారాది ప్రతిపాదిత 1 వచనానాం బాధ 2 ప్రవన నిషేధే తాత్పర్యమితి వాచ్యం॥ బౌద్ధావతారే విష్ణోః ప్రతారకత్వస్య సర్వవాది సమ్మతిత్వేన శివస్యాపి వంచకత్వాంగీకారే తద్వచనానాం ప్రాబల్యాభావాత్॥

నచ విష్ణోః రామాద్యవతారే భ్రమస్వరూపాజ్ఞానాది పురుష దోషాంగీకారస్య సర్వసమ్మతత్వాత్। బౌద్ధావతారేపి కేనచిత్ప్రకారేణ వంచకత్వాంగీకారే స్వరూపేణ ప్రవక్తృ 4 పరమశివస్యాపి వంచకత్వే నిగమకాభావాత్॥ స్మృతికారాణాం పురాణకారాణాం వేదపురుషస్యాపి ప్రతారకత్వాపత్తేః సర్వేషామప్రామాణ్యం స్యాదితి మూలచ్ఛేది పాండిత్యప్రకర్ష స్స్యాదితి వాచ్యం॥ తత్ర తా- మ్యాది సాధకన వామ పాశుపత వామ శాక్తేయాద్యాచార ప్రవక్తృ శివాదీనామపి వంచకత్వాంగీకారాత్॥

నచ కాపాల లాకుల వామ పాశుపతాద్యాగమేషు శివేనైవ వ్యవస్థాపిత తత్తదధికారభేదేన ప్రతిపాదిత వామమాత్ర వామాచారాది ప్రతిపాదకత్వమాత్రేణ శివస్యాపి వంచకత్వమంగీకృత్య మోక్ష సాధనీభూత ధర్మజ్ఞాన సాధనం పరమం బ్రూహీత్యాది ప్రార్థనా పురస్సరం పార్వతీ స్కంద నంద్యాదిభిః పృష్టే వేదశాస్త్ర రహస్యభూతకర్మ బ్రహ్మణ్యచ్యుత ఇతి ప్రతిజ్ఞమోక్త శివ వాక్యస్యాప్యప్రామాణ్యాభిచారాదవిశుద్ధాచార ప్రతిపాదకాథర్వణాది వేద వాక్యానామపి తాదృశవంచకత్వేన సత్వేన సర్వస్య వేదస్యైవాప్రామాణ్యం స్యాదితి వాచ్యం॥

కూర్మపురాణే। ఏవం సంబోధితో రుద్రో మాధవేన మురారిణా। చకార మోహశాస్త్రాణి కేశవోపి శివేరితః॥ కాపాలం లాకులం శాక్తం। భైరవం పూర్వపశ్చిమం। పాంచరాత్రం పాశుపతం తథాన్యాని సహస్రశః॥ ఇత్యన్యశబ్దేన సర్వ శివాగమానామప్రామాణ్య ప్రతిపాదనాత్॥ భాగవతే। విశంతు శివదీక్షాయాం జటాభస్మాస్థిధా

1 నిషేధవచ 2 [illegible] 3 [illegible] 4 [illegible]

రిణః ॥ఇతి॥ శివ దీక్షాం నికృష్టాం మత్వా భృగుణాత 1 త్రపిష్టానాం శాప దానాచ్చ॥

నను కూర్మపురాణ ఏవ। నిర్మితం హి మయా పూర్వం వ్రతం పాశుపతం శుభం। గుహ్యా ద్గుహ్యతరం సూక్ష్మం। వేద సారం విముక్తయే। ఏష పాశు పతో యోగ స్సేవ నీయో ముముక్షుభిః। భస్మ చ్ఛన్నైర్హి సతతం నిష్కామై రపి నిత్యశః॥ ఇత్యాదినా శ్రౌతాగమ నిరూపణానంతరం॥ అన్యాని శైవ శాస్త్రాణి లోకేస్మిన్ మోహ నాయవై వేద బాహ్య విరుద్ధాని మయైవ కథి తానితు॥ తాని కానీ త్యుక్తే, వామం పాశుపతం సోమం లాకులం చైవ భైరవం నసేవ్య మేత త్కథితం వేద బాహ్యంత థేతర దితి॥

కామికం యోగజం చిత్యం కారణం త్వజితం తథా। దీప్తం సూక్ష్మం సహస్రంచ అంశుమాన్ సుప్రభేదకం। విజయం చైవ విశ్వాసం స్వాయం భువ మథానిలం। వీరంచ రౌరవం చైవ మకుటం విమలం తథా। చంద్ర జ్ఞానంచ బింబంచ ప్రోద్గీతం లలితంతథా।సిద్ధం సంతాన శర్వోక్తం పారమేశ్వర మేవచ। కిరణం వాతులంచైవ అష్టావింశతి రాగమాః॥ ఇత్యాదినా కారణా ద్యాగమే ష్వస్వతంత్రాపి శ్రౌతత్వేన పరిగణి తాశ్చన్య కాపాల లకుల వామ శాక్తేయాదీనాం మోహశాస్త్రత్వోక్తిః॥ కామికాద్యాగమానాం నిషేధవచనేష్వస్వతంత్రాప్య పరిగణితత్వాచ్చ॥

కించ॥ వాయు వీయ సంహితాయాం॥ శివా గమోపి ద్వివిధః। శ్రౌతా శ్రౌతాచ్చ సంస్మృతః। శ్రుతి సార మయః శ్రౌతః। స్వతంత్ర ఇతరో మతః॥ స్వతంత్రో దశథా పూర్వం। తథాష్టా దశధా పునః॥ కామికాది ప్రభేదేన సిద్ధః సిద్ధాంత సంజ్ఞితః॥ శృతి సార మయాన్యస్తు శత కోటి ప్రవిస్తర ఇతి॥ కామికా ద్యాగమానాం శ్రేష్ఠోక్తేశ్చ॥ ఆగమానాం స్వాతంత్ర్యం నిరాతంక మేవ॥

నచాత్ర స్వతంత్రో దశథా పూర్వం ఇతి బహు గ్రంథేషు పా

1 త్సన్నివేశ కరణాచ్చ— (త్సన్నివేశశాప కరణాచ్చ) ఇతి పాఠాంతరం.

శా త్స్వాతంత్ర్యేణ ప్రామాణ్యోక్తేః॥ కథం శ్రౌతత్వ మితి వాచ్యం। తాదృశ్యాపేపి స్వతంత్ర శివోక్త శివాగమయో ర్భేదం నపశ్యామః॥ శివాగమో ద్వివిధః॥ వేద రూప శివాగమః। కామికాది శివాగమశ్చేతి॥ ఉభయత్రాపి శివ ప్రోక్తత్వేన శివాగమ వ్యవహారాత్॥ ఏక స్త్రైవర్ణిక విషయః॥ అన్య స్సర్వ విషయశ్చేతి నీలకంఠ 1 భాష్యకృతా శ్రుతి 2 రూప శివాగ మాగమ రూప శివాగమ 3 పరత్వేన వ్యా 4 ఖ్యే యతాత్॥

శ్రుతి సార మయం శ్రుతి రూపం। అశ్రౌతశ్రౌత శ్రుతి భిన్నత్వం। కామికా ద్యాగమ రూప సత్వే 5వ్యాఖ్యానాత్॥ అశ్రౌత శ్రౌత6ఇతిపదం ప్రసిద్ధ శ్రౌతత్వ భ్రాంతి వారణాయ। శ్రౌతత్వంనామ శ్రుత్యర్థ వ్యాఖ్యాన రూపత్వేన శ్రుతి సార మయత్వం॥ అశ్రౌతాశ్రౌతత్వం నామ తద్భిన్నత్వేన స్వతంత్ర గంథ రూప మితి స్వేనవ్యాఖ్యానాద్వా। 7స్వాహేంద్రశత్రు ర్వర్ధ స్వేత్యాదా స్వర భేదేనార్థ భేదో యథా॥ త8థాపరాధి నార్థ తానాస్తి త్యేవం పరత్వేన బాధితే త్యల్ప శ్రుతా ద్వే 9 దోమామయం ప్రతరిష్యతి॥ ఇతిహాస పురాణాభ్యాం వేదార్థ ముప బృంహయేత్॥

తస్మాదుప బృంహ ణాను సారేణైవ వేదార్థ స్వీకార్య ఇతి బహు వచన సత్వేన. పరమేశ్వర ముఖా న్నిశ్వాస ముఖేన రూపేణ నిర్గచ్ఛ ద్వేదార్థ స్వీకారే పశ్చా దీశ్వర ప్రోక్తఛందో బద్ధైక వాక్యతా పన్నాగ మాద్య ర్థావ బోధా పేక్షా యథా తథా వేదార్థావ బోధా పేక్షా ఆగమార్థ స్వీకారేనాస్తీ త్యేవం పరత్వేన వావివక్షణీయత్వాత్॥

యద్వా। వేదాగమానా మీశ్వర ప్రోక్తత్వా ద్విశేషా ద్వేద ప్రామాణ్యే ఆగ మాపేక్షా యథా। తథా ఆగమ ప్రామాణ్యేపి వే

1 శ్రీకర 2 రపి 3 సత్వే 4 ఖ్యానాత్ [ఖ్యాతత్వాత్.] 5 న 6 ఇత్యత్ర 7 స్వాతంత్ర్య ప్రతి పాదనంద 8 దా 9 దాయద

దా ద్యనపేక్షే, త్స్వేషు రూపే నైవ స్వాతం త్ర్యస్య వివక్షి తత్వాత్॥ స్వతంత్రి ఇతి పాఠేషు జాబాలో పనిషదాది వత్ ఛ దో బద్ధ వేద రూపత్వేన వేద వత్ప్రామాణ్యం నిరాతంక మేవ॥

న చాగమేషు సర్వత్ర స్వోక్తార్థస్య వేద ప్రోక్తత్వ ప్రతి పాదనా ద్వేదా పేక్షైవ ప్రామాణ్య మితి వాచ్యం॥ ఋగాది ప్రోక్తత్వ ప్రతిపాదక వేదవత్ స్వోక్తార్థ స్య ప్రమాణాంతర సంవాదః॥ అన్యథా॥ తదేష శ్లోకో భవతి। తంత్రాయం శ్లోక ఇతి తైత్తిరీ యాద్యుపనిషత్సు శ్లోక 1 ప్రోక్తత్వ ప్రతిపాదనాత్॥ వేదస్య శ్లోకత్వేన వ్యాప్రసిద్ధత్వాత్॥ స్మృతి పురాణాదీనాం తు తదుప జీవత్వేన తన్నిదర్శ నానపేక్షత్వాత్॥ శ్లోకత్వేన ప్రసిద్దాగమా ఏవ తన్నిదర్శన మితి వేదప్రామాణ్య మప్యాగ మాపేక్ష్యం స్యాత్॥

నచ స్వాతంత్ర్యేణ ప్రామాణ్యే బుద్ధాగమ తుల్యతా స్యాదితి వాచ్యం॥ సర్వత్ర వేద ప్రోక్తత్వ ప్రతిపాదనే వేద ప్రామాణ్యాంగీకారేణ చ తద్వైషమ్యాత్॥ నచాగమానాం వేదరూ 2 పత్వే వేద వత్త్రైవర్ణిక విషయ ఏవ స్యాదితి వాచ్యం॥ కించి దాశ్రమాధికారి కర్మకాండ వ్యతిరిక్త బ్రహ్మ కాండస్య సర్వాశ్రమాధికారి కత్వవత్। స్వరాది వైషమ్యే హీన ఛందో బద్ధాగమ వేద రూపస్య వేదస్య చతుర్వర్ణాధికారికత్వాత్॥ అత ఏవ। శివ శాఖా సంహి తేత్యాది వ్యవహార స్సంగచ్ఛతే॥

నచ చతుర్దశ విద్యా స్వతిరిక్త భావః॥ జాబాల శాఖాది వత్। శివ శాఖాత్వేన వేదే ష్వంత ర్భూతత్వాత్। నచ పరిగణిత శాఖా భిన్నత్వం। అనంతావై వేదా ఇతి అనేన వేదానా మపరి గణితత్వాత్॥ తస్మా త్స్వతంత్ర ఇతి పాఠే వేదత్వే నైవ ప్రామాణ్యం। శ్రౌత స్మార్తి పాఠే శ్రుతి సార మయ త్వేన ప్రామాణ్య మాగమానాం నిరాతంక మేవేతి శ్రుతిస్మృతి వచనానా మివాగమ విరోధ స్మృతీనా మ

1 ప్రాప్త 2 వినేవతి నంతర భావః

ప్రామాణ్య మేవేతి చేన్న॥ ఉభయా సిద్ధః॥ తథాపి॥ సతావ చ్ఛ్రోత్ర త్వేన ప్రామాణ్యం॥

నచ దేవాలయోత్స వాచార మంత్ర న్యాస సూతకాది దేవ పూజాది కర్మ ణాది శ్రుత్యనుక్త ప్రతిష్ఠాంత విధీనాం శ్రౌతత్వాసిద్ధిః। శ్రుత్యనుక్త స్మార్తా చారా దేరివ శ్రౌత త్వే నోభయ వాది సిద్ధ స్మృ తి పురాణాద్యనిషిద్ధ త్వేన శ్రౌతత్వాను మే 1యస్య చానిషిద్ధత్వాత్

నచ శ్రుతి పురాణాది ష్వేవ తాదృగర్థస్య ఉక్తత్వాత్॥ శ్రౌత 2త్వమనుమేయ మితి వాచ్యం॥ యత్తు తంత్రాను రోధేన కథితం తత్పరి త్యజేత్॥ పురాణే ధర్మ శాస్త్రే వా ఇత్యాది వచ 3 నై స్తంత్రానుసా రి స్మృతి పురాణాదీనామపితద్వదేవ ప్రామాణ్యోక్తేః॥ నచ శై4వాచా ర నిషేధ వచనానాం 5శైవ తంత్రాను రోధిత్వేన వైష్ణ వాచార ని షేధ వచనానాం 6 వైష్ణవ తంత్రాను రోధత్వేన నిషేధ వచనానా మప్య ప్రామాణ్యం స్యాదితి వాచ్యం॥ శిష్టా చారాను రోధిత్వేన నిషే ధ వచనానాం తంత్రాను రోధిత్వా భావాత్॥ పరిగణిత స్మృతి పురా ణాది కల్ప సూత్రాది ష్వనంత ర్భావాత్। అతిరిక్త కల్పనే చతుర్దశ సంఖ్యా భంగ ప్రసంగాత్॥ కూర్మ పురాణాది వచనా నాంతు వేదేషి శివాగమ వ్యవహార త్వేన వేద రూప శివాగమ విష యత్వాత్। తస్మా త్ తాసాం స్వాతంత్ర్యే 7 ప్రామాణ్యం।

తచ్చ స్వాతంత్ర్యం వేద త్వేన శివ వాక్య త్వేన వా॥ నాద్యః। వేద త్వే నాపరి గణితత్వాత్॥ నచాగమ వచనై రేవ వేద 8 త్వనిశ్చ యాదితి వాచ్యం। ఆగమానాం ప్రామాణ్యే సిద్ధే తద్వచనై ర్వేద త్వం వేద త్వే సిద్ధే తత్వేన తేషాం ప్రామాణ్య మిత్యన్యో న్యాశ్ర యా పత్తేః॥ యచ్చోక్తం। జాబాల శాఖా వత్। శివ శాఖేతి చేన్న॥ 9 శిష్టై రనుక్తత్వాత్॥ అన్యథా బుద్ధాగ మాదినామపి జాబాల శా ఖాత్వాదినా వేదత్వ ప్రసంగః॥ యద్య ప్యుక్తం శ్లోక ఇత్యుదాహృతం

---

1 యోచా 2 త్వా 3 సతంత్రా 4 వనిషేధవ 5 వైష్ణవశం 6 శైవశం 7 సా 8 త్వం 9 వి

వేజ్జేనేతి తన్న। తద్భిష్టై రనుక్తత్వాత్॥ బుద్ధాగమ శ్లోక ప్రతి 1బో ధ్య నిరా 2 సాత్॥

నను శ్రుతి సతివాద శ్రుతి ప్రామాణ్యాంగీకారేణ తద్వైషమ్య మితి చేన్న॥ నహింస్యా త్సర్వభూతా నీత్యాది యుక్త్యంచి చ్ఛ్రుతి సంవాద శ్రుతి ప్రామాణ్యదో॥ సర్వాగ మేపి తుల్యత్వాత్॥ నద్వితీయః శి 3 వ వాక్యానాం తాంత్రిక బ్రాహ్మణ విషయత్వే4నావైదిక విషయ 5 త్వ మిత్యుక్తత్వాత్॥ నచ తాంత్రిక విషయత్వే నతితంత్రి ప్రవేశే సతి తాంత్రికత్వ మిత్యన్యో న్యాశ్రియ ఇతి వాచ్యం॥ తాంత్రికకు లోద్భవ త్వమాత్రే త్రైపతాంత్రి కత్వ ప్రవేశ ఇతి శివాగమానాం హీన బ్రాహ్మణ విషయత్వేన శ్రుతీనాం లింగధారణే తాత్పర్యం నాస్తీతి ధూర్తాః॥

శ్లో॥ స్మార్తాదదో పదం త్యే7వంలింగ ధారణ వారణం।
వారణాంకుశ రూపేణ। 8 శైవేనేదం నివర్త్యతే॥

శ్లో॥ సుధ్యారాధ్య సుమేధ్య మధ్య విధు9ర। ధ్యారాధ్యమా నోధరా।
10 రధ్యామధ్యమ 11మధ్యమాంగుళిధ12రా। సాధ్యాది గణ్యోధికః।
బుధ్యాధిక్య విశుద్ధి యుక్త విబుధై। రాబుధ్య మానోధికః।
భీమారాధ్య ఇతి ప్రసిద్ధి 13 మగమ ద్యారాధ్య వంశే హియః॥

శ్లో॥ ఛాత్రేణ పుత్రేణ 14గిరీశదుంత్రా। పాత్రేణ మిత్రేణచ తస్య జేతా।
కళాత్రి భవానీ పతిశంకరేణ। జాతః కృతోయం వర పూర్వపక్షః॥

శ్లో॥ భవానీ శంకరో 15 నామ। భవ పూజా పరాయణః।
భవానీ శోహ మిత్యేవం। భవానీ శంకరో వదేత్॥

ఇతిపూర్వపక్ష స్సమాప్తః

---

1 బం 2 రసాత్ 3 వాగమనాం 4 న 5 త్వేన 6 కత్వేసతి 7 వ 8 మస్మైవే 9 పా
10 రాధ్యా 11 కనిష్ఠికా 12 రో 13 ముగమా 14 [illegible] 15 భవానీశంకరా గాధ్యవతీ

లింగధారణ శాద్ధాంతః ప్రారంభః

శ్లో. శంకరం శాశ్వతం శర్వ। మీశ్వరం విశ్వసాక్షిణం।
నిశ్వాసరూప వేదాశ్వం। విశ్వాసే నాశ్రయే శివమ్॥

శ్లో. వస్తుతస్తు పరంవస్తు। పురస్తుష్టం ప్రియస్తుతి॥
ఆవిరస్తు శివంనస్తు। కుర్వదస్తు మహాస్తుతం॥

అత్రోచ్యతే॥ కూర్మపురాణే॥ నిర్మితం హిమయా పూర్వం వ్రతం పాశుపతంశుభం గుహ్యాద్గుహ్యతమంసూక్ష్మం వేదసారంవిముక్తయే॥ ఏవపాశుపతోయోగస్సేవనీయో ముముక్షుభిః॥ ఇత్యాద్యనంతరంఅ సితాభాసితరూప లింగధారణ విభూతి రుద్రాక్ష ధారణ వ్రతస్య పాశుపతస్య ముముక్షు భిస్సేవ్యత్వముక్త్వా స్వనిర్మితాగమానాం కేషాంచిచ్ఛ్రుతిసారమయత్వంస్ఫుటీకృత్యచ కూర్మపురాణ ఏవపూర్వవచనేషు పరిగణిత కాపాలలాకుల సోమ భైరవపూర్వపశ్చిమ పాంచరాత్ర పాశుపతశాస్త్రాణిసంగృహ్యవక్తుఃపరమేశ్వరస్యాగ్రిమవాక్యే॥ అన్యానిశైవశాస్త్రాణి లోకేస్మిన్ మోహనాయవై। వేదవాదవిరుద్ధాని మయైవకథితానితు॥ వామం పాశుపతం సోమం। లాకులం చైవ భైరవం। వసేవ్య మేతత్కథితం వేద బాహ్యం తథేతరత్॥ ఇత్యాది రూపేణ పాంచరాత్ర శాస్త్రాదేః ఇతర శబ్దేన నిషేధాత్। పరమేశ్వర నిర్మిత కామికాద్యాగమానా మేవ శృతి సార మయత్వ 1 స్య ప్రత్యక్ష సిద్ధత్వాత్॥

తథాహి॥ మహా వాక్యార్థ రూప లింగాంగ సంబంధస్య జ్ఞానస్య ఈశ కేనోప నిషదాది సకల వేదాంత రహస్య భూతస్య ప్రతి పాదనాత్॥ జాబాల కాలాగ్ని రుద్రోపనిషదా ద్యుదాహృత పాశుపత శాంభవాది సంజ్ఞాపురస్సరం భస్మధారణాది వ్రతస్య ప్రతిపాదనాత్॥ శాత్యాయ 2న శాఖా సిద్ధ రుద్రాక్ష ధారణస్య ప్రతి పాదనాత్॥

1 త్వం 2 ని

శ్రుతిః। తస్మాద్రుద్రః పశూనా మధిపతి రసాసీత్తి, జ్ఞాత్వా దే వం సర్వ పాశాప హాని రితి జ్ఞాన నిర్మథనా భ్యాసా త్పాశం దహతి పండితః॥ ఇత్యాది కర్మ కాండ శ్వేతా శ్వతర కైవల్యోప నిషదాం ప్రతి పాదితానాం। పశు పాశ పతి సంజ్ఞితానాం। జీవ ప్రపంచ పరమే శ్వరాణాం । తత్తత్సంకేత పురస్సరం। తత్త దుక్తార్థస్య నిరుక్తత్వా ద థర్వ శి రోథర్వ శిఖా కైవల్యోప నిషచ్ఛ్వేతాశ్వతరోప నిష ద్గర్భోప నిషదాది సిద్ధ త్రిలోచన నీలకంఠత్వాది మూర్త్యుపాసనాయాః తత్తత్సి ద్ధ శివేశాన శాంభవాది శబ్దై రేవ తదుక్తార్థస్య ప్రతిపాదనాత్॥

హంస పరహంసోప నిషదాది సిద్ధ షట్చక్ర న్యాసాది ప్రతిపా దనాత్॥ యజురారణ్య సిద్ధ పంచ బ్రహ్మ త్ర్యంబకా ఘోర జాతవేద సారాది మంత్ర ప్రతిపాద నాత్॥ అధ్వనా మధ్వనః పతి రితి సిద్ధ షడ ధ్వ ప్రతిపాదనేన నమశ్శాది సిద్ధ పంచాక్షరీ గాయత్రీ మంత్ర ప్రతిపా దనాత్॥ మాండూక్యాది శ్రుతి సిద్ధ విశ్వ తైజస ప్రాజ్ఞాది జీవ స్వరూ పస్య। తత్సంకేత పురస్సరం ప్రతిపాదిత బృహదారణ్యకా ద్యనేకోపని ష త్సిద్ధ సచ్చిదానంద పర బ్రహ్మ మాయా ద్యహంకా రాది సంకే త పురస్సరం। బ్రహ్మ స్వరూప జీవ స్వరూప ప్రపంచ స్వరూపాణాం చ ప్రతిపాదనాత్॥ తత్తత్కర్మ కాండ సిద్ధ తత్త త్కర్మ ప్రతిపాదనా చ్చ॥ ఏత దంశే శృతి సారం మయత్వం నిర్వివా[1] దం॥

ఏవం చౌపక్రమోప సంహారాభ్యాస రూపేణ వైదికత్వే సిద్ధే మక్యే మధ్యే ప్రతిపాదిత లింగ ధారణాది తత్త ద్వీరశైవా చార స్యా పివైదికత్వం సందంశన్యాయ సిద్ధం వైదిక[2]త్వ ప్రతి పాదక వచనై ర పివైదికత్వం సిద్ధం భవతి॥

కించ॥ వాయవీయ సంహితాయాం శివాగమస్తు ద్వివిధః। శ్రౌతో శ్రౌతశ్చ సంస్మృతః। శ్రుతి సార మయ శ్రౌతః। స్వాతంత్ర ఇతరో మతః స్వాతంత్రం దశధా పూర్వం తథాష్టాదశధా పునః। కామికాది ప్రభేదేన

1 దః 2 త్వం

సిద్ధ 1 స్సిద్ధాంత సంజ్ఞితః॥ శ్రుతి సార మహోన్యస్తు। శత కోటి ప్రవిస్తరః॥ శ్రుతి రూప శివాగమః। ఆగమ రూప శివాగమ 2శ్చాప్యేష చ శ్రుతి వ్యాఖ్యాన రూప మేవేత్యర్థః॥ సాంగ్రహికా శ్రుతి సార మయకా బ్రహ్మ సన్నిధి స్థి 3తాఃఏవ॥ 4అన్యేచభూలోకావతర కామికాదయస్తు కూర్మ పురాణోక్త రీత్యా వేద ప్రామాణ్యా 5నురోధ త్వేన శ్రుతి వ్యాఖ్యాన మాత్ర భిన్న త్వేన స్వతంత్ర గ్రంథ సంయు6త త్వేన ప్రతిపాదితాః స్వాతంత్ర్యంచ పూర్వ పక్ష 7 ఎవ వివక్షితం॥

యద్వా ప్రామాణ్య మేవస్వాతంత్ర్య మస్తు నచ చోక్త 8 బుద్ధాగమ తుల్యతేతి చేన్న॥ పూర్వోక్త ప్రకారేణ సర్వ్వావచ్ఛేదేన శ్రుతి సంవాదే సిద్ధే తన్న్యాయేనైవ లింగ ధారణా ద్యాచారా ద్యవచ్ఛేదేనాపి శ్రుతి సంవా 9 ది తత్వాత్॥

అన్యథా ప్రణవ గాయత్రీ రుద్రాధ్యాయ పంచాక్షర త్రియంబ కాఘోరాది మంత్రాణాం అష్ట త్రింశ త్కళాన్యాసా వరణ ముద్రా పుర శ్చరణ ప్రయోగాది పరికరాణాం వేదేష్వభావేన సాంగ ముపాసన మేవ నస్యాత్॥ లింగ స్థాపనాంకమపి కర్షణాది ప్రతిష్ఠాంత విధీనాం వేదేష్వభావేన సాంగం నస్యాత్॥ శివ పూజా ప్రతి పాదక శ్రుతీనాం భవదుక్త రీత్యా మానస పూజా విషయత్వ కల్పనయా ప్రతిమా పూజా విషయత్వే ప్రమాణా 10 నస్యాత్॥

నచ స్మృత్యాదిభి రేవ 11 తత్ర తత్ర ప్రతిపాదితత్వాత్॥ శ్రౌతత్వ మితి వాచ్యం॥ యత్తు తంత్రాను రోధేన కథితం తత్పరిత్యజేత్॥ పురాణే ధర్మశాస్త్రేవ ఇత్యాది వచన రీత్యా వేదానుక్త పూజా న్యాసాది ప్రకారస్య స్మృత్యాద్యుక్త స్యాపి భవదుక్త రీత్యా తంత్రాను రోధిత్వే పత్యా తత్పరిత్యాగ స్యావశ్యకత్వాత్॥

నచేష్టా పత్తిః। శంకరాచార్య విద్యారణ్య స్వామ్యాదికృత ప

---

1 ద్ధం 2 శ్చేత్యర్థః 3 తము 4 అన్యస్తు 5 నిత్యాదతే 6 [illegible] 7 [illegible] 8 [illegible] 9 [illegible] అత్యంత వైషమ్యాత్ 10 వాత్ 11 తేషాం

తికర భాగస్య పురశ్చరణాది ప్రకారస్య తంత్రోక్తస్యైవ నిరూపణాత్ భవన్మతే శిష్టాచార [1]విరోధాపత్తేః నచ సూత సంహితాయాం పూజా స్వరూపాది నిరూపణావసరే। వైదికే వైదికస్యైవ। తాంత్రికే తాంత్రికస్య త్వితి వైదిక పూజాయా స్తాంత్రిక పూజాయా వైదికస్య నిషేధాత్॥

కథం శిష్టాచార విరోధ ఇతి చేత్। ఉచ్యతే॥ వైదికాద్వివిధాః॥ శ్రౌతా స్మార్తా శ్చేతి॥ తాంత్రికా స్త్రివిధాః। శైవా వైష్ణవా శాక్తా శ్చేతి॥ ఆద్యాఅపి ప్రత్యేకం ద్వివిధాః॥ కేవల వైదికాః తాంత్రిక వైదికా శ్చేతి॥ [2]అంత్యాఅపి ద్వివిధాః॥ కేవల తాంత్రికాః వైదిక తాంత్రికా శ్చేతి॥

యస్తు వేద ఏవ ప్రధాన మితి మత్వా అగ్నిహోత్రాదికం కర్మ కుర్వన్ హృదయాదావేవ పరమేశ్వరోపాసనం కరోతి సతు కేవల వైదికః॥ [3]యస్తు వైదిక కర్మ హిత్వా తాంత్రిక మేవ కరోతి స తు కేవల తాంత్రికః॥ తాంత్రిక వైదిక వైదిక తాంత్రికయోస్తు ఇయాం స్తు భేదః॥ వేద ఏవ ప్రధాన మితి మత్వా తదనురోధిత్వేన తం [4]త్రోక్తాచార మపి కరోతి సతు వైదిక తాంత్రికః॥ యస్తు తంత్ర మేవ ప్రధాన మితి మత్వా తంత్రాను రోధిత్వేన వేదో [5]క్తాచార మపి కరోతి సతు తాంత్రిక వైదికః॥ యద్వా యస్మిన్ తంత్రే వేదసిద్ధాంతో నాస్తి వేదోక్త కర్మ కర్తవ్యతాంచ ప్రతిపా [6]ద్యతే తత్తంత్రాను రోధీ వైదిక తాంత్రికః॥ ఏవంచ సూత సంహితాది వైదికతాంత్రిక విధా [7]గః కేవల తాంత్రిక విషయః॥ అన్యథా [8] అగ్రే తన తాంత్రిక దీక్షా ప్రకార పూజా ప్రకారప్రతిపాదన [9]విరోధాపత్తేః॥

నచ [10]వేదోక్తకర్మ కర్తవ్యతా ప్రతిపాదనే దహనాద్యంశః కిమితి

1 విలోపత్తేః 2 అంత్యానామ తాంత్రికా అపి 3 యస్తు తంత్రఏవ ప్రధాన మితి మత్వా తదుక్తాచారకర్మ కుర్వన్ లింగధారణ పూజాదికం కరోతి సతుకేవల తాంత్రికః 4త్రమపి ప్రధానం యస్యతు 5 పి ప్రధానంతు 6 ద్యుతిసంతం 7 గతః 8 వైదికసో గ్రే అగ్రే 9 దర్శా 10 కర్మ

జాంగీ క్రియుతా మితి వాచ్యం॥ స్మృత్యాదిభి ర్నిషిద్ధ మితి మత్వా లింగ ధారణాద్యంశః భవద్భి 1 రివాగమ వచనై ర్దహనా ద్యాంశస్య స్పష్టం నిషిద్ధత్వాత్॥ అస్మాభి రపి తదంశ స్యానంగీకృతత్వాత్॥ తదంశేపి శ్రుతి ప్రతిపాద్య త్వ స్యాగే) ప్రతిపాద్యత్వాచ్చ తాదృశ విభాగోపి॥ వైదిక స్తాంత్రికో మిశ్ర ఇతి మే త్రివిధో మతః॥ ఇతి భాగవత శామిక శారణా ద్యాగమ వచనాచారాదిభిః వ్యవస్థాపనీయః॥ తస్మాత్తంత్రాను రోధిదేవతా ప్రతిష్ఠా పూజా న్యాసాదీనాం భవద్భి రంగీకృతత్వాత్॥ ఇతి ఇష్టాపత్తి రితి వక్తు మయుక్తం॥

కించ॥ భవద్భిః స్మృతిత్వాద్యా చార నిరూప ణావసరే తిథ్యాది నిర్ణయ స్థలే శైవ స్మార్త వైష్ణవ విభాగం కృత్వా శ్రాద్ధ కాల విభూతి రుద్రాక్ష ధారణ ప్రతి పాదక వచనాని శైవ విషయాణి॥ శైవస్మార్త విషయైకాదశీయం వైష్ణవ విషయైకా దశీయం॥ ఇత్యేవం రూపేణ ప్రతి పాదక వ్యాజేన శివాగమానాం ప్రామాణ్య 4 స్యాంగీకృతత్వాత్॥ నను శైవత్వం నామ శివభక్తత్వం వైష్ణవత్వం నామ విష్ణు భక్తత్వ మిత్యేతావతా శివాగమానాం ప్రామాణ్యం కథ మాయాతీతి చేన్న॥ స్మార్తేష్వ ప్యుక్త లక్షణ సత్త్వేన తేషా మపి శ్రాద్ధ కాల విభూతి రుద్రాక్ష ధారణ దేవతా నైవేద్యానంతరం వైశ్వ దేవాది కర్మ కర్తవ్యతాపత్తేః॥ విభాగ కథన వైయర్థ్యా పత్తేశ్చ॥

నను తర్హి కిం నామ శైవత్వం నతావ చ్ఛివపూజా కారిత్వం శివాధిక్య ప్రతిపాద కత్వం వా॥ స్మార్తేష్వతి వ్యాప్తేః॥ నాపిశివపూజా మాత్ర కారిత్వం॥ గుర్వాది సంధ్యావందనాది కరణేనా 5సంభవాపత్తేః 6నచైక్య బుధ్యా తత్కరణేన తన్త్రైన పర్యవస్యతీతి నావ్యాప్తిః సర్వ త్రైక్య బుధ్యా తత్కరణే న స్మార్తే ష్వతి వ్యాప్తిః తాద వస్థ్యాత్॥

సచ సర్వత్ర శివత్వేన భావనయా తత్కర్తృత్వం పామర శైవే

1 రితిత్యాచా 3 దీక్షాం4న్యమ 5 వ్యాప్త్యాపత్తేః 6 నాపి శివపూజామాత్ర కారిత్వం గుర్వాది పూజాకరణే ... వ్యాప్తేః॥

అవ్యాప్త్యాపత్తేః॥ నాపి లింగధారిత్వే తదుక్తాచారవత్త్వం వా। అత్రతచ్ఛబ్దస్య ప్రామాణికాగమోర్థః॥ అలింగధారి శైవే వ్యాప్తేః॥ నాపి శివదీక్షావత్త్వం శివాగమోక్తాచారత్వంబా॥ యత్కించిద్వ్యా 1 వృత్త్యాదివికల్ప దుష్టత్వాత్॥

తస్మాచ్ఛైవత్వం దుర్నిరూప్యమితి చేన్న॥ శివ ప్రణీత సకలాగమోక్తాచార వత్త్వాత్యంతాభావాధికరణతాయోగ్యతారాహిత్యస్య వివక్షితత్వాత్॥ యద్వా స్వవిషయత్వే నానంగీకృ తాప్రామాణ్య శివ ప్ర 3 తాగమోక్తాచార వత్త్వం వివక్షితం॥ ఏతదాగమానామస్య విషయత్వే నాంగీకృతత్వాన్నతత్రా 4 తి వ్యాప్తిః॥

తాదృశాగమాధ్యేతరి స్మార్తేషు అతివ్యాప్తేః పరిహారా యాచార 5 పదం॥ తాదృశాగమానభిజ్ఞపామర శైవే వ్యాప్తి పరిహారా 6 యవత్పదం॥ నచ శైవ బాలే వ్యాప్తిః॥ తస్యాలక్ష్యత్వేపిదోషాభావాత్॥

యద్వా స్వవిషయత్వే నానంగీకృత ప్రామాణ్య శివ ప్రణీ 7 తాగమోక్తాచార వత్త్వస్య వివక్షితత్వాత్॥ నచ స్మార్త బాలేతివ్యాప్తిః స్వాధికారికత్వే నానంగీకృతా మాణ్య శివ ప్రణీత సకలాగమత్వే సతి తదుక్తాచార 9 వత్త్వాత్యంతాభావాధికరణతాయోగ్యతారాహి 10 త్యంచవివక్షితమితి నకోపి దోషః॥ య 11 శ్చైవమంగీకృత్యతన్నాచరతి తదాచారయుక్త పరిచర్యాదికం కుర్వతః తచ్ఛిష్యత్వేన శైవత్వముక్తేర్వేతి నకించిద్బాధకం॥

అత ఏవ శంకర భాష్యే మాహేశ్వరా ఇతి ఫక్కికా వ్యాఖ్యానావసరే। మహేశ్వర ప్రణీతాగమానుసారిణ ఇత్యుక్తం॥ వాచస్పతిమిశ్రైః స్మార్త 12 త్వే స్వస్వవిషయత్వే నాంగీకృతా ప్రామాణ్యశ్రుతిస్మృతి మాత్రోక్తాచార వత్త్వే సతి తదుక్తాచా 13 రవత్త్వాత్యంతాభావాధి

1 వత్త్యాది 2 ది 3 త సకలాగ 4 వ్యాప్తిః 5 వత్పదం 6 యాచార 7 నీత మాగమోక్త (సకలాగమోక్త) 8 వ్యాప్తి 9 ... 10 స్య 11 స్సై 12 త్వంచ 13 రాత్యం

కరణతా యోగ్యతా రాహిత్యస్య వివక్షితత్వాత్॥

ఏవం జాబాలోపనిషది విభూతి రుద్రాక్ష ధారణ ప్రస్తావే॥ యతీనాం పాశు పతానాంచ సర్వత్రా వస్థితం భస్మేత్యాది రూపేణ పాశు పత శబ్దేన పశు పతి ప్రణీత సకలాగమాను సారిత్వస్యాచ వివక్షితత్వాత్॥

కించ। యత్ర యత్ర శైవ మాహేశ్వర పాశు పతాది శబ్ద పురస్కారేణ ప్రోచ్యతే। తత్ర సర్వె రప్యుక్త మిత్యాగమ ప్రామాణ్యమంగీ కృత మేవ॥

కించ॥ శంకరాచార్యైః పత్యురసామంజస్యాత్॥ ఇతి సూత్రవ్యాఖ్యానావసరే మాహేశ్వరాస్తు మన్యంతే కార్య కారణ యోగ విధి1దుఃఖాంతాః. పంచ పదార్థాః పశు పతి నేశ్వరేణ పశు పాశవిమోక్షా యోపదిష్టాః॥ పశు పతి ప్రోక్త మోక్షా ర్థోపదిష్టాగమోక్త పదార్థా నుద్దింక్య తేషాం తాత్పర్యా నభిజ్ఞా కేవల నిమిత్త కారణ2తాభిమతం నిరస్య తత్సబాధక3 దూషణేన పాశు పతాగమానాం ప్రామా4ణ్య స్యాంగీకారాత్॥

కించ సూత సంహితాయాం॥ పురాణ గణనా ప్రస్తావే॥ అష్టాదశ పురాణానాం కర్తా సత్యవతీ సుతః। కామికాది ప్రభేదస్య యథా దేవో మహేశ్వరః॥ ఇతి పురాణస్య ప్రామాణ్యార్థం తత్ప్రామాణ్య నిదర్శనం కృతం॥

తద్వ్యాఖ్యాతృ విద్యారణ్య స్వామ్యాదిభి రపి యథా కామికాద్యాగమానా మీశ్వర ప్రోక్త త్వా త్ప్రామాణ్యం। తథా వ్యాస ప్రోక్త త్వా త్పురాణానాం ప్రామాణ్య మితి వ్యాఖ్యాతం॥ అగ్రేపి1అధ స్రోతోర్ధ్వ వోర్ధ్వ స్రోతోద్భవ భేదేన ద్వైవిధ్య ముక్త్వా ఊర్ధ్వస్రోతోద్భవ సంజ్ఞక కామికా ద్యాగమానాం సర్వాపేక్షయా ఔత్కృష్ట్యం ప్రతి పాదితం॥

1ముఖా. 2 త్వంచ. 3వా. 4ఖ్య 8 దూష్షణ 4 ణ్యమంగీ

నచ తత్ర¹తో౽పి వేదస్యోత్కృష్టప్రతిపాదనాత్తత్కథ మితివా చ్యం॥ వేద ప్రామాణ్య ప్రతి పాదక పరాయాం సూత సంహితాయాం ప్రకరణాను సారేణ బ్రహ్మకాండా పేక్షయా కర్మ కాండ స్యైవ వే దా పేక్షయా కించి న్న్యూనత్వం ప్రతిపాదితం॥

నచైతావ తాగమానాం²క్షతిః॥ కించ॥ సూత సంహితాయాం॥ త్రిపదార్థం చతుష్పాదం మహా తంత్రం జగత్పతిః। ప్రోక్త వాన్ హిమ వత్ పుత్ర్యై ధర్మార్థో³ మైక సాధన³ మిత్యాది నాగ మానాంమో క్షైక ప్రయోజకత్వ ముక్తం॥

భాగవతేపి॥ త్వామే వాస్యే శివోక్తేన మార్గేణ శివ రూపిణం। బహ్వాచార్య విభేదేన। భగవన్ త్సముపాస్యతే॥ ఇతి॥ తద్వ్యాఖ్యాతృభి రపి శివాగ మోక్త దీక్షా ప్రకారేణ త్వామేవ శైవా భజంత ఇతి॥ వి ష్ణో స్సర్వాత్మ కత్వేన స్తు⁴ తి రిత్యుక్తం॥

బ్రహ్మోత్తర ఖండాదా శన్త్రయోదశీ పూజా ప్రకార ని రూపణావసరే॥ ఆగమోక్త ప్రకారేణ పీఠ మామంత్రయే త్సుధీః॥ ఇ తి తదుక్త పీఠ శక్త్యాదికం ప్రతి పాదితం॥ మహా భారతేపి॥ సాంఖ్యం యోగః పాంచరాత్రం। వేదాః పాశుపతం తథా। జ్ఞానా న్యేతాని రా జర్షే। విద్ధి నానా మతానివై॥ఇతి వేద పాశుపత మతయో స్సర్వో త్కర్షే ప్రోక్తత్వా దితరా పేక్షయాధిక్యం పాశు పత మతస్య తత్రా౽ప్య గ్రే ప్రతి పాదితత్వాత్॥

తత్రా౽ ప్యాధిక్యం సూచితం॥ మహిమ్న స్తవే॥ త్రయీ సాం ఖ్యం యోగః పశు పతి మతం వైష్ణవ మితి॥ ప్రభిన్నే ప్రస్థానే పర మి ద మదః పథ్య మితిచ। రుచీనాం వైచిత్ర్యా దృజు కుటిల నానా పథ జుషాం। నృణా మేకో గమ్య స్త్వమసి పయసా మర్ణవ ఇవ॥ ఇతి అభి మానిక ప్రైశ్యై మృజు కుటిల మార్గత్వంచ సామాన్యత ఉక్త్వాంతే ప శుపతే స్సర్వ మతస్థ గమ్యత్వ ప్రతిపాదనేన పశుపతి ప్రోక్తాగమాను

1 త్రాపి 2 కాక్షతిః 3 నాఇ 4 త్యర్థమిత్యు

సార్య ననుసారిణాం బుజుత్వ కుటిలత్వే సూచితే। అన్యథా త్వదుక్త మార్గః కుటిల ఇతి పశుపతిం ప్రత్యుచ్య మానే స్తుతి వ్యాఘాత ఇతి అ స్వారస్యంస్యాత్॥

కాళహస్తి విలాసే। వీరతంత్రే। శివధర్మోత్తరే। శివ సంస్కా రిణాం చైవ జ్ఞాన ధర్మ రతాం సతాం। అష్టా వింశతి భేదేన ప్రోక్తం శైవ మితి స్మృతం॥ కామికం యోగజం చింత్యం కారణం త్వజితం త థా। దీప్తం సూక్ష్మం సహస్రంచ అంశుమాన్ సుప్రభేదకం। విజయం చైవ విశ్వాసం। స్వాయంభువ మథానిలం। వీరంచ కౌరవం చైవ ముకుటం విమలం తథా। చంద్ర జ్ఞానంచ బింబంచ ప్రోద్గీతం లలితం తథా। సిద్ధం సంతాన శర్వోక్తం పారమేశ్వర మేవచ। కిరణం వాతులం చైవ అష్టా వింశతి 1 రాగమాః॥ ఇత్యాగమేషు వేదేషు వేదాంతోప నిషత్సుచ ధర్మస్తు శాశ్వతః ప్రోక్తో। ముఖ్యో మాహేశ్వరో మహా ని తి। సత్పురుషాధికారి కర్మ బ్రహ్మ ప్రతిపాది తాగమానాం వేదవేదాం త 2 సాధారణప్రామాణ్యస్యోక్తత్వాత్॥ కారణా ద్యాగమేష్వేవ మేవ ప్రతిపాదనాత్॥ విద్యారణ్య నిర్ణయ సింధ్వాది నిబంధన కారైరపి కా మికా ద్యాగమ వచనానాం ప్రామాణ్యత్వే నోదాహృతత్వాత్॥ తద్వ ద్విశిష్య శివ ప్రణీత కామికా ద్యాగమానాం కుత్రాపి ప్యనిషిద్ధత్వా త్॥ ఏతేషాం ప్రామాణ్యం నిరవద్యం॥

కించ। శివాగమ ప్రామాణ్య కథనే మహా ననధోక్త స్తథా శివ ధర్మోత్తరే॥ తథా విధి వాక్య మిదం సిద్ధం। నార్థ వాదః శ్శివాత్మ కః। లోకానుగ్రహ కర్తా। యస్సన్మృషార్థం కథం వదేత్॥ సర్వజ్ఞ స్స ర్వపూర్ణ త్వా దన్యథా కేన హేతునా।బ్రూయా న్మా ద్వాక్యం శివ శ్శాంత స్సర్వ దోష వివర్జితః॥ యద్యథా వస్థితం వస్తు గుణ దోషై స్స్వభావ తః। యావ త్ఫలం యచ్చ పుణ్యం సర్వజ్ఞ స్తత్తథా వదేత్॥ రాగ జ్ఞా నాదిభి దోషైగ్రస్తత్వా దనృతం వదేత్। తేచేశ్వరేణ విద్యంతేన

1 సంహితాః 2 సాధారణ్యస్యోక్త ప్రామాణ్యస్యోక్తత్వాత్,

బ్రూయా త్కథ మన్యథా॥ అనాశా దోష లేశేన సర్వజ్ఞేన శివేన యత్। ప్రణీత మఖిలం వాక్యం త1త్ప్రమాణం నసంశయః। తస్మా దీశ్వర వాక్యాని శ్రద్ధేయాని విపశ్చితా। యథార్థం పాప పుణ్యేషు తదశ్రద్ధో వ్రజేత్యధః॥

తదవిశ్వాస మాత్రేణ దుర్గతి రుక్తా। స్కాందే। శంకర సంహితాయాం॥ రాజాజ్ఞా భంగ కర్తౄణాం యథా దండో భవేన్నృణాం శివాజ్ఞా భంగ కర్తౄణాం దండోహి నరక స్తథా ॥ ఇతి సూతేన ఋషీన్ ప్రత్యుక్తం॥

కించ। ఆదిత్య పురాణే ॥ శివ నిందా పరా యేచ యే పాశు పత నిందకాః। విద్విషో మమ తే జ్ఞేయాః । పతంతి నరకే శుచా। శివ నిందా రతో మూఢః। శివ శాస్త్ర వినిందకః। తస్య నో నిష్కృతిర్దృష్టా క్వాపి శాస్త్రేణ కేనచిదితి।

కాళ హస్తి విలాసే ప్యేత దుదాహృత మితి। దక్షా ధ్వరే దధీచినా ఉక్తం। యస్మా ద్వినిష్కృతో దేవో భవద్భిః పరమేశ్వరః । వినిందితో మహా దేవః శంకరో లోక వందితః॥ భవిష్యధ్వం త్రయీబాహ్యా స్సర్వే పీశ్వర విద్విషః। నిందంతో హ్యైశ్వరం మార్గం కుశాస్త్రాసక్త చేతస ఇత్యాదినా త్యక్త్వాతపో వసం కృత్స్నం గచ్ఛధ్వం నరకాన్పన రితి ॥

శివగీతాసు ॥ యో మాం గురుం పాశు పతం వ్రతం ద్వేష్టి నరాధమః। 2 నరకాన్న స ముచ్యేత కల్ప కోటి శతైరపి। తస్మాద్బహు వచన విరోధా దాగమానాం ప్రామాణ్యం వేద వత్సిద్ధం॥

కించ। ఆగమానా మప్రామాణ్యే వేద స్యాప్య ప్రామాణ్యం స్యాత్ ॥ తథాహి ॥ నతావ ద్వైదానాం 3 వేద వాక్యేపి ప్రామాణ్య 4 సందేహ స్తస్య తత్ప్రామాణ్య సాధన సమర్థత్వాత్ ॥ స్మృతి పురాణయోస్తు తత్ప్రామాణ్యాది ప్రామాణ్య కత్వే నాన్యో న్యాశ్రయ (?)

1 త్ప్రామాణ్యం 2 విష్ణు ... 3 ... 4 సందిగ్ధే

స్తత్వాత్ ॥

ఆగమానాం స్వతంత్ర సర్వజ్ఞేశ్వర ప్రణీతత్వేన ప్రామాణ్యే సిద్ధే తద్వచనై ర్వేద స్యాపి తత్ప్రామాణ్యం స్యాత్ ॥ నచ వేదప్రామాణ్యే 1 సందిహానా స్యేశ్వర సద్భావేపి సందేహ ఇతి కథం తద్వాక్యానాం ప్రామాణ్య సిద్ధి రితి వాచ్యం ॥ అనుమానా దీశ్వరం ప్రతిసాధ్య త స్తద్వాక్యానాం ప్రామాణ్య సిద్ధి రిత్యలం శాఖా చంక్ర మణేన ॥ తస్మా త్కామికా ద్యాగమ వాతూలాగమ బింబాగమ మకుటాగమ సూచం ద్రజ్ఞానాగ మాదా లింగ ధారణస్య తదాచార పురస్సరం ప్రతి పాద నాత్ ॥ స్మృతి పురాణాది ష్వపి తథైవ ప్రతిపాదనాత్ ॥ దృ 2 ష్టమేవం ప్రతి పాదకం శాస్త్రం సర్వోత్కృష్ట మేవ ॥

అత్రోచ్యతే ॥ శృతీనాం లింగధారణే తాత్పర్యమ స్త్యేవ ॥ కించ పురాణ గణనా ప్రస్తావే ॥ సూత సంహితా బహు మిత శంకర సంహితాయాం ॥ స్కందేశ్వర సంవాద ప్రవక్తృ సూత శౌనక సంవాదేన ప్రవృత్తాయాం కర పీఠ ప్రాశస్త్య లింగధారి నిరూప 3 దేశ లింగధారణ దీక్షావిధాన ప్రకార 4 కాచార నిరూపణ లింగధారి కర్తవ్య పంచమహా యజ్ఞాది నిరూపణ లింగాంగ యోగ తత్త్వ నిరూపణ తదాధిక్యమ హిమాది నిరూప ణాదినా లింగ ధారణం ప్రతిపాదితం ॥

తథాహి ॥ ఉపరి భాగే ॥ ద్వ్యశీతి శత తమోధ్యాయాంతే ॥ ఇతి పరమ రహస్యం వత్స వేదాంత సారం సకల జన మునీంద్రై రావృతం భక్తి మద్భిః । కథిత మఖిల దుఃఖ ధ్వంస కం తుభ్య మేత త్త్వమపి కథయ ధర్మం ప్రాణ లింగైక్య భాజే ॥ ఇతి శంకరేణ స్కందం ప్రత్యుక్త మితి సూతేన మునీన్ ప్రత్యుక్తం ॥

ద్వ్యశీతి శత తమోధ్యాయ మధ్యభాగే ॥ యావ త్ప్రారబ్ధ కర్మ (?) సంసారః ప్రతి భాసతే, తావ త్కుర్వీత కర్మాణి వేద తంత్రోదితానిచ ॥ ఇత్యాది నా లింగ ధారిణో వైదిక కర్మ కర్తవ్యతా ముక్తా ॥

1 సందేహాస్తి ఈ 2 దృష్ట్వ 3 పసదన 4 ఆ

స్వప్నదృష్టాంత ముక్త్వా॥ తథా కృతంమహాపాపంలింగధారణతః పురా
ఘుద స్త్రితల్లయం యాతి లింగ ధారణతః పరం ॥ అనేన సదృశం ధ
ర్మం నపశ్యామి షడానన । వేద 1 శాస్త్రపురాణేషు । సత్యం సత్యం
మయోదితం ॥ కాంక్షంతి సర్వే పితరః కులేన సంభూయ పుత్రాశ్శి
వ భక్తి యుక్తాః । సంతో భవిష్యంతి విశుద్ధ శైవాః తేషాం యదే
కోపి భృ యాశ్ప లింగం తస్య ప్రభావాద్వయ మీశ లోకం ప్రా
ప్యామహేనంత సుతృప్తి భాజః ॥

ఇతి తత్రైవ । ధృత లింగస్య మర్త్యస్య పాద ప్రక్షాళితం జ
లం। పాప శుద్ధ్యర్థ మజ్ఞానాం తత్తీర్థం శిఖి వాహన। ప్రాణ లింగైక్యనిష్ఠ
స్య దేహాంస్పృష్ట్వా సమీరణః॥ యత్ర గచ్ఛతి తత్రస్థా మర్త్యా ముక్తా
న సంశయః ॥ యుగప చ్ఛివ లింగైక్య పాదస్పృష్ట రజాంసిచ । పతంతి
మస్తకే యస్య సముక్తో నాత్ర సంశయః ॥ అన్నంవాజల మాత్రంవా
యద్దత్తం లింగధారిణే । తదన్నం మేరు సదృశం తజ్జలం సాగరోపమం॥
ఇత్యాదినా తద్భజనేన ఫల విశేష ముక్త్వా తిధవమానేన పపా వాప్తి
రుక్తా ॥

త్ర్యశీతి శత తమాధ్యాయ మధ్యభాగే ॥ ధృత లింగం సదాచా
ర నిరతం ద్విజ పుంగవం వీర మాహేశ్వరం సమ్య క్సూజయే ద్భక్తి
మాన్నరః తస్మిన్ సంపూజితే 2భక్త్యాసర్వే దేవా స్సుపూజితాః । క్రి
మి కీట పతంగేభ్యః పశవః పక్షి జ యాధికాః । తేభ్యోపిచ నర శ్రేష్ఠా
స్తేషు శ్రేష్టా ద్విజాతయః । ద్విజాతి ష్వధికా విప్రాః విప్రేషు కృత
బుద్ధయః । కృతు బుద్ధిషు కర్తారః తేభ్య స్సన్న్యాపి నోధికాః । తేభ్యో
విజ్ఞానిన శ్రేష్టా స్తేషు శంకర పూజకాః । తేషు శ్రేష్టా మహా భాగా
మమ లింగాంగ సంగినః ॥ లింగాంగ సంగే ష్వధికః షట్స్థల జ్ఞానవా
న్సుధీః ॥ ఇత్యాదినా లింగ ధారిణః సర్వాధిక్యం పూజ్యత్వం చ
ప్రతిపాదితం ॥

1 తంత్ర 2 ముక్త్యా

పంచాశీతి శత తమోధ్యాయే ప్రథమతః। వక్ష్యామి ధృతలింగస్య చరణం శ్రుతి సమ్మతం। శ్రుతి తంత్ర పురాణేషు ప్రసిద్ధం తే సమాసతః। శ్రుతి స్మృత్యుదితం ధర్మం నిత్య నైమిత్తి కాశ్రియం। దుర్యా ల్లింగాంగ సంబంధీ ద్విజన్మా కామ వర్జితః। ఇత్యాది। పద్మ పురాణే। శివ రామన సంవాదేచ। మస్తకే ధారణం ముఖ్యం। బహిస్థైద్యైశ్చ తథా కృతం। విశ్వస్య మకుట స్యాంతే ధారణం శుభ ముచ్యతే। బాణేన చ ధృతం మూర్ధ్ని దక్ష శ్రవశి వాయునా కంఠేతు హారకంఠేన మునినాతు మహాత్మనా। వినిభిద్య తథా గాత్రం లోహ స్థానం ప్రకల్ప్యచ। ధారయంతి సదా లింగం రాక్షసాః కేచి దుత్తమాః। అథ మాధమ మాఖ్యాతం పీఠీ బంధాది ధారణం। అధమాధమ వృత్తీనాం సదానై లింగ ధారిణాం। పాపీనా మపి చాశ్చర్యం యమ లోకో నవిద్యతే॥

భవిష్యోత్తర పురాణే। శైవ సంహితాయాం। వ్యాస జైమిని సంవాదే। పూజా స్థానాదికం పృచ్ఛంతం జైమినిం ప్రతి వ్యాస వాక్యం। రత్న సౌవర్ణ రజతే పీఠేవా చంద్రకాంతజే[1] స్ఫాటికే శైలజేవాపి స్థాపయే ల్లింగ రూపిణం। ఉపచారైః పరత్వాచ్చ శివస్యైతాః ప్రకల్పయేత్। ఉపచారాన్ సమర్ప్యాథ స్తుత్వా నత్వాచ ధారయేత్॥

తథాగస్త్యాది మునయో దూర్వాసో నందికేశ్వరః। మహాకాళో దధీచిశ్చ పాణిన్యశ్చ కణాదయః। స్కందో భృంగిరిటి వీరభద్రశ్చ ప్రమథాదయః। అజో హరి స్సురాస్సాక్షో బాణాసుర దశాననాః। వశిష్ట శుక వాల్మీకి భరద్వాజాత్రి గౌతమాః। ఏతే పరమ శైవాశ్చ భజంతి పరయా ముదా। ప్రసాద సేవనా ధ్యానా దర్చనా ద్ధారణాదపి। శైవం పరం పదం యాంతి శివలో[2]కై కవారితాః। అర్థా ల్లింగ ప్రసాద సేవనా ల్లింగ ధ్యానా[3]ల్లింగ ధారణా దితి లభ్యతే।

నచానంతర్య న్యాయేన ప్రసాద[4] సేవనాదిత్యర్థ స్యాదితి వాచ్యం।

1 హీరకే 2 కైష్య 3 ల్లింగార్చనాదితి 4 ధారణా

స్వస్యాపి గుణీ భూతస్య ప్రాధాన్యే నాన్వయా సంభ వాత్॥ సుప్సు పేతి న్యాయేన ప్రతి పదాన్వ1యే ప్రసాదస్యైవ 2ధ్యానార్చనాది ప్రసక్తి శ్చేతి యత్కించి దేతత్।స్తుత్వా నత్వాచ ధారయేదితి॥ విధ్యనుకూలత్వేన గౌతమాది శిష్టాచారః ప్రమాణ త్వేన ప్రతిపాదితః॥

కించ। సిద్ధాంత శిఖామణౌ॥ వేద శాస్త్ర పురాణేషు కామికాద్యాగ మేషుచ। లింగ ధారణ మాఖ్యాతం। వీర శైవస్య సర్వయాత్। స్కాందే॥ అతిపాదాదయ స్సర్వే। శక్త్యః పరయా ముదా। ధారయంతి శిఖా గ్రేషు శివ లింగంచ సాదరం॥ అతగౌత మాదీనాం లింగధారణం సంప్రదాయ ప్రవర్త కత్వేన కల్పభేదేనవా శక్త్యాదీనాం కిరీట మధ్యే సువర్ణ లింగ ధారణం చోపపద్యతే॥ అత్రా ప్యాది శబ్దేన భరద్వాజాదయో గృహ్యంతే॥

అత ఏవ గౌతమ స్మృతౌ।ముఖే మంత్రం హృది ధ్యానం మస్తకే లింగ ధారణం। శిఖా సూత్రం తథా భస్మ 3హ్యేత ద్బ్రాహ్మణ లక్షణం॥ వామన పురాణే॥ ఈశ్వరం ప్రతి విష్ణు వాక్యం॥ భవతః పతితం లింగం యదేత ద్భువి శంకరః। ఏత త్ప్రగృహ్య తాం భూయ స్త్వత్తో దేవత్వ మాపహా ॥ ఈశ్వరఉవాచ॥ యద్యర్చ యంతి దేవేశ మమ లింగం సముద్ధృతం। తదహం సంగ్రహిష్యామి లోకా నాం హిత కారణాదితి॥

శివగీతాస్వపి॥ అజ్ఞా విహీన భక్తి 4 శ్చ భూతి రుద్రాక్ష ధారణః। లింగినో యస్తు వా ద్వేష్టి। తె నైవ పాత్రాధి కారిణ॥ ఇతీశ్వరేణ రామ చంద్రం ప్రత్యుక్తం॥ తస్మా దుదాహృత పర్యా లోచనయా శ్రౌత బ్రాహ్మణోత్త మాధికారిక మేవ గురు శిష్య లక్షణ ప్రతి పాదక వచన శతే సాప్యుత్త మాధి కారిత్వం ప్రోచ్యతే॥

తథాహి। వాతులాగమే॥ ఉపదేశ విధిం తస్య కథయిష్యామి తచ్ఛృణు। ఏకోభవే దిహా చార్య శ్శివ భక్తి పరా యణః సద్గురు ప్రభ

1 యేనస 2 సేవా 3 ఏత 4 శ్చ

వాఖ్యాతా శ్శాంత శైవాగమ మార్గవిత్ । అనూచానః ప్రసన్నాత్మా శివ దీక్షాభి షేచతః । శివాగమజ్ఞో మతిమాన్ । శివపూజా పరాయణః । రుద్రాక్ష మాలాం బిభ్రచ్చ. త్రిపుండ్రాంకిత మస్తకః । విశుద్ధ దేహ[1]స్సులభః శివాచార సమన్వితః । వేద శాస్త్రార్థ తత్వజ్ఞో జ్ఞానవాన్ గురు రుచ్యతే ॥ గురుశ్చ గుణవాన్ ప్రాజ్ఞః పరమానంద భాసకః । తత్వవిచ్ఛివ సంయుక్తో ముక్తిదో నతు చాపరః । నిరపేక్షం మునిం శాంతం సర్వ్వేగం సమదర్శనం । గురుం తమేవ ప్రణమే న్నాపరం మతిమాన్ నరః ॥

గురుశ్చ స్వాశ్రమే శిష్యం వర్ష మేకం పరీక్షయేత్ ॥ ఇత్యాదినా గురుం ప్రతి శిష్య కృత లింగ ధారణ ప్రార్థనాదిక ముపవర్ణ్య ఋత్విగ్వరణ పురస్సరం వైదిక మంత్రైర్లింగ ధారణాది దీక్షా ప్రకారః ప్రతిపాదితః ॥

సిద్ధాంత శిఖామణౌ ॥ హేయోపాదేయ వస్తు స్వరూపం నిశ్చిత్య తతో వివేక సంపన్నో విరాగీ శుద్ధ మానసః । జిజ్ఞాసు స్సర్వసంసార దోష ధ్వంస కరం శివం । ఉపైతి లోక విఖ్యాతం లోభ మోహ వివర్జితం । ఆత్మ తంత్ర విచారజ్ఞం విముక్త విషయ భ్రమం సర్వ తంత్ర ప్రయోగజ్ఞం ధార్మికం సత్య వాదినం । శివ ధ్యాన పరం శాంతం శివ తత్వ వివేకినం । భస్మోద్ధూళిత సర్వాంగం భస్మ తత్వ వివేకినం । త్రిపుండ్ర ధారణోత్కృష్ట ధృత రుద్రాక్షమాలికం । లింగ ధారణ సంయుక్తం లింగ పూజా పరాయణం । లింగాంగ యోగ తత్వజ్ఞం నిరూఢాద్వయ వాసనం । లింగాంగ స్థల భేదజ్ఞం శ్రీగురుం శివవాదినం । సేవేత పరమాచార్యం శిష్యో భక్తి విభావితః ॥ ఇత్యాదినా లింగ ధారణ దీక్షా ప్రకార ఉపదర్శితః ॥

ఏవ మేవ చంద్రజ్ఞానాదౌ । శంకర సంహితాయాం ॥ నిత్యానిత్య విచారవా నిహపర త్రాపేక్షి తార్థా రతిః । శాంత్యాద్యంగ సము

[1] కులజః శైవశ్రో

న్వీత స్స్వచరితో మోక్షార్థి తౌత్సుక్యవాన్ । సత్యానంద పరప్రకాశ పరిపూర్ణాత్మాన బోధాన్వితం । కృత్యాకృత్య వివేకినం గురువరం శ్రేయసా న్నరో బుద్ధిమాన్ ॥ ఇత్యాది లింగ ధారణ ప్రతిపాదకాగమ పురాణాదిషు నిరూఢాద్వయ వాసనత్వ తత్వ విత్వ సంయుక్తత్వాది విశేషణ విశిష్ట గుర్వ స్యేపిసాధన చతుష్టయ సంపన్న శిష్యార్థి కారికత్వ ముక్తం ॥

స్కాందే ॥ తుర్యాశ్రమస్తు సన్యాసః । పంచమో లింగ ధారణం ॥ సర్వాశ్రమాతి రేకేణ భవే దత్యాశ్రమీ ద్విజః ॥ తస్మాల్లిగాంగ సంబంధి యోపి సోత్యాశ్రమీ భవేత్ ॥ ఇత్యాద వచనై స్సన్యాసాధికతా తుల్యతావా ప్రతిపాదితా॥

అత ఏవ సిద్ధాంత శిఖామణౌ॥ స్వమార్గాచార నిరతై [1]స్సహవాసం సమాచరేత్ ॥ తేషాం గృహేషు భుంజీత నేతరేషాం కదాచన। స్వమార్గా చార విముఖై ర్భక్తైః భిః ప్రాకృతాత్మభిః। ప్రేషితం సకలం ద్రవ్య మాత్మనీన మపి త్యజేత్ ॥ స్వమార్గాచార వర్తిభ్యః స్వజాతిభ్యః సదా ప్రతి। దద్యా త్తేభ్య స్స్వమా దద్యాత్ కన్యాకుల సముద్భవాం॥

ఇతి స్కాందే। లింగాంగ సంగిన శ్శుద్ధాః సదా శివపరిశ్రితాః। పూజయే దాదరేణైవ శ్రద్ధా భక్తి సమన్వితః। నాన్య దేహ ర్భుకా న్మర్త్యాన్ । సదా శివ బహిష్కృతాన్ ॥ ఇత్యాద్యనేక వచనేషు అలింగ ధారి స్పర్శ ముఖా వలోకన విరహా ద్యాచారః ప్రతిపాదితః । నచైత ద్వచనానుసారే ణోత్తమాధి కారిక మేవ। నపంచిత పామర సాధారణ్యం స్యాదితి వాచ్యం ॥ వీర శైవే త్రైవిధ్య ప్రోక్తత్వాత్ ॥

తథాహి ॥ బింబాగమే ॥ విశేషేణ వయే,జ్ఞానం శైవ స్సర్వేష్వ త్తమః । వీరశైవ స్సవిజ్ఞేయ స్తస్య భేదా స్త్రిధా మతాః ॥ సా

1 స్వమైస్సహవాసమా

మాన్య స జః ప్రథమో విశేషాఖ్యో ద్వితీయకః । నిరాధార స్తృతీయ స్స్యాత్తేషాం లక్షణ ముచ్యతే ॥ శివ హస్త స్వశిరసో 1ర్యోగో2శక్తి నిపాతనాత్ ॥ దీక్షా భేదే వ్యవస్థతమ । దీక్షయా భస్మధారణాత్ ॥ మూర్ధ్ని కంఠే భుజే హస్తే హృది నాభ్యాభ్యంతరే । సంస్కృత్య గురు దత్తస్య స్వేష్ట లింగస్య ధారణాదితి ॥ యథా కథంచి ల్లింగ ధారణ మాత్రం వీరశైవ సామాన్యం ॥

వేధా దీక్షా విశేషేణ శివ కుంభాంబు సేచనాత్ ॥ పాశ వ్యపోహనా త్తత్త్వ శోధనా దధ్వ శోధనాత్ । ప్రాణ లింగోదయా చ్చక్ర భేదనా చ్ఛివ భావతః । శివ గుర్వవినా భావా దన్య దస్య న వర్జనాత్ । షట్చక్రంచ షడంగంచ షడధ్వానం షడాననం । తత్త స్థానేషు విన్యస్య పంచ బ్రహ్మ న్యాసే త్తతః ॥ యోగమార్గేణ భావనయా షట్చక్ర భేదేన షడధ్వ శుద్ధించ కృత్వా ॥ కిమాతృకా న్యాసాదినా అంత ర్బహిశ్చ శరీరం శోధయిత్వా అనంతరం గురు దత్త లింగం మంత్రించ ధారయే దితి ప్రపంచిత ప్రకారస్తు వీరశైవ విశేషితః ॥

ఇదంచ ప్రకార ద్వయం సంసార పండిత పామర సాధారణం ॥ అత ఏవ సాంకాదే ॥ ఆపద్యపి దురంతాయాంగృహీ మాహేశ్వరో జనః । నస్వధర్మం త్యజే త్ప్రాజ్ఞః కాయేన మనసా గిరా । చోదనా లక్షణం ధర్మం శివే నాజ్ఞప్త మత్యజత్ । శంకరం పూజయే ద్యస్తు తస్మై శంభుః ప్రసీదతి ॥ ఇత్యాది వచనైః గృహస్థ మాహేశ్వరస్య కర్మ కర్తవ్యతా ప్రతిపాదితా ॥

తృతీయస్తు ప్రకారః । 4అసంసారి లింగధారి సన్యాస విషయః ॥ యథా సంసార సౌఖ్య సంత్యాగా చ్ఛివ సంలీన చిత్తతః । కులశీలార్థ జాత్యాది పాశాష్టక విమోచనాత్ ॥ కంథాది ముద్రావహనా చ్ఛివ తీర్థ పరిభ్రమాత్ ॥ నిజ భక్తేషు ముఖ్యానాం స్వప్రసాద ప్రభానతః । శివ యోగ సమాభ్యాసా న్నిరాధారో నిగద్యతే ।

1 త్యాగో 2 భక్తి 3 [illegible] 4 [illegible]

ఇత్యేవం శంకర సంహితాయాం ॥ లింగ ధారి సన్యాసి చిహ్న
దండ కమండల్వాది ధారణం సంసారి లింగ ధారి కర్తవ్య తత్వందన
తత్పూజా తద్భిక్షా ప్రదానాదికం చోపవర్ణ్య । లింగ రూపో మహా దే
వ స్సచ్చిదా నంద లక్షణః । అంగ రూపోహి జీవాత్మా । భవ భావ
నియంత్రితః । తత్పదే నోచ్యతే సద్భిః లింగ రూప స్సదా శివః। త్వం ప
దే నాంగ రూపోహి జీవ స్సంసారి లక్షణః । తత్వం పదార్థో లింగాం
గ రూపో న్యోన్య 1 విరుద్ధకః । ఉపాధి కృత వాచ్యార్థం త్యక్త్వా సచ్చి
త్సుఖాత్మకం । అస్యార్థ మవిరుద్ధ, యచ్ఛివస్త దితి యామతిః। సాసాబ
ధ ఇతి ప్రోక్తో । వేదాంతగమ వేదిభిః । మాయో పాధికో దేవో
లింగ రూప స్సదా శివః॥ సో విద్యోపాధికో భూత్వా భవత్యంగ స్వ
రూపభాక్। లీనం గచ్ఛతి యస్మిన్ సా మాయా దుర్ఘట కారిణీ త
ల్లింగ మితి సన్మాతం రూప్యతేపరమార్థికైః ॥ తస్మా దంగ స్వరూపో
సౌ జీవ స్సంసార వృత్తి భాక్ । లింగాంగ రూపయో యో సౌసం
యోగ శ్శివ జీవయోః । ఏకి స్వరూప సుదృఢ స్సుసంబంధ ఇతి స్మృ
తః ॥ తత్పదే నోచ్యతే లింగం త్వం పదేనాంగ మీరితం। అనయో రైక్య
భావోహి సంబంధోసి పదేనచ। శివ ఏవ భవే ల్లింగం ఆత్మై వాంగం
భ వేత్ఖలు । తయో శ్శివాత్మనో స్సమ్య గ్యోగ స్సంయోగ ఏవహి॥

ఇత్యాదినా వేదాంతాగమ రహస్య భూత జీవేశ్వర స్వరూప
విచార కర్తవ్యతాచ ప్రతిపాదితా ॥ ఏవం విచరతస్తస్య ప్రాణ లి
గాంగ సంగినః। విద్యా భార్యా సుత స్తోషో। క్షమాహి పరిచారకః॥
మాతా భక్తిః పితాచారః సత్యం నప్తా శమ స్సఖా । వైరాగ్యం సు
హృదాచార్యః । దమ శ్శ్రద్ధా స్వసాభుతా। దాసీ త్వహింసా దాసస్స్యా
దస్తేయః పరికీర్తితః । మైత్రా ద్యాస్తనయా ప్రోక్తాఃధర్మో స్నానపానం
మతం। జ్ఞానం దేహస్తథా క్షేత్రం విచార స్సర్వ గోచరః । దేశోపూ
తః స్సుగమ్యోయం ప్రాణ లింగాంగ సంగినః । ఏతా న్పరిగ్రహా న్స్వస్స

1 విరుద్ధ

గృహీతి శ్శుద్ధ మానసః। పరి పూర్ణ చిదా నంద శ్చరే ద్దుర్వీ మిమాం సదః॥

ఇతి గృహి లింగ ధారి వ్యతిరేకేణ 1 విరాగ్యా ద్వ్యతిరిక్తః ప్రోక్తః॥ ఏవ మేవ వాతూలాగమ మకుటాగ మాదిషు ప్రతిపాది2త మేతత్ప్ర3కార త్రితయం ద్రష్టవ్యం॥

అయ మేవ నిరాభారాఖ్య వీర శైవః నిగమాదిషు క్వచి న్నిరాభారి శబ్దేన క్వచి త్సన్యాసి యతి విరాగ్యాది శబ్దైః క్వచి చ్ఛివ యోగ్యాది చర లింగాది శబ్దైః చర నారాయణాది శబ్దైః స్మార్తమతి సన్యాసీన వ్యవహ్రియతే॥

సిద్ధాంత శిఖామణౌ॥ నానమన్యేత కుత్రాపి శివ యోగిన మాగతం। అవమానా ద్భవే త్తస్య దుర్గతిశ్చ నసంశయః॥ ఇత్యాదినా। అజంగమంతు యల్లింగం మృచ్ఛిలాది వినిర్మితం। తద్వరం జంగమం లింగం శివయోగీతు విస్మృతః। యేపశ్యంతి జగజ్జాలం స్వరూపంశివతి మాపతః। నిర్ధూత 4 మల సంస్పర్శా త్స్మృతా స్తే శివయోగిన ఇతి॥

తత్రైవ॥ జాసం త్యతిశయాద్యేతు శివం విశ్వ ప్రకాశకం ॥ స్వస్వ రూపతయా తేతు జంగమా ఇతి కీర్తితాః॥ ఇత్యయమేవ నిరాభారాఖ్య వీర శైవః॥

లింగంతు ద్వివిధం ప్రోక్తం స్థావరం జంగ మాత్మకం। ఇత్యత్రజంగమ శబ్ద ప్రయోగాత్। ఇదానీం జంగమ శబ్దాభిధేయత్వేన ప్రసిద్ధాఅవిరక్తాః శూద్రాః శివ యోగ్యాది శబ్దాభిధేయా ఇతి కేషాంచి ద్భ్రమో నిరస్తః॥

పూర్వోక్త వచన ప్రతిపాదితాగమ విచార పూర్వక మహావాక్యార్థ రూప లింగాంగ సంబంధ జ్ఞానా దావధికారా భావాత్।అనూచానప్రేషాది శబ్ద ప్రయోగాభావాత్। భావనాది వద్ద్వత్వాభి

1 వైరాగ్యగతి 2 ప్రకార 3 భావతః 4 మఖిలంపాపం స్మృతా

ధానా భావాత్। సామాన్య విశేష వీర శైవయోః బ్రాహ్మణాదిక
బ్రై రసాధారణ లింగైశ్చ బ్రాహ్మణ పరత్వేపిశ్చితే తదపేక్షయాత్మ
తీయ స్యాసంసారి నిరాభార స్యాపి బ్రాహ్మణపర!త్వస్యావశ్య కత్వాత్
తస్యైవ। తతో ప్రతిపాద్యత్వాచ్చ స్థావర శబ్ద సన్నిధి 2స్మృత జంగమ
శబ్ద స్యాన్వార్థ కత్వ 3స్ఫురణాచ్చ జంగమ శబ్దస్య సర్వత్రాపి యోగ
పురస్కారేణైవ ప్రవర్తితత్వాచ్చ। తద్వరం జాగమం లింగ మిత్యత్ర
జంగమో లింగమితి ప్రయోగాశ త్తేశ్చ తస్మా 4దవ్యుత్పన్న భ్రమ నిబ
ధన ముల్లంఘ్య పరిహార్య మితి యతిక్రించి దేతత్॥

పరంతు। తత్ర దుక్త లక్షణ లక్షితస్య బ్రాహ్మణ స్యైవ లింగ
ధారిణః లింగ వత్పూజ్యత్వ ప్రదర్శనాయ సాక్షా చ్ఛివ శబ్దేన చరలిం
గ శబ్దేన జంగమ శబ్దేన వ్యవహృతస్య పూజాదికం కర్తవ్యం॥

ఆధునిక జంగమానాంతు జంగమ లింగత్వా ద్యభిమానః॥ స్మ
ర్త మతే జటాధారి శూద్రాణాం పరమ హంస త్వాభిమాన వత్। శ్రు
5 తి ప్రతి పాదిత పరమ హంసాది శబ్ద ప్రతి పాద్య త్వాభి మాన వ
చ్చోపప పద్య తే॥

లింగధారి శూద్రాణాం ఆధిక్య ప్రతిపాదక వచనాని స్వజాత్య
పేక్షయా యోజనీయాని॥ తథాచ। సంసార కర్మ త్యాగాది ప్రతి పా
దక వచనాని నిరాభార విషయాణి॥ అధికారి విశేష దీక్షా విశేష ప్ర
తి పాదక వచనాని వీర శైవ విశేష విషయాణి॥ ఇత రాణి సామాన్య
వీర శైవ విషయాణి॥ సర్వం 6 సామంజ స్యాత్॥

సకల పండిత పామర సాధారణ మేవ శాస్త్రం॥ స7తథా సతి ని
రాభారస్యైవ అత్యా శ్రమత్వం। ఇతరయో ర్నాన్యాదితి వాచ్యం। బ్ర
హ్మచారి గృహస్థోవా వానప్రస్థో యతిస్తువా యస్తు లింగాంగ సంబంధీ
సఏవాత్యాశ్రమీ భవేత్॥

1 త్వావశ్య 2 స్మృతే, 3 స్ఫురణోచ్చరణ జంగ 4 దపిశ్వేంస్ర భమ నిబంధన మశక్యం జం
గమ శబ్దఃపర హార్య పరిహార్యమితి । 5 శ్రు 6 సామంజస్య 7 ఇతి

ఇతి స్కాందాది వచనై బ్రహ్మచర్యాది యుక్తస్యాపి అత్యాశ్రమిత్వ కథ నాత్। ఏతేన బాల్య ఏవ లింగ ధారణం కర్తవ్య మితి నియమః॥

బ్రాహ్మ ణాధికారికత్వం జీవేశా భేదః। కర్మ కర్తృవ్యతాచ నేత్యాది శంకా నిరాకృతా। యత స్తుశో వివేక సంపన్న ఇత్యాది పూర్వోదాహృత వచన సందర్భేణ తద్విషయీ తార్థస్య స్పష్టముక్తత్వాత్॥

అతఏవైతదపి నిరస్తం॥ అలింగ ధారిణోపి శివ దీక్షా గురుత్వమితి యతః పూర్వోదాహృత వచనేషు లింగ ధారణ సంయుక్త తత్త్వవిచ్ఛివ సంయుక్త త్వాదివి విశేషణ విశిష్టస్యై వగురుత్వాభి3ధానాత్॥

య4త్రాపి కారణా5ద్యాగ మేషు ఆచార్య లక్షణ నిరూప ణావసరే లింగ 6 ధారిత్వాది విశేషణ స్యానుక్తత్వేపి అనుక్త మన్యతో గ్రాహ్య మితి గుణోప సంహారోక్త న్యాయేన ఆచార్య లక్షణైక్యే సిద్ధే లింగ ధారిత్వాది విశేషణ స్యాప్యావశ్యక7త్వేన। గురుం తమేవ ప్రణమే న్నాపరం మతిమా న్నరః॥

ఇత్యాది వాతులాగమ చంద్ర జ్ఞానాగ మాదా అన్యస్య గురుత్వేన స్వీకారే నిషేధా చ్చ॥ తస్మాత్। శివ సంస్కారిణాం చైవ। జ్ఞాన ధర్మ వతాం సతాం। అష్టా వింశతి భేదేన ప్రోక్తం శైవ మితి స్మృతం। కామికం యోగజం చింత్యం కారణ మిత్యష్టా వింశతి రాగమాః॥ ఇత్యాగమేషు వేదేషు వేదాంతేషు నిషత్సుచ ధర్మస్తు శాశ్వతః ప్రోక్తో ముఖ్యో మాహేశ్వరో మహా నితి। పిర తంత్ర ప్రోక్తేషు ఏవ మేవ కారణా ద్యాగమ పరిగణి తేషు। అష్టా దశ పురాణానాం కర్తా సత్యవతీ సుతః। కామికా ద్యాగమానాంతు యథా దేవో మహేశ్వర ఇతి॥

---

1 ర్భేణాతి 2 త్వా(దితి) 3 మానాత్ 4 త్రా 5 కతిపయేషు కార ణాది పూర్వాగమే 6 ధారణాది 7 త్వాత్

సిద్ధంహి మయా పూర్వం వ్రతం పాశుపతం శుభం గుహ్యా ద్గుహ్యతమం సూక్ష్మం వేద సారం విముక్తయే । ఏష పాశుపతో యోగ స్సేవనీయో ముముక్షుభిః । ఇతి । సూత సంహితాయాం కూర్మపురాణవాయవీయసం1హితాసంభాతేషు బహుశిష్ట 2ముతేషుతథా శంకర సంహిత పద్మ పురాణ వామన పురాణ భవిష్యోత్తర పురాణ గౌతమ స్మృతి మనుస్మృతి శాతాతప స్మృత్యాదిషుచ నీలకంఠాచార్య మాయిదేవాచార్య కాళహస్తిదీక్షిత హరదత్త శాంభవానంద బ్రహ్మవిద్యాధ్వర్య అప్పయదీక్షిత జ్యోతిర్నాథ ఘంటానాథ సోమనాథాద్యుదాహృత వచనేషు బ్రాహ్మణో త్తమస్య లింగ ధారణ ప్రతిపాదనాత్ ॥

తథా కరణస్య వేద ప్రోక్తత్వ ప్రతిపాదనాత్ । తథా పూర్వ ముదాహృత త్వాచ్ఛతాదృశ బహు వచన సందర్భాను సారేణ ఆచారత్రిమంత్రేణ మంగళ కర్తవ్య 4 తా ప్రతిపాదక శ్రుతి రివ తత్త దేశైక స్మృతి వచనేన తత్త దాచారక శ్రుతి రివ లింగ ధారణ ప్రతిపాదికాకాచన శ్రుతి రనుమేయా। అనుమిత శ్రుత్యపేక్షయా పురాతన మహాశైవాగ్ర్యవాహృత శ్రుతి వాక్యానా మేవ లింగధారణే తాత్పర్య మంగీకరణీయం॥

వస్తుతస్తు లింగధారణ ఏవ పూర్వపక్షో దాహృత శ్రుతీనాం సుముఖత్వం॥ నను చోక్తం॥ సర్వ లింగస్థు స్థాపయతి పాణి మంత్రం పవిత్ర మితి। శ్రుతౌ లింగ ధారణ విధిత్వంనసంభవ తీతి చేత్ నస్థాపయతీతి అకరణే ప్రత్యవాయ ప్రతి పాదక వచస బాహుళ్యాచ్చ నియమ విధి త్వాంగీకారాత్ ॥

ననుచోక్తం। కర్తవ్యాకర్తవ్యతయో రేకదాఅప్రాప్తత్వేన ఇతరనివృత్తి రూపో నియమో నసంభవతీతి చేన్న। సహకా 7ర్యాంతర విధిః పక్షేణ ప్రాప్తీ యాంతద్వ్యతో వి రిధ్యా దత్యధికరణే యస్మిన్ పక్షే భేద

1 హితేషు 2 బహువ 3 మా 4 తాదర దకతా6 త నియ7 ర్యాద్యత8 ద్యాదివదత్ర్య

దర్శన ప్రాబల్యాత్ ॥ మననం ప్రాప్నోతీతి నిది ధ్యాసనే ప్రవృత్తిర్నస్యా దితి పాక్షిక ప్రాప్తి మాత్రేణ నియమవిధే 1రభ్యుపగతతయా తన్యా యేన కర్తవ్యతా కర్తవ్యతయో రేకదా అప్రాప్తత్వేపి యస్మిన్ పక్షే కర్తవ్యతా నాస్తి । తథా అకర్తవ్యతాయ 2 ప్రాప్తత్వేన తన్నివృత్తేః కగణీయత్వేన నియమ విధే స్సంభవాత్ ॥

యద్వా ॥ ఇతర నివృత్తి ఫలక పరి సంఖ్యా విధిర్వాస్తు । ఇతి నకించి దనుపపన్నం యత్తూక్తం । పాణి మంత్ర మిత్యత్ర సాపేక్షత్వేన 3 సమా సానుపపత్తిరితి తత్తుచ్ఛం మననా త్రాయత ఇతి మంత్రం పాణౌ మంత్రం పాణి మంత్రం ఇతి సమాసస్య అకృతత్వాత్ । పరంతు పాణౌ మననం పాణి మననం పాణి మననా త్త్రాయత ఇతి పాణి మంత్రమితి 4 వృత్తి ద్వయ స్వీకారే సాపేక్షత్వేన సమాసానుప పత్త్యభావాత్ ॥

యద ప్యుక్తం । విద్యారణ్యా ద్యవ్యాఖ్యాతత్వేన శ్రుతిత్వే వివాద ఇతి నస్పష్టార్థ త్వాదినా తదా వ్యాఖ్యాతత్వాత్ ॥ తదవ్యాఖ్యాతత్వ మాత్రేణ శ్రుతిత్వే బహు వైదిక సమ్మతత్వాత్ ॥ శ్రుతిత్వ వ్యవహార విరోధాపత్తేః ॥

అన్యథా । ఏత త్ప్రతిపాదిత లింగ స్థాపన పూజాదిక మపి శ్రౌతం నస్యాత్ । ఇష్టాపత్తౌ ॥ స్థాపనా నర్హత్వేన ఉదాహృత శ్రుతి పూర్వక భవ త్సిద్ధాంత గ్రంథ విరోధాపత్తేః ॥

యద ప్యుక్తందేవ ధారణో భూయాస మితి శ్రుతౌ । దేవేతి పద చ్ఛేద ఇతి తన్న శ్రుతి వాసనా శ్రుతి కల్పనా ప్రసంగ భయేన తత్సన్నిభ శబ్దైనైవ దేవ శబ్దేన ధారణ శబ్ద స్యాన్వయాత్ ॥

యుదప్యుక్తం । ౨యం మే హస్తో భగవానితి శ్రుతౌ హస్త ఇతి ఏక వచన స్వారస్యేన శివపూజా సమయే శివాభి మర్శన దక్షిణహస్త ప్రాశస్త్య పరమితి తన్న ఇత్యధి కరణ న్యాయేన ఉ6ద్దేశ గతైకత్వ

1 రపీఅవి 2 య్యాప్యాప్య (యాఅపా) 3 మనసా 4 త్రిన్య 5 త్వా 6 ద్దేశ

స్య వివక్షితత్వాత్॥

అన్యథా ఏక పురుష హస్తస్య శివాభి మర్శనత్వేన సర్వేషా మపి పూజాధి 1 కరణం నస్యాత్॥ యదప్యుక్తం అభిమర్శన ఇత్యత్ర అభిముఖ్యేన స్పృశతీ త్యర్థ ఇతి తన్న॥ శివాభి మర్శ ఇత్యత్రాభిశబ్దస్యాభి ముఖ్యార్థ కత్వే అభిప్రతి అభిముఖ్యేతి సూత్రేణ సమాసే అభిశబ్దస్య పూర్వ నిపాతాపత్తేః॥

కించ కైముత్తిక న్యాయేన వామహస్త దక్షిణ హస్త శరీరస్య సర్వస్యాపి శివార్థకత్వేన ప్రాశస్త్య మితి పూర్వ పక్షే ప్రోక్తం। వామ హస్తో నిషిద్ధ స్థల మితితు శంకా పూర్వ పక్షఏవ శతధా ఖండితా। వామ హస్తస్య పూజాధికర2ణత్వేన ఏక హస్త కృత పూజా నిరర్థికా స్యాత్॥ ఇతి యదుక్తం। తత్తుచ్ఛ॥ ఋక్ష్యాభ తర్పణ పర మేశ్వర గంధ లేపనాదా। ఏక హస్తస్య ప్రాశస్త్యాత్॥ యథా కథంచి దితర హస్త స్యాప యోగిత్వ కథనే అస్మాకం సుతరాం పూజాది కరణత్వే 3 నోపయోగిత్వ మేవే తియత్కించి దేతత్॥

శౌచాచమనాది కాలే ధారణీయ మితి శ్రుత్యనుక్తత్వేపి పవిత్ర మితి విశేషణ సామర్థ్య సిద్ధ సార్వ కాలీన పవిత్రతా ప్రతిపాదక వచన శతానుసారేణైవ తత్కాలీన సాధారణ ధారణస్య సిద్ధత్వాత్॥ ఇదానీం లింగస్పర్శాభావ ప్రతిపాదక వచనానాం శృతిణ లింగ విషయవ్యతి రిక్త విషయత్వేన మధృత లింగ విషయత్వేన విశేష వచనానుసారేణోత్సర్గాప వాద న్యాయేన లింగస్య శౌచాచమనాది కాలే స్పృశుచిత్వా భావకస్య పూర్వ పక్ష ఏవ శతధా సమర్థితత్వాత్॥

యదప్యుక్తం। సాక్షా ల్లింగ సంబంధా భావేన యథా కథంచిత్సరః పరా లింగ సంబంధః సర్వేషా 4 మివసిద్ధఇతి తన్న॥ హిరణ్యావృత కర్ణ కంఠ ధృత రుద్రాక్ష ధారణ వత్॥ లింగ తదాశ్రయ సంబంధస్య వివక్షి తత్వాత్॥

1 కార్య.స్యాత్ 2 త్వేన 3 త్వే 4 మపిశిష్ట

అత ఏవ । త్రిపుండ్రం యే వినిందంతి నిందంతి శివ మేవ తే। ధారయంతితు యేభక్త్యా ధారయంతి తమేవ తే। ఇతి । క్షరం ప్రధాన మమృతాక్షరం హరః క్షరాత్మనే విశతి దేవ ఏకః । తస్యాభి ధ్యానాద్యోజనా త్తత్త్వభావా ద్భూయ శ్చాంతే విశ్వ మాయా నివృత్తిః ॥ ఇతి । పవిత్రంతే వితతం బ్రహ్మ ణస్పతే ప్రభు ర్గాత్రాణి పర్యేషి విశ్వతః ఇతి॥ యా తే రుద్ర శివా తనూ రఘోరా పాప కాశినీ। ఇతి। జాబాలోపనిష త్శ్వేతాశ్వత రోపనిష ద్ఋగ్వేద యజు ర్వేదాది వాక్యానాం పూర్వోక్త ప్రకారేణ లింగ ధారణే తాత్పర్యమంగీ కరణీయం।విద్యారణ్యా ద్యుక్తిషు మహా శైవా ద్యుక్తి ప్రతిబంధ్యాసమాధే యత్వాత్ ।

వస్తుతస్తు । సిద్ధాంత శిఖామణౌ ॥ ఋగిత్యాహ పవిత్రం తే వితతం బ్రహ్మణస్పతే । తస్మా త్పవిత్రం తల్లింగం ధార్యం శైవ మనామయం । అఘోరా పాప కాశీతి యా తే రుద్ర శివా తనూః । యజుషా గీయతే । యస్మా త్తస్మా చ్ఛైవోఘ వర్జితః ॥ ఇత్యాదినా శ్లోకః ॥ యో లింగ ధారి నియతాంత రాత్మా । నిత్య శ్శివా రాధన బద్ధ చిత్తః । సధారయే త్సర్వ మలాప హృత్యై భస్మా మలం చారు యథా ప్రయోగం ॥ ఇత్యాదినాఅగస్త్యం ప్రతి రేణుకేన పూర్వోక్త శ్రుతి ద్వయస్య లింగ ధారణ పరత్వేన వ్యాఖ్యా 1 నాత్ । నిరాతంక మేవ లింగ ధారణ తాత్పర్యం ॥

విద్యారణ్యా ద్యుక్త్యపేక్షయా మహర్షి ప్రోక్తత్వక సర్వజ్ఞ రేణుక వ్యాఖ్యానాను సారేణైవ అర్థ స్వీకారస్య యుక్తత్వాత్ ॥ విద్యారణ్యాదీనా మపి హరికేనా యేత్యాదా వన్యథా ర్థ ప్రతీతి రితి గాథా వర్ణనాచ్చ ప్రకరణాది విరోధా భావాచ్చ ఏత దుపబృంహక వచన ద్వయం తప్త ముద్రాది విద్రావణాఖ్య గ్రంథే భట్టోజీ దీక్షితాది సనాతనై రప్యుదా హృతం ॥

యదప్యుక్తం ॥ నిషేధ వచన సత్త్వేన లింగ ధారణ స్యానహ

1 తత్వాత్

తత్వాచ్ఛ్రుతీనాం తత్ర తాత్పర్యం నాస్తీతి వదతి తుచ్ఛః ॥ తథాహి । కిం నిషేధ మాత్ర వచన సత్వేన లింగ ధారణ్యాత్త మాధకారి నిరూపక వచనానాం 1 అప్రామాణ్యం ॥

ఉత తేషాం 2 మనన్యథా సిద్ధత్వేన వా నాద్యః । తథా సత్యాశ్రమ భేదేన వర్ణ భేదేన యుగ భేదేన శాఖా భేదేన దేశ భేదేన కాల భేదేన పురుష భేదేన వస్తు భేదేన సామాన్య విశేషా ద్యనుసారేణ వ్యవస్థిత మపి పరస్పర విరుధ్యమాన సర్వ శాస్త్రం సశ్రుతి స్మృతి సేతి హాస పురాణాగమం బహ్వప్రమాణం ప్రసజ్యేత॥

తథాహి । సామాన్యతః శిఖా యజ్ఞోపవీత గాయత్రీ పరిత్యాగే పాతిత్య ప్రతిపాదక వచనానాం। విశిష్యచ ఆపస్తంబాది కృత సన్యాస నిషేధకానాం। సామాన్యతో హింసా విని షేధ ప్రతి పాదకానాం। యతి యాగాది విషయత్వేన అనిషిద్ధానా మపి వాక్యానాం। సత్వాత్। తథా కృషి పాశు పాల్య వాణిజ్యాది నిషేధకానాం కలి యుగ బ్రాహ్మణా ద్యవిషయ కానాం। ఏక హస్త కృత తర్పణాది నిషేధకానాం। యజుశ్శాఖా తర్పణాద్య విషయకానాం। ఋక్శాఖా తర్పణాది విషయ కారిణాం। అపరాహ్న వ్యాప్యామావాస్యాతి క్రమణదోష ప్రతిపాదకానాం పశ్చిమ శాఖాద్యవిషయ కారిణాం। మాతుల కన్యా పరిణ యాది నిషేధకానాం। ఆంధ్ర దేశా ద్యవిషయ కారాణాం। శివ భక్తి విభూతి రుద్రాక్ష ధారణ నిషేధకానాం। విష్ణు పూజా విష్ణు భక్తి నిషేధకానాం వచనానాం సత్వేన సర్వ శాస్త్రమప్రామాణ్యమేవ స్యాత్ ॥

తథాచ బాద్ధ ఏవ ప్రచ్ఛన్న రూపేణావ తీర్య సర్వ శాస్త్రస్యాప్రామాణ్యం వక్తుం ప్రవృత్తోపి కించి చ్ఛాస్త్రస్యాప్రామాణ్యం వదతీతి సర్వై వైదికై ర్బహిష్కార్యః॥

న ద్వితీయః॥ ఉదితాను దిత హోమ స్థల ఇవ। నహి నిందాన్యాయేన తత్త త్స్మృత్యాది ప్రకృత లింగధార 3 ణాని నిషిద్ధ వచనా

1 ప్రామాణ్య. 2 అన్యథా 3 ణనిషి

నాం అగ్నిహోత్రాది కర్మ స్తుతి పరత్వేవ అన్యథా సిద్ధత్వాత్।
తథాహి। అగ్నిహోత్రాది కర్మావశ్యకతాం ప్రతిపాదయ ద్భిః తత్తచ్ఛ్రుతిం కర్మద్భిః స్మృతి కారాదిభిః। తన్నిందా పురస్సరం. కర్మాభిముఖ్యం ప్రతిపాదితం॥

ఏవం లింగ ధారణా వశ్యకతాం నిరూప యిష్యద్భిః శ్రీవాది 1 పురాణ కారాదిభిః అలింగ ధారి ముఖావలోకనే 2 సూర్యావలోకనాది ప్రాయశ్చిత్తాది పురస్సరం। భవి స్పర్శ రాహిత్య ప్రతిపాదక పురస్సరం। అలింగ ధారణాదినిందా కృతా।తథా చోభయత్రాపి నిందా యాం తాత్పర్యం. నాస్త్యేవ॥ కింతు స్తుతా వేవ। అవశ్యమేవం వ్యవస్థా ఆశ్రణీయా॥

అన్యథా॥ విష్ణు పురాణా దిషు శివనిందా శివాప కర్ష.శివ పూజా విభూతి రుద్రాక్ష ధారణ నిషేధ ప్రతిపాదకానాం శివ పురాణాదిషు 3 విష్ణో శ్శివేన సామ్యంతు యోవదే త్సోంత్యజో ధృవః। తస్య పాపాని నశ్యంతి శివ రాత్రి ప్రజాగరాత్॥ 4 ఇత్యాదినా విష్ణ్వప కర్ష విష్ణుపూజా నిందా ప్రతిపాదకానాం స్మృతిష్వ ప్యాపస్తంబాది కృతసన్యాస కృత నిషేధక వచనానాం గార్హస్థ్య ప్రశంసా సమయే సన్యాసః కస్యాప్యుపకారో నభవతి॥ గాయత్రీ శిఖా పరిత్యాగేన పాతిత్యసంపాదకః తద్వతః ॥ ఇహ లోకేపి దుఃఖ మేవ పరలోకేపి దుఃఖ మేవఇత్యనేక ప్రకారాణాంకా కథా స్యాత్ ॥ ఇద మేవ వ్యవస్థాపితం చోక్తన్యాయాను సారేణోదాహృత స్థలే పూర్వైస్స్మార్తైశ్చ మాహాత్మ్యైశ్చ తత్త చ్చోక్త న్యాయేన నిందాయాం తాత్పర్యాభావాత్॥

లింగ ధారణం ఉత్తమాధి కారికం శ్రేష్ఠ మేవ। నచైవం శ్రుత్యాగ మాచారాధి కారి వ్యవస్థాభావ ప్రసంగః॥ తత్త దాచార ని

1 భిః పురాణాదిభిః 2 శివా 3 యస్తు శివేన విష్ణో స్సామ్యం వదతి సోంత్యజో నాంత్యజః। తేషాం 4 ఇత్యాదిష్వ పురాణాది పతితానాం

రూపణ స్థల ఏవ। యత్ర శాస్త్రీయాదృశమధికారిణం పురస్కృత్య యాదృశాచారః ప్రతిపాద్య తేతత్ర¹ తాదృశాచారస్తాదృశాధికారికః ఏవం చ శివ భక్తానూచాన బ్రాహ్మణోత్తమం విషయీకృత్య వైదిక మంత్రైః ల్లింగ ధారణ దీక్షాది శ్రుత్యుక్త కర్మాది ప్రతిపాదనాత్.।

శివభక్త్యాది విశేషణ విశిష్టః। శివాగమే వేదోక్తాచారేధికారీ। విష్ణు భక్త్యాది విశేషణ విశిష్టః। తత్త ద్వ్యవస్థాపితాచారేధికారీ ఉభయ హీనోర్థత్వ సమర్థత్వ విద్వత్త్వాది విశిష్టః। శ్రౌత స్మార్త కర్మణ్యధికారీ శక్త్యాది భేదేన శ్రౌత స్మార్తయోః ఇవ విరక్త్యాది భేదేన చతుర్విధ సన్న్యాసేష్వివ భక్త్యాది భేదేన పీఠ మధ్యే లింగ పూజా శివ దీక్షా లింగ ధారణాది శైవాచారేషు అవాంతర భేదా ద్రష్టవ్యాః।

సన్న్యాసే విరక్తి రివ శైవాచారే భక్తి రధికారి తావచ్ఛేదికా। పరమహంస సన్న్యాసే విరక్తి విశేష ఇవ లింగ ధారణే భక్తి విశేషో ధికారితావచ్ఛేదకః॥ వామ శాక్తే యోచ్ఛిష్ట గాణాపత్యాదౌ తత్తత్కామనావా నధికారీ తు ముముక్షుః తథా ప్రతిపాదనాత్॥

నచ। జ్యోతిష్టోమేన స్వర్గ కామో యజేతేత్యాదౌ తత్తత్కామేన తత్రాధికారీ స్యాత్ । నతు ముముక్షు రితి వాచ్యం। శ్రుతిః। ధర్మేణ పాప మపనుదతి తమేతం వేదాను వచనేన బ్రాహ్మణా వివిదిషంతి యజ్ఞేన దానేన తపసా నాశకేన క్షేమేణ ఇత్యాది శ్రుతి వాక్యై రుభయత్రా ప్యధికారి సిద్ధ్యమాత్ ॥

నచ ద్విజాన్ పురస్కృత్య కర్మాధి నిషేధా ల్లింగ ధారణ నిషేధేపి ద్విజాధికార స్స్యాదితి వాచ్యం। పూర్వోక్త న్యాయేన నిషేధ వచనానాం తత్ర తాత్పర్యా భావాత్ ॥ తథాచ నియమే తాత్పర్యేనేతి యాదృశ కర్తాచారో విశేషనీయః। ఇయాంస్తు విశేషః।

లింగ ధారణాది పురాణాగమాచారే కాశ్యాది తీర్థ యాత్రా ఘావివ పండిత పామర ⁴నీచానీచ సాధారణ్యేన భక్తమాత్ర స్యైవా

---

1 తదా 2 [illegible] 3 [illegible] 4 [illegible]

ధికారిత్వం। శ్రౌత స్మార్తాచార మాత్రేతు అర్థిత్వాది విశిష్ట ద్విజ విశేష స్యాధికారిత్వం॥ ఉభయ విశేషణ విశిష్ట స్యోభయత్రా ప్యధికారిత్వం॥

కర్మ శోధితాంతః కరణ సాధ్య శివ భక్తి యుక్తో లింగ ధారి ద్విజోత్తమః। శ్రుతి స్మృత్యాగమాచారవాన్ సర్వాపేక్షయా అధికః। అధికాచారవత్వాత్॥

1 యస్తు ద్విజో భక్తి యుక్తో లింగ ధారీ స్వాగమోక్తాచారవాన్ శ్రుత్యాది కర్మకర్త్రపేక్షయా నాధికః॥ యస్తు తాదృశో ప్యధికార్యపి శ్రౌతాది కర్మ నకరోతి। సః తదపేక్షయా న్యూన ఇతి ఏవం వ్యవస్థా కల్పనే శంకర సంహితా వచనాని పూర్వోదాహృత వచనాన్యపి మూలం॥

యద్యపి। తత్ర తత్ర తత్తత్కర్మ ప్రతిపాదక స్థలే తత్తదాధిక్య మర్థవాద రూపేణ ప్రవృత్తం తథాప్యనన్యథా సిద్ధాధిక్య ప్రతిపాదక వచనై ర్యుక్తిభిశ్చ శ్రౌత స్మార్తాచార వల్లింగ ధారిణః సర్వాధిక్యం ప్రతీయతే।

తత్త్వతః మీమాంస్యగో వేదః అత ఏవ మహిమ్న స్తవే। త్రయీసాంఖ్య మితి। సామాన్యతః। ఋజు కుటిల మార్గత్వ ముక్త్వా అంతే పశుపతే స్సర్వ మతస్థ గమ్యత్వం ప్రతిపాదితః॥

ఏవంచ పూర్వోక్త విశేషణ విశిష్టాధికారి భేదేన సర్వశాస్త్ర ప్రమాణ మేవ। నచ బౌద్ధ శాస్త్రస్యాపి మోక్షార్థత్వేన ప్రామాణ్య ప్రసంగః॥ సమూల మతే ష్వేక్త నియమాత్॥ నిర్మూల తురుష్కాది మతానాం ప్రామాణ్యా నంగీకారాత్॥ యద్వా యస్మిన్ 3 శాస్త్రే వేద ప్రామాణ్యం బహు స్థలే వేద సంవాద శ్చాస్తి। తచ్ఛాస్త్ర స్య ప్రామాణ్యాంగీకారాత్। 4 అస్మిన్ శైవ శాస్త్రే శివ పూజా శివో పాసనాదనాం శివ తత్త్వ ప్రతి పాదనాత్। వేద సార మయత్వం వై

1 ద్విజస్తు 2 ష్వుక్తా 3 వేద 4 యస్మిన్ వీరశైవ 5 తత్త్వాది

ష్ణవాఅపిస్వాభి ప్రేతార్థాను సారేణ 1 వేదాంతానాం తాత్పర్యాం వర్ణయంతీతి సం 2 పాదయతి బౌద్ధ శాస్త్ర వైలక్షణ్యాం ॥

అత ఏవ బౌద్ధ శాస్త్ర నిషేధ వచనానాం సురా పానాది నిషేధకానా మివ నిషేధ ఏవ తాత్పర్యం॥ యత్ర ఉభయత్రాపి విధిను భయత్రాపి నిందా తత్రైవ నహి నిందా న్యాయాను సరణాత్ । తస్మాద్వ్యతిక్రంచి న్యాయాను సారేణ శాస్త్రస్య పరస్పర విరోధితాను పపత్త్యాపర స్పర విరోధిత్వే నాప్రామాణ్య వ్యాది బౌద్ధ చైతన్యః స్యాదేతత్ యదిసామాన్య తో నిషేధ వచనాని స్యుః॥

కింతు సూత సంహితాదిష్వేవ హీనాధి కారిక త్వేన వ్యవస్థాకృతా॥తథాహి॥శ్రుతి పథ గళితానాం తంత్ర మార్గే నివేశ ఇత్యాదినోక్త్యా శివాగమోక్తా శ్రమ నిష్ఠ మానవాః । త్రిపుండ్ర 3 లింగంచనదైవ ధారయేత్ ॥

ఇత్యాదినా తాదృశేన తద్ధారణం కర్తవ్యం ॥ ఏవం విష్ణ్వాగమోక్తాశ్రమ నిష్ఠ మానవాదిభి రిత్యానేన శంఖ చక్ర ఊర్ధ్వ పుండ్రాది ధారణం కర్తవ్య మిత్యుక్తం । ఏవమేవాన్యత్రాపి వ్యవస్థా కృతా॥

తతశ్చ లింగ ధారణం కథం । ద్విజ బంధు విషయ మితి చేన్న సత్య ముక్తం తథాపి । తత్తథా సంగచ్ఛేత యది లింగ ధారణ నిరూపణ స్థలే ఉత్తమాధి కారి తత్కర్తవ్యత్వేన వ్యవస్థాపిత తత్త్ర చ్ఛ్రౌతాది కర్మ4పి ననిరూప్యేత ॥ ఏవమపి తన్నిరూపక వచనానాం ఏత ద్వ్యవస్థాయాం బాధ ఏవాశ్రయేత ॥

తథా । బ్రాహ్మణో కుల జోవిద్వాన్ భస్మ ధారీ భవే ద్యది । వర్జయే త్తాదృశం దేశం మద్యోచ్ఛిష్ట ఘటం యథా ॥ ధూపాగ్నిం దీప తైలంచ భస్మ చాస్థి రజస్వలాం । ఏతాని బ్రాహ్మణ స్స్పృష్ట్వా సవాసా జల మావిశేత్ ॥ ఇత్యాది పద్మ పురాణ శంఖ స్మృతి నిషేధ వచనై స్తదేత త్పాశుపతం వ్రతం । తచ్చాప్యభవం వశితా ॥ ఇత్యాది

1 వేద 2 సంవా 3 లింగేతు 4 దినిరూప్యేత

జాబాలోప నిష త్కాలాగ్ని రుద్రోప నిషత్కృత వ్యవస్థయా చపాశు ప1తాంగ మేవ స్యాత్॥ సర్వ బ్రాహ్మణాధి కారికం నస్యాత్॥ స్వర్ణస్తేయం బ్రహ్మ హత్యాంచ కృత్వాభస్మ ధనో్న భస్మ శయ్యా శయాన ఇత్యాది శాతాతప స్మృతి వచనైః ప్రాయశ్చి త్తాగం ఉద్ధార 2 ణా స్యాత్॥

ఏవం గోపీ మలిన ధారీతు శివ, స్మృశతియో ద్విజః। సస్త్రీకవింశతి కుల స్సోనరయం నరకం వ్రజేత్॥ ఊర్ధ్వ పుండ్రం మృదా కుర్యాల్లీలయాపి కదాచన। తగా కారేణ శస్త్రేణ పీడ్య తేయమకింకరైః॥ త్రిపుండ్రం సుర విప్రాణాం వర్తులం నృప వైశ్యయోః। అర్థ చంద్రంతు శూద్రాణా మన్యేషా మూర్ధ్వ పుండ్రకం॥ ఇత్యాది విస్తర భయాన్న లిఖితం॥

లిఖితైః వ్యవస్థాపకైః గారుడ పురాణ స్మృత్యాది శతశ వచనై రూర్ధ్వ పుండ్రాది ధారణం అత్యంత నికృష్ట జాతి విషయ మేవ స్యాత్

ద్విజానాం శివో దేవతా క్షత్రియాణాం విష్ణుర్దేవ తేత్యాదినా వ్యవస్థాపకై రనేక పురాణ శతశ వచనై ర్విష్ణు బ్రాహ్మణ పూజానస్యాత్॥ యది సర్వాధి కారికత్వ ప్రతిపాదక వచనానా మపి ప్రతా ద్యం గత్వ వ్యవస్థాపక వచనానాం అన్యథా ప్యుపపత్తి, రితి బ్రూషే। ప్రకృతేపి తుల్యం దీయతాం దృష్టిః॥వస్తు తస్తు కాశ్యాది తీర్థ యాత్రా దా విష లింగ పూజా లింగ ధారణా దావపిచతుర్వర్ణాధి కారికత్వ ప్రతిపాదనాత్॥ శ్రుతిపథ గళితానా మపి తత్రాధి కారః తాదృశై రపిఆగమా చారేణ తారణో పాయః కర్తవ్య ఇతి ప్రతిపాదితం॥

ఏతావతా శ్రౌతై రాచరణీయః। కథం నస్యాత్॥4కిం బ్రహ్మహత్యా కర్తృభిః కాశీ గంతవ్యే త్యుక్తే తదకర్తృభి రగంతవ్యా భవతి॥ ఉభయ విధ వచనాను సారే ణోభయో రపి అధికారిత్వం॥

1 తమేవ 2ణ మేవన 3 వివ 4 సహి

అన్యథా తథాచారత్వేన కీర్తిత త్రిపుండ్ర ధారణాదిక మప్రా తం నస్యాత్॥ పరమార్థస్తు శ్రౌతాశ్రౌత భేదేన ఆగమానాం ద్వైవిధ్యాత్॥ అశ్రౌతాగమ ప్రవేశ మనుసృత్య తథా ప్రోక్తః॥

అన్యథా తత్రైవ కామికా ద్యాగ1మార్గస్య సర్వోత్కృష్టత్వ ప్రతిపాదన విరోధా పత్తేః॥ తస్మాన్నహి నిందా న్యాయా ను శ్రుతి వ్యవస్థయా సూత సంహితా కృత వ్యవస్థా బాధి 2 కా న భవతి॥ యద్వా షోడశి గ్రహణా గ్రహణ వత్। 3 వ్యవస్థిత వికల్ప ఏవాశ్రయణీయః॥ నచ వినిగమకా భావః॥ నిర్మాల్య భక్షణా భక్షణనిషేధ వచనేష్వివ భక్తా భక్తయోరేవ వ్యవస్థా నియామకత్వాత్॥

తథాచ లింగధారణ నిషేధ వచనా న్యభక్త విషయాణి॥ తద్విధి వచనాని తు భక్త విషయాణి॥ నచ లింగ ధారణ నిషేధ వచనానామపి భక్త విషయత్వ మేవాంగీకరణీయం॥ ఇతి భవ దాగమ ప్రణీత పీఠ మధ్యే లింగ పూజాదిక మపి సి4ద్ధమితివాచ్యం॥ తన్నిషేధక వచనానాం సంప్రదాయాగత లింగ ధారి భక్త విషయత్వాత్॥

యద్వా భక్తి విశేషస్య లింగధారణాధి కారితావచ్ఛేదకత్వేన తద్వచనానా మపి తాదృశ విషయత్వాత్॥ కేచిత్తు యథా సంప్రదా యాచారం వ్యవస్థా పయంతినచ5 చాస్మిన్ దీక్షాభక్తి విశేషయుక్త సంప్రదాయా చార రహితే లింగ ధారణే సతి తద్ధారణ నిషేధః॥ తద్విషయేపి స్యాదితి వాచ్యం॥

తాదృశ స్థలే తృతీయ సప్తమ్యో ర్బహుళ మితి బహుళ గ్రహణా 7చ్ఛబ్దవ్యవస్థితి వికల్పస్య ప్రయోగాను సారేణైవ తాదృశాచారేణ పూర్వ జన్మ సాంప్రదాయాచార స్యానుమేయ8త్వాత్ ఆచా 9 రాణా మనాదత్వాదతి వ్యవ10స్థాం స్థాపయంతి॥

---

1 మపవచనస్యమార్గస్య 2 తా 3 వ్యవస్థఏవ 4 ద్ధిః5 రాద్యా6 పక్షే 7 ఛలబ్ద 8 త్వా 9 రమ10 స్థాంప్రా [స్థాప యంతి]

తత్తు నోపపద్యతే॥ తథా వ్యవస్థాపనే ప్రమాణా భావాత్ భక్త మాత్రస్యాధికారిత్వ ప్రతి పాదనాత్॥ సూత సంహితాద్యుక్త అధికార్య సంగ్ర హాత్॥ తతశ్చ భక్తి విశేష మాశ్రిత్యైవ వ్యవస్థా ఆశ్రయణీయా॥

కథ మన్యథా పంచ పూజా స్థలే సామాన్య ప్రతిపాదక వచనాని న్యూనాధిక భావ ప్రతిపాదనే దోష వచనాని చోల్లంఘ్య శివ విష్ణో రేకతర ముత్కృష్టం కృత్వా। ఏకతరం మధ్యే పూజ యంతీతి వ్యవస్థా పరమతే ప్యుప పద్యతే॥

1యద్వా ఛాగ పశు న్యాయేన ఇక్పరిభాషా లోంత్యజ పరిభాషాత్వాచ సామాన్యతో లింగ ధారణ నిషేధ వచనానాం శంకర సంహితా పద్మ పురాణాదిషు లింగ ధారణం ప్రతిపాద్యతే॥

నాభే రథస్థా ల్లిఙ్గస్య ధారణం పాపకారణం। నాభే రథో లింగ ధారీ పాపాత్మాచ సచోచ్యతే। అధ మాధమ మాఖ్యాతం నీవీ బంధాది ధారణం। ఇత్యాద్యంగ నిషేధ వచనై కార్థ మంగీకృత్య వాతూర్ణో పోదక్యాది భక్షణ నిషేధ వచనానాం శ్వేత వాతూర్ణకాది విశేషణ నిషేధ విషయత్వ వత్ సామాన్యతో జగత్కారణ తత్ప్రతి పాదక శృతీనాం జగ త్కారణ బ్రహ్మ విషయత్వ వత్ త్రిపుండ్ర ధారణ నిషేధ వచనానాం మృద్ద్రవ్యత్వాది విశేషత్వ వత్ ఊర్ధ్వ పుండ్ర ధారణ నిషేధ వచనానాం భస్మ ద్రవ్య విషయత్వ వచనానాం భస్మ ద్రవ్య విషయత్వ వచ్చ వ్యవస్థాప నీయం॥

నచ సామాన్య నిషేధ వచ నానాం విశేష నిషేధాను వచనాను సారేణ విశేష నిషేధ పరత్వేన హింస్యాదిత్యాది నిషేధస్య బ్రాహ్మణో నహంతవ్య ఇత్యాది నిషేధ పరత్వే తదితర హింసా కర్తవ్యస్యాదితి వాచ్యం॥ ఇతర హింసా కర్తవ్యతా ప్రతి పాదక వచనా భావాత్ అగ్రే పాపాధిక్య ప్రాయశ్చిత్త ప్రతి పాదనాత్॥ త

1 యద్వాక [illegible]

న్నిషేధ ద్వయస్య ప్రయోజన వత్వేపి పంక్త్యాదిషు నిషేధ ద్వయస్య ప్రయోజనాభావే నిషేధ విశేషస్య సామాన్యనిషేధ సంకోచత్వే నైవ ప్రయోజన వత్వాచ్చ॥

యద్వా। స్వతో వేదాధ్యయన స్యైవ గురుం వినా స్వతో లింగ ధారణస్య నిషిద్ధత్వాత్॥ తద్వచ నానా మపి తద్విష యత్వం॥

యద్వా। ప్రమాదా త్పతితే లింగే ప్రాణానపి పరిత్య జేత్। పతితే ప్రాణ లింగేతు ప్రాణాన్ ధత్తే నరాధమః। సచండాల ఇతి జ్ఞేయశ్శివ ద్రోహీ నసంశయః॥ ఇత్యాదినా లింగే గతే సతిపునశ్చరమాంగ్రేణా స్య లింగ ధారణస్య నిషిద్ధత్వాత్॥ తద్వచ నానా మపి తద్విషయత్వం

యద్వా శ్రౌతాశ్రౌత భేదేన ఆగమ ద్వైవిధ్యాత్ తద్వచనానా మపి అశ్రౌత లింగ ధారణా చార విషయత్వం॥ వామం పాశుపతం సోమం లాకులం చైవ భైరవం। నసేవ్య మేత త్కథితం వేద బాహ్యం తథేతరత్॥ ఇతి వచనైకార్థ్యాత్॥

యద్వా। యథా శ్మశానజం కాష్ఠ మనర్హం సర్వ కర్మసు। తథా చక్రాంకితో విప్రః సర్వ కర్మసు గర్హితః॥

ఇత్యేతాదృశ వచనైః యస్తు సంతప్త చక్రాంగీ లింగాంకిత తను ర్ద్విజః నాధికారీ సవిజ్ఞేయః। శ్రౌతస్మార్తేషు కర్మసు॥ ఇత్యాదివచనైక ధ్యే శ్మశాన కాష్ఠ సాదృశ్యే నతప్త చక్రాది ధారణ నిషేధానంతరం లింగ ధారణ నిషేధాత్॥ తన్నిషేధస్యాపి తప్త లింగాంక ధారణ నిషేధ పరత్వం॥

యద్వా హరిహరా భేద వాది మతే శంఖ చక్రాది శూలలింగాది ధారణస్య అవైదికాగమేషు ప్రసిద్ధత్వాత్॥

కించ భవ దుక్త శ్రౌత బ్రాహ్మణ విషయత్వ రీత్యాపి తతో ప్యతిశయిత స్వగురు త్వేనాంగీ కార్య త్వాత్॥ శ్రౌతాధి కారిత్వ మాయాస్యతి॥

కించ పూర్వోక్త వచనేషు వీర శైవ త్రైవిధ్యస్య ప్రోక్తత్వాత్॥ కర్మాధికారిత్వ నిషేధ వచనానాం సిశాఖారి విషయత్వాత్। న్యూనత్వ ప్రతి పాద కేతర నిషేధక వచనానాం సామాన్య వీర శైవ విషయత్వం భవతు॥ ఇతరేషా ముత్తమాధి కారికత్వ లింగ ధారి కర్తవ్య తత్త చ్ఛ్రౌతాది కర్మాధి కారికత్వ ప్రతి పాదక వచ నానాం వీరశైవ విషయత్వ మితి నకించి ద్బాధకం॥

వస్తుతస్తు। కలి యుగే బ్రాహ్మణాదీనాం ద్రవ్య మంత్ర షుద్ధ్యాదీనా మభావేన శ్రౌతాది కర్మా నధికారితా। రాజ బ్రాహ్మణాదీనాం నీచ శైవాదినా నష్ట బ్రాహ్మణానాం సుతరా మపి తద ధికారి తేతిభ వదుక్త నీచ బ్రాహ్మణ విషయక వ్యవస్థాను రోధేన ఇదానీంతనబ్రాహ్మణ విషయత్వ మాయాస్యతి॥

తాదృగ్లక్షణ సంపన్నః కశ్చిన మృగ్యతే చేత్ అస్తి చేత్ సంప్రదాయాచార రహిత శ్రౌతాగమ మార్గ తత్వ తద్విషయేఽపి భవతి సోఽపి భక్తి చ్ఛేదీ త్యస్మాభి రుచ్యతే।

నేతి భవ న్మతం తద్వేద శాస్త్ర పురాణాగమ శిక్షిత బుద్ధి మద్భిః విమృశ్యతే చేద్విమృశ్యతాం నామ। సంప్రదాయాగ తాచారాణాం తాదృశాచారాణాం శ్రుతి స్మృతి పురాణాగమా చారాధి కారితా అవర్జనీయేతి మాధ్యస్థ్యేనోక్త మేవేతి తత్వం॥

తస్మా[1] న్నిగమాగమ వచనానాం అనేక వ్యవస్థాపితత్వాచ్చ। భూ ప్రతిష్ఠిత లింగస్య భూమే రివ దేహ ప్రతిష్ఠిత లింగ స్యాత్మాంత శుద్ధి సంపాదకత్వాత్। విభూతి రుద్రాక్ష యజ్ఞోప వీతాదీ నామపి శి

1 నిషేధవ

పాత్మకతయా ధార్యత్వ ప్రతిపాదనాత్। అత ఏవ సరస్వతీ దేవ పురుషాది రూప దేవధార[1]ణా మేవ శ్రైష్ఠ్యాత్। అత ఏవ రుద్రన్యాసే తస్య దక్షిణాప్రత్యగ్దేశే తన్ముఖం స్థిత్వా ఆత్మని దేవతా స్థాపయే దిత్యాదినా శిరసి మహాదేవ స్తిష్ఠ తీత్యాదినా అత్యంత మలావిల దేహ శుద్ధి సంపాదనార్థం భావనయా తద్దేవతా స్థాపన ప్రతిపాదనేపి సాక్షాత్పరమేశ్వర ధారణ స్యాత్యంత శుద్ధి సంపాదకత్వాత్।

ఏవ మేవ శివ మంత్రాది జప సమయే ఆధారాది చక్రేషు బాహ్యాంగేషు అంత ర్మాతృక బహి ర్మాతృక రూప దేవ ధారణస్య నీలకంఠ మాతృ[2]కాష్ట త్రింశ త్కలాన్యాస రూప దేవ ధారణస్య తత్త ద్దాగమమంత్ర ప్రతిపాదితస్య న్యాస రూపేణాతిశుద్ధి సంపాదనార్థత్వేన సర్వోపాసక వైదిక సమ్మతత్వే సాక్షాత్పరమేశ్వర ధారణస్య ముక్తి సాధ్యా దత్యంత శుద్ధి సంపాదకత్వాత్॥

అత ఏవాగమేషు లింగ ధారణస్య జపసమయే అనేక రుద్రాక్ష ధారణ తుల్యత్వ కీర్తనాత్। తాపనీయా థర్వశిఖాసు అకారం బ్రహ్మాణం నాభౌ ఉకారం విష్ణుం హృదయే। మకారం రుద్రం భ్రూమధ్యే। ఓంకారం సర్వేశ్వరం। ద్వాదశాంత ఇతి దహరం పుండరీకం వేశ్మే త్యాదివాక్యై రాధారే కనక ప్రఖ్య మిత్యాద్యాగమైశ్చ ప్రతిపాద్య పరమేశ్వర ధారణస్య మానసస్య సర్వ వైదిక సమ్మతత్వేన మానస పూజాసమర్థస్య బాహ్య పూజా కరణవత్। సర్వదా మానస లింగ ధారణ సమర్థస్య బాహ్య లింగ ధారణస్య న్యాయప్రాప్తత్వాత్॥

అత ఏవ కాశీ విశ్వేశ్వర ముద్రాం ఉమా మాహేశ్వర ప్రతిమాంచ పాప శుద్ధ్యర్థం అంగుళ్యాదౌ విలిఖ్యాపి ధారణాత్॥ అత ఏవ

---

1 [illegible] కత్వ ప్రతిపాదనాత్ 2 [illegible]

ఉమా మాహేశ్వర వ్రత సంకల్పాదౌ పంచ వక్త్రాదీశ్వరత్వేన రూపత్వేన కల్పి1తదారధారణసమయే" గృహ్ణామి దార రూపంత్వాం" ఇతి మంత్రేణ శివ స్వరూ2ప ధారణస్య ప్రతిపాదనాత్।

శంకర భా 3 ష్యే కార్య కారణస్య యోగ విధిః దుఃఖాంతాః పంచ పదార్థా పశు పతీశ్వ రేణ పశు పాశ మోక్ష యోపదిష్టా ఇత్యాది ధారణ ఫక్కికా వ్యాఖ్యాయాం శంకరాచార్యై రాగమ సంకేతిత పదార్థాః। మోక్షార్థత్వేనోపదిష్టాః॥

ఇత్యుక్త్వా కేవల నిమిత్త కారణవాది మహా పాశుపతైక దేశ సిద్ధం నిరాకృత్య మహేశ్వర మతైక దేశ సిద్ధిత పదార్థానా మనిరాకరణాచ్చ ఆచారాచ్చ బహుళ వచన సిద్ధత్వాచ్చ లింగ ధారణం 4 స్వేష్టమేవేతి శ్రుతీనాం లింగ ధారణే తాత్పర్య మన వద్య మిత్య వస్థాపయేత్॥ శ్రుతి విహిత పూర్వోక్త విధి వచనానాం నిమిత్త మేవేతి లింగ ధారణం శ్రౌత మితి రాద్ధాంతః॥

శ్లో. అద్వైతోద్ధత కుంభి కుంభదళనేనాకుంఠైక కంఠీరవో
గర్వోత్తంభిత పాంచ రాత్ర నిబిడ ప్రాలేయ చండ ద్యుతిః।
పాషండాబ్జ మద ద్విపో విజయతే బౌద్ధాద్రి ఘోరాశనిః
శ్రీమ త్పండిత మల్లికార్జున గురు ర్వాద్య త్సభా పూజితః॥

శ్లో. స జయతు గురు మూర్తి స్సర్వ సంస్తుత్య కీర్తిః।
కలితుహీన పతంగః కల్మషాఘౌఘ భంగః
పశు పతి సమ రూపః పాటితాశేష పాపః।
పర శివ గత భావః పండితా రాధ్య దేవః।

1తధారణ 2 పదారథార 3 ష్య 4 శ్రేష్ఠ 5 నోద్యదాద) పంచాననో

శ్లో. అనంతం యద్బ్రహ్మ నిరతిశయ సచ్చిత్సుఖ వపుః
పరాభూతా ద్వైత ప్రకర విదితం ప్రత్యగుదితం।
అఖండార్థే ... ...

ఇత్యేతాదృశ పురాతన నిబంధన ప్రకార ప్రతిపాదిత శ్రీమ
ద్వేదమార్గ స్వర్గాపవర్గ సర్గ విసర్గ గర్గాది గుర్గ భర్గ మార్గ
ప్రతిష్ఠాపనాచార్య మందారు బృందారక మందా రానంద
సందోహ కందేందిరా ధవ గోవింద నంది మద్యేందు
శేఖర పాదార విందభృంగాయమాన యమ నియ
మాసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహార ధ్యాన ధార
ణ సమాధ్యష్టాంగ యోగ నిరత దీక్షా త్రయ
సాధ్యాంగ త్రయ పర లింగ త్రయాసక్తప
ర శివ దీక్షిత శైవాగ్రేసర గౌతమ గోత్ర
వన్మల్లి కార్జున పండితా రాధ్య వంశో
ద్భూత సకల శాస్త్ర సార జ్ఞాన శు
ద్ధాంతః కరణ భీమారాధ్య పుత్ర
భవానీ శంకరారాధ్య కృత
లింగ ధారణ దీపికాయాం
రాద్ధాంత
స్సమాప్తః.

తప్పొప్పుల పట్టిక.

పీఠిక

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
౧	౨౩	ప్రతీమేత	ప్రస్ఫురేత్
౨	౧	సంతుష్యా	సంతోషయా
	౧౩	రూఢితాం	సరూఢితాం
౮	౧౩	పాపే	సాపే
౧౬	౨౧	ధర్మ్న	ధర్మా
	౨౩	వేదరు	వేదవిరు
౨౧	౧౦	శ్రిద్ధతే	శ్రిద్ధత్తే

లింగ ధారణ దీపిక

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
౩	౧౭	లింగ	ఏవంచలింగ
౪	౧	వచలింగ	లింగ
౫	౨	పసం	ప్రసం
	౩	నివ	సివ్వ
	౧౮	శరర	శరీర
౭	౨౦	పాప్నోతి	ప్రాప్నోషి
	౨౧	తీత్యా	సీత్యా
౮	౨౨	ముక్త	స్యోక్తే
౯	౮	చ్చోక్తంఅ	చ్చోక్తంతన్నఅ
౧౧	౧౫	వస్వ	న్నస్వ
		ద్యను	ద్యనను
	౧౬	ద్యను	ద్యవను
౧౨	౧౨	విశేషాను	విశేషను
	౧౭	శక్తి	శక్తే
	౨౫	రుష	రుషం
		వృతే	వృత్యే
౧౩	౧౮	దతమోక్షణ	దణోమూర్ఖస్య

	౧౯	యతా	యతో
౧౫	౧౦	నిమిత్తమ	నిమిత్తస్యా
౧౭	౧౩	పత్వా	పతా
౧౯	౭	తాత్	త్వాత్
౨౧	౧౮	తాసాం	తేషాం
౨౪	౧౫	ద్వాహం	ద్యహః
౨౭	౨౩	వ్యాప్తిః	వ్యాప్తేః
౨౮	౧౦	స్మార్తేషు	స్మార్తే
౩౦	౧౦	పాస్య	పాస
౩౬	౧౯	అజ్ఞా	అజ్ఞో
		భక్తిశ్చా	భక్తిశ్చ
		ధార	ధారి
	౨౩	సాప్యు	నాప్యు
౩౭	౧	హాఖ్యా	వోఖ్యా
౪౧	౧౦	సమా	సమాగ
౪౪	౧౭	ద్వనా	ద్వదా
	౧౭	తర్యా	త్పర్యాం
౪౫	౧౪	తదా	తద
	౧౫	క్రేణ	క్రేణా
౪౭	౧౯	మధ్భృత	మద్ధృత
౫౦	౪	రణా	రణ
	౨౦	ర్యాధి	ర్యాది
౫౮	౧౮	ధారణస్య	ధారణం
	,,	సమర్ధస్య	సమర్ధనస్య
	౧౭	కరవత్	కరణవత్
	,,	ర్ధస్య	ర్ధనస్య
౫౯		కారణాస్యమో	కారణమో
		సమాప్తము	

విజ్ఞప్తి.

భక్తాగ్రేసరులారా! మాహేశ్వర ప్రవరులారా!!

మన శైవమత మన్ని మతములలో మిన్నయై పేరొందినది. అందుకుందగిన ప్రమాణము లనేకములు గలవు. అవి శైవ గ్రంథ రత్నములలో నరణి యందు నగ్నివలె నిమిడియున్నవి. అట్టిగ్రంధములు నేడుకొన్ని శిథిలములయ్యె, కొన్ని పునర్ముద్రణము లేకయు, కొన్నియసలే ముద్రింప బడకయుం గన్పించుచున్నవి. ఇట్టి గ్రంధములం బ్రత్యేకముగా నొక్కొకరు ముద్రింపించుట యతికష్టము. ఒకవేళ ముద్రింపించినను నన్నియు ముద్రింపించుట గగనకుసుమము.

మానవుల శరీరములా క్షణికములు అశాశ్వతములు. కావున నము శైవప్రచారిణీ గ్రంధమాలను శాశ్వతముగా జరుపుటకు సద్గుప్రయత్నముల దమయందరి సాహాయ్యమును జేయుడనుచున్నారము. ఒక్కసారి మీరు 100-0-0లకుం దక్కువ కాని శాశ్వతపు చందానిచ్చినచో శైవప్రచారిణీ గ్రంధమాల యందా తేది మొదలు ప్రకటింపబడు గ్రంథములన్నియు నుచితముగ బడయగలరు. తిరిగి మీరెప్పటికి చందానీయ నవసరము లేదు. ఇటులే కొన్ని చందాలు చేర్చి 25000-0-0లు మూలధనము పోగుచేయ దలయు నని మా తలంపు. ఇంత వరకు జేరినచో దీనితో నాచంద్రార్కము శైవ గ్రంధములు తమపేరులతో బయలు వెలుచుతను వంశపరంపరగా వచ్చుచుండును.

ఈగ్రంధము తమకు జేరిన వెంటనే తమయభిప్రాయముల దెల్పుటయగాక తమ మిత్రుల యభిప్రాయముల గూడ దెల్పినచో మము ప్రారంభించదలచిన కార్య సాఫల్యమును గూర్చి విచారించుకొందుము. తమ యభిప్రాయముల వెంటనే తెలుపం బ్రార్థితులు.

ఇట్లు

వరంగల్.
...-11-28

కొడిమెల రాజలింగారాధ్యులు
ముదిగొండ వీరేశలింగశాస్త్రి

